

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

รายงานผลสัมฤทธิ์ ของแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

กรมการแพทย์แผนไทยและ
การแพทย์ทางเลือก

รายงานผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปี (พ.ศ. ๒๕๖๖) ของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

๑. บทสรุปผู้บริหาร

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้ดำเนินการตามภารกิจในการพัฒนาวิชาการและการบริการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โดยการส่งเสริมและพัฒนาการวิจัย การจัดระบบความรู้ พัฒนาแหล่งผลิตและผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร คัมภีร์ และส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เพื่อนำไปใช้ในระบบบริการสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพ ปลอดภัย และเป็นทางเลือกให้แก่ประชาชนในการดูแลสุขภาพ โดยผลการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ของกรม สามารถสรุปผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานในภาพรวมได้ว่า ตัวชี้วัดรวม (Ultimate Goal) ภายใต้แผนปฏิบัติการกรมมีผลสัมฤทธิ์ที่ผ่านเกณฑ์ ๑ เป้าหมาย ได้แก่ ประเทศไทยมีความเติบโตทางเศรษฐกิจจากฐานของการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรสามารถสร้างงาน สร้างอาชีพให้ประชาชน สร้างเศรษฐกิจแก่ชุมชนที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง และเป็นผู้นำด้านการแพทย์ดั้งเดิมในเอเชีย สามารถเทียบเคียงได้จากมูลค่าผลิตภัณฑ์สมุนไพรมวลรวมของประเทศไทยพบว่ามีแนวโน้มที่ดีขึ้น โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ตลาดสมุนไพรของประเทศไทยมีมูลค่า ๕๖,๙๙๔.๔ ล้านบาท โดยเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่มีมูลค่า ๕๒,๑๑๐.๐ ล้านบาท (เพิ่มขึ้นร้อยละ ๙.๒๗) และอันดับมูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทยอยู่อันดับที่ ๔ ของเอเชีย ซึ่งบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ ต่อปี และมีผลสัมฤทธิ์ที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ๒ เป้าหมาย ได้แก่ (๑) การพัฒนาวิชาการและเทคโนโลยีทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรที่มีคุณค่าต่อระบบสุขภาพของประเทศอย่างเป็นรูปธรรม ที่สามารถนำไปสู่การสร้างเชื่อมั่นที่ดีกับประชาชน สามารถเทียบเคียงกับร้อยละของประชาชนที่มีอาการเจ็บป่วยและเลือกใช้ยาสมุนไพรในการดูแลตนเอง พบว่า แนวโน้มการเลือกใช้ยาสมุนไพรในการดูแลตนเองของประชาชนมีแนวโน้มลดลงในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๒ ซึ่งควรรักษาระดับการเลือกใช้ยาสมุนไพรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒ และ (๒) การพัฒนาระบบบริการสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร เพื่อเป็นมาตรฐานที่ยอมรับ และเชื่อมั่นของผู้ใช้และผู้รับบริการ และเป็นทางเลือกในการดูแลสุขภาพของประชาชน สามารถเทียบเคียงกับร้อยละของประชาชนที่มีอาการเจ็บป่วยและเลือกใช้บริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในระบบบริการสุขภาพ พบว่า แนวโน้มการเลือกใช้บริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในระบบบริการสุขภาพของประชาชนมีแนวโน้มลดลงในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ คิดเป็นร้อยละ ๒.๗๔ ซึ่งควรรักษาระดับการเลือกใช้บริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในระบบบริการสุขภาพไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕

เมื่อพิจารณาการบรรลุผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการกรมทั้งสิ้น ๔ เรื่อง (๔ SMARTs) สามารถสรุปผลการดำเนินงานได้ดังนี้

๑) พัฒนาศาสตร์ องค์ความรู้ และนวัตกรรมทางการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร เพื่อแก้ปัญหาสาธารณสุขและสร้างมูลค่าเพิ่ม (SMART Academic) โดยมีโครงการสำคัญรองรับในส่วนของโครงการปกติ ๑๓ โครงการ และโครงการวิจัย ๑๗ โครงการ และสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์คิดเป็นร้อยละ ๔๐ โดยมีตัวชี้วัดภายใต้แผนดังกล่าวทั้งสิ้น ๕ ตัวชี้วัด พบว่า มีตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมาย ๒ ตัวชี้วัด ได้แก่ (๑) มีผลการวิจัยและนวัตกรรมที่เผยแพร่ในกลุ่มประเทศอาเซียนและนานาชาติ ไม่น้อยกว่า ๑ เรื่อง (ผลงานที่ทำได้ ๑ เรื่อง) และ (๒) มีการพัฒนาศูนย์วิจัยคลินิกด้านการแพทย์แผนไทยให้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ (ผลงานที่ทำได้ ร้อยละ ๒๐)

และมีตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย ๓ ตัวชี้วัด ได้แก่ (๑) มีงานวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทางการแพทย์และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศ ไม่น้อยกว่า ๑๕ เรื่อง (ผลงานที่ทำได้ ๗ เรื่อง) (๒) มีการพัฒนาระบบดูแลสุขภาพด้วยภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรอัจฉริยะ (Smart Health Care TTM) ให้บรรลุผลสำเร็จไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ (ผลงานที่ทำได้ ร้อยละ ๒๕) และ (๓) ประชาชนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๕ (อยู่ระหว่างรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผล)

๒) พัฒนาศูนย์บริการการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรในระบบบริการสุขภาพที่เป็นเลิศ และการรับมือกับความต้องการทางสุขภาพของประเทศ (SMART Service) โดยมีโครงการสำคัญรองรับ ๔ โครงการ และสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์คิดเป็นร้อยละ ๕๐ โดยมีตัวชี้วัดภายใต้แผนดังกล่าวทั้งสิ้น ๑๒ ตัวชี้วัด พบว่ามีตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมาย ๖ ตัวชี้วัด ได้แก่ (๑) มีผู้ป่วยที่มีการวินิจฉัยโรคหลอดเลือดสมอง อัมพฤกษ์ อัมพาตระยะกลาง (Intermediate Care) ที่ได้รับการดูแลด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ (ผลงานที่ทำได้ ร้อยละ ๙.๓๕) (๒) มีผู้สูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปเข้ารับบริการตรวจ วินิจฉัย รักษา และฟื้นฟูสภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ (ผลงานที่ทำได้ ร้อยละ ๑๒.๒๖) (๓) มีผู้ป่วยที่มีการวินิจฉัยระยะประคับประคอง (Palliative Care) ด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ (ผลงานที่ทำได้ ร้อยละ ๑๕๒.๓๑) (๔) มีการส่งจ่ายยาปลูกสำหรับผู้ป่วยเฉพาะรายเพื่อการรักษาโรค เทียบกับจำนวนครั้งของการจ่ายยาสมุนไพรในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐที่เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๐.๕ (ผลงานที่ทำได้ ร้อยละ ๓๙.๐๘) (๕) มีประชาชนที่มารับบริการในระดับปฐมภูมิได้รับการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๕ (ผลงานที่ทำได้ ร้อยละ ๓๗.๖๖) และ (๖) มีชุดสิทธิประโยชน์ด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ไม่น้อยกว่า ๑ เรื่อง (ผลงานที่ทำได้ ๑ เรื่อง)

และมีตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย ๖ ตัวชี้วัด ได้แก่ (๑) มีผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังเข้ารับบริการตรวจ วินิจฉัย รักษา และฟื้นฟูสภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ (ยังไม่มีเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผล) (๒) การส่งจ่ายสมุนไพรในระบบบริการเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒ (ผลงานที่ทำได้ ร้อยละ -๒.๘๒) (๓) มีจำนวนบุคลากรวิชาชีพการแพทย์แผนไทยที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพเพื่อรองรับบริการสุขภาพ (Service Plan) สาขาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (On-site และ Online) ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ (อยู่ระหว่างรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผล) (๔) ความสำเร็จของการพัฒนาโรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (ยศเส) ให้เป็นโรงพยาบาลเฉพาะด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกของประเทศ (อยู่ระหว่างรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผล) (๕) ระดับความสำเร็จของการยกระดับโรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน(ยศเส) ได้รับมาตรฐาน Hospital Accreditation (HA) ไม่ต่ำกว่าขั้นที่ ๑ (อยู่ระหว่างรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผล) และ (๖) มีจำนวนศูนย์บริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และบริการวิชาการครอบคลุมทุกภูมิภาค ไม่น้อยกว่า ๒ แห่ง (ผลงาน ๑ แห่ง)

๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการแพทย์แผนไทย นวดไทย สมุนไพรไทย การแพทย์ทางเลือก เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สร้างงาน สร้างอาชีพ เสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชน และคุณภาพชีวิตประชาชน (SMART Wisdom) โดยมีโครงการสำคัญรองรับ ๕ โครงการ และสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๕๕ โดยมีตัวชี้วัดภายใต้แผนดังกล่าวทั้งสิ้น ๙ ตัวชี้วัด พบว่า มีตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมาย ๕ ตัวชี้วัด ได้แก่ (๑) มีผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ผ่านการรับรองคุณภาพเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑ (ผลงานที่ทำได้ ร้อยละ ๕๖.๗๘) (๒) ร้านอาหารที่ผ่านมาตรฐาน Clean Food Good Taste และเมนูสุขภาพได้รับการพัฒนาให้ผ่านเกณฑ์ Food for Health จากสมุนไพรไทยเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ (ผลงานที่ทำได้ ๑๐๕.๔๘) (๓) ศูนย์เวลเนส (Wellness Center)/แหล่ง

ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ได้รับการยกระดับแบบมีส่วนร่วมและสร้างสรรค์ด้านภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรให้มีคุณค่าและมีมูลค่าสูงขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ (ผลงานที่ทำได้ ร้อยละ ๑๖๙๖.๖๗) (๔) มีภูมิปัญญานวดไทย อัตลักษณ์ไทย ที่ได้รับการถ่ายทอดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ไม่น้อยกว่า ๒ เรื่อง (ผลงานที่ทำได้ ๒ เรื่อง) และ(๕) มีชุมชนต้นแบบที่นำภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และสมุนไพร มาสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจแก่ชุมชน ไม่น้อยกว่า ๑๒ แห่ง (ผลงานที่ทำได้ ๓๓ เรื่อง)

และมีตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย ๔ ตัวชี้วัด ได้แก่ (๑) มูลค่าตลาดสมุนไพรกลุ่ม Herbal Champion ในประเทศเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒ (อยู่ระหว่างรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผล) (๒) มูลค่าการส่งออกสมุนไพรเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๐.๕ (อยู่ระหว่างรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผล) (๓) ผู้ประกอบการสมุนไพรรายใหม่ที่ใช้สิทธิ์ส่งเสริมผู้ประกอบการเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ (ผลงานที่ทำได้ ร้อยละ ๓๑.๑๙) และ (๔) มูลค่าจากการบริการและผลิตภัณฑ์สมุนไพรในเมืองสมุนไพรเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑ (อยู่ระหว่างรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผล)

๔) พัฒนางองค์กร วิชาการ บุคลากร การบริการ และการบริหารการเปลี่ยนแปลง เพื่อความเป็นเลิศ และทันสมัย (SMART DTAM) มีโครงการสำคัญรองรับ ๒ โครงการ สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ โดยมีตัวชี้วัดภายใต้แผนดังกล่าวทั้งสิ้น ๓ ตัวชี้วัด พบว่า มีตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมายทุกตัวชี้วัด ได้แก่ (๑) มีกระบวนการสำคัญของกรมที่ลดขั้นตอนการทำงานหรือเปลี่ยนวิธีการทำงาน (Agile Organization) สู่ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ ไม่น้อยกว่า ๑ กระบวนการ (ผลงานที่ทำได้ ๑ กระบวนการ) (๒) มีระบบงานที่ได้รับการพัฒนาและนำไปสู่การได้รับรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ไม่น้อยกว่า ๑ ระบบ (ผลงานที่ทำได้ ๑ ระบบ) และ (๓) ร้อยละของบุคลากรกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมขึ้นสู่ตำแหน่งด้านวิชาการและบริหารที่สูงขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕ (ผลงานที่ทำได้ ๙๒.๕๒)

จากผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานขับเคลื่อนแผนปฏิบัติราชการรายปี (พ.ศ. ๒๕๖๖) สามารถวิเคราะห์ช่องว่างของการพัฒนาและแนวทางการดำเนินงานในระยะต่อไปออกเป็น ๓ ส่วน เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานของกรมในปีต่อ ๆ ไปมีแนวโน้มที่ดีขึ้น ดังนี้

(๑) การยกระดับบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเข้าสู่ระบบบริการสุขภาพ พบช่องว่างในการพัฒนาที่สำคัญ คือ ความเชื่อมั่นของบุคลากรทางการแพทย์และประชาชนต่อการนำการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกไปใช้ในการบูรณาการการดูแลสุขภาพ โดยกรมควรดำเนินการทบทวนกลุ่มโรคและกลุ่มอาการที่แพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือกที่มีศักยภาพเพื่อนำไปพัฒนาองค์ความรู้และผลงานวิจัยเชิงประจักษ์ให้เกิดการสร้างยอมรับและเชื่อมั่นมากขึ้น นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความครอบคลุมของแพทย์แผนไทยในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐในหน่วยบริการในระดับปฐมภูมิอาจไม่ทั่วถึงต่อการให้บริการประชาชนทั่วประเทศ โดยกรมควรดำเนินการพัฒนาองค์ความรู้และวิชาการที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดการนำการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกไปใช้ในการดูแลสุขภาพประชาชนในระดับปฐมภูมิอย่างเป็นรูปธรรม และควรให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรและแผนการขยายกรอบอัตรากำลังใน รพ.สต. ที่ถ่ายโอน

(๒) การสร้างคุณค่าการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือกและสมุนไพรเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของชาติ พบช่องว่างในการพัฒนาที่สำคัญ คือยังขาดแผนและข้อมูลที่เพียงพอในการพัฒนาและต่อยอดสมุนไพร Herbal Champion และสมุนไพรอื่น ๆ ที่มีศักยภาพ เพื่อการขับเคลื่อนสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจอย่างบูรณาการ โดยกรมควรดำเนินการกำหนดเป้าหมาย แนวทาง และกลไกการติดตามและประเมินผลเพื่อต่อยอดสมุนไพรที่ชัดเจนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนากลไกที่ได้มาซึ่งข้อมูลเชิงประจักษ์ (Data Driven) และพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามการขับเคลื่อนสมุนไพรอย่างเป็นรูปธรรมการส่งเสริมศักยภาพผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพร

(๓) จากการประเมินผลตัวชี้วัดในแต่ละแผนย่อยๆ พบว่ามีตัวชี้วัดจำนวน ๘ ตัวชี้วัด จากทั้งหมด ๓๑ ตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านตัวชี้วัดในปีนี้เนื่องจากความล่าช้าของการรวบรวมข้อมูลหรือยังไม่ได้ดำเนินการใด ๆ เพื่อรวบรวมข้อมูลในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๒๕.๘๐ ของจำนวนตัวชี้วัดทั้งหมด ด้วยเหตุนี้กรมจึงควรเร่งรัดการจัดทำคำอธิบายเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติราชการ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ให้แล้วเสร็จและจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการเชิงยุทธศาสตร์ (Management Information System) เพื่อให้เกิดการติดตามและประเมินตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องภายใต้แผนปฏิบัติราชการกรมให้เป็นไปอย่างมีรูปธรรม

๒. ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อเป้าหมาย และค่าเป้าหมายของแผนปฏิบัติการรายปี (พ.ศ. ๒๕๖๖)

๒.๑ ผลสัมฤทธิ์การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการรายปี ต่อเป้าหมายรวมและค่าเป้าหมายรวมของแผน

(๑) เป้าหมายรวม จำนวน ๓ เป้าหมาย

๑. ประเทศไทยมีผลงานทางวิชาการและเทคโนโลยีทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรไทยที่มีคุณค่าต่อระบบสุขภาพของประเทศอย่างเป็นรูปธรรม ที่สามารถนำไปสู่การสร้าง ความเชื่อมั่นที่ดีให้กับประชาชน

๒. ระบบบริการทางการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรของชาติ มีคุณภาพ มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ และเชื่อมั่นของผู้ใช้และผู้บริการ และเป็นทางเลือกสำคัญในการดูแลสุขภาพ ของคนไทย โดยเฉพาะในกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง กลุ่มผู้สูงอายุ และวัยทำงาน

๓. ประเทศไทยมีความเติบโตทางเศรษฐกิจจากฐานของการแพทย์แผนไทย การแพทย์ ทางเลือก และสมุนไพรสามารถสร้างงาน สร้างอาชีพให้ประชาชน สร้างเศรษฐกิจแก่ชุมชนที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง และเป็นผู้นำด้านการแพทย์ดั้งเดิมในเอเชีย

(๒) ตัวชี้วัด จำนวน ๔ ตัวชี้วัด

๑. ร้อยละของประชาชนที่มีอาการเจ็บป่วยและเลือกใช้ยาสมุนไพรในการดูแลสุขภาพ ตนเอง

๒. ร้อยละของประชาชนที่มีอาการเจ็บป่วยและเลือกใช้บริการการแพทย์แผนไทยและ การแพทย์ทางเลือกในระบบบริการสุขภาพ

๓. มูลค่าของการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรมวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้น

๔. อันดับของมูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรมวลรวมในประเทศ

(๓) ค่าเป้าหมายรวม

๑. ประชาชนที่มีอาการเจ็บป่วยและเลือกใช้ยาสมุนไพรในการดูแลสุขภาพตนเอง ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒

๒. ประชาชนที่มีอาการเจ็บป่วยและเลือกใช้บริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ ทางเลือกในระบบบริการสุขภาพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕

๓. มูลค่าของการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรมวลรวมในประเทศ ไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ ล้านบาท

๔. อันดับของมูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรมวลรวมในประเทศ อยู่ใน ๕ อันดับแรก ของเอเชีย

๒.๑.๑ ระดับความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายรวมของแผน

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการรายปี ต่อค่าเป้าหมายรวมของแผนปฏิบัติการรายปีตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ ๑.ประชาชนที่มีอาการเจ็บป่วยและเลือกใช้ยา สมุนไพรในการดูแลสุขภาพตนเอง ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑.๑๒	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☒ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการรายปี ต่อค่าเป้าหมายรวมของแผนปฏิบัติการรายปีตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ ๒. ประชาชนที่มีอาการเจ็บป่วยและเลือกใช้บริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในระบบบริการสุขภาพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒.๗๔	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☒ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ ๓. มูลค่าของการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรรวมในประเทศ ไม่น้อยกว่า ๕๖,๙๙๔.๔ ล้านบาท ๔. อันดับของมูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรรวมในประเทศ อยู่ใน ๔ อันดับแรกของเอเชีย	☒ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

จากการประเมินผลสัมฤทธิ์จากการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการรายปี (พ.ศ. ๒๕๖๖) กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก พบว่ามีเป้าหมายรวมที่บรรลุค่าเป้าหมายจำนวน ๑ เป้าหมาย ได้แก่ ประเทศไทยมีความเติบโตทางเศรษฐกิจจากฐานของการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรสามารถสร้างงานสร้างอาชีพให้ประชาชน สร้างเศรษฐกิจแก่ชุมชนที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง และเป็นผู้นำด้านการแพทย์ดั้งเดิมในเอเชีย โดยกรมสามารถบรรลุตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในค่าเป้าหมายทั้ง ๒ ตัวชี้วัด ได้แก่ (๑) มูลค่าของการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรรวมในประเทศ พบว่าจากการสำรวจโดย Euromonitor International (กันยายน ๒๕๖๖) ประเทศไทยมีมูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรรวมเพิ่มขึ้นเป็น ๕๖,๙๙๔.๔ ล้านบาท จากค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ ล้านบาท ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ และเมื่อพิจารณาอันดับของมูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรรวมในประเทศ พบว่าโดยประเทศไทยอยู่อันดับที่ ๔ ของเอเชีย จากค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้ประเทศไทยอยู่อันดับที่ ๕ ของเอเชีย

อย่างไรก็ตาม ค่าเป้าหมายรวมที่ยังไม่สามารถบรรลุค่าเป้าหมายได้มีจำนวน ๒ เป้าหมาย ได้แก่ (๑) ประเทศไทยมีผลงานทางวิชาการและเทคโนโลยีทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรไทยที่มีคุณค่าต่อระบบสุขภาพของประเทศอย่างเป็นรูปธรรม ที่สามารถนำไปสู่การสร้างเชื่อมั่นที่ดีให้กับประชาชน โดยวัดจากตัวชี้วัดร้อยละของประชาชนที่มีอาการเจ็บป่วยและเลือกใช้ยาสมุนไพรในการดูแลสุขภาพตนเอง จากการสำรวจจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ (กันยายน ๒๕๖๖) พบว่าประชาชนที่มีอาการเจ็บป่วยและเลือกใช้ยาสมุนไพรในการดูแลสุขภาพตนเอง คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๒ และเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ซึ่งต้องการให้ประชาชนที่มีอาการเจ็บป่วยและเลือกใช้ยาสมุนไพรในการดูแลสุขภาพตนเอง ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒ พบว่าสามารถดำเนินการได้เพียงร้อยละ ๕๖ ของค่าเป้าหมาย (๒) ระบบบริการทางการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรของชาติ มีคุณภาพ มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ และเชื่อมั่นของผู้ใช้และผู้บริการ และเป็นทางเลือกสำคัญในการดูแลสุขภาพของคนไทย โดยเฉพาะในกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง กลุ่มผู้สูงอายุ และวัยทำงาน โดยวัดจากตัวชี้วัดร้อยละของประชาชนที่มีอาการเจ็บป่วยและเลือกใช้บริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในระบบบริการสุขภาพ จากการสำรวจจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ (กันยายน ๒๕๖๖)

พบว่าประชาชนที่มีอาการเจ็บป่วยและเลือกใช้บริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในระบบบริการสุขภาพ คิดเป็นร้อยละ ๒.๗๔ และเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ซึ่งต้องการให้ประชาชนที่มีอาการเจ็บป่วยและเลือกใช้บริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในระบบบริการสุขภาพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ พบว่าสามารถดำเนินการได้เพียงร้อยละ ๕๔.๘ ของค่าเป้าหมาย

๒.๑.๒ ผลสัมฤทธิ์การดำเนินการของแผนย่อยต่อเป้าหมายรวมและค่าเป้าหมายรวมของแผนฯ

(๑) แผนปฏิบัติการราชการ เรื่องที่ ๑ พัฒนาวิชาการ องค์ความรู้ และนวัตกรรมการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร เพื่อแก้ปัญหาสาธารณสุขและสร้างมูลค่าเพิ่ม (SMART Academic)

๑.๑ เป้าหมายรวม จำนวน ๓ เป้าหมาย

๑. งานวิชาการ วิจัย และนวัตกรรมทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก มีบทบาทสำคัญในการดูแลสุขภาพประชาชนที่สอดคล้องกับปัญหาสุขภาพในระดับประเทศและระดับสากล

๒. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเป็นศูนย์กลางทางวิชาการ วิจัย นวัตกรรม และฐานข้อมูลภูมิปัญญาในระดับชาติที่เชื่อมโยงการพัฒนาวิชาการทั้งในระดับชาติและนานาชาติบนฐานนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล

๓. ระบบการบริหารจัดการองค์ความรู้และนวัตกรรมการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก มีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับ และเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ

๑.๒ ค่าเป้าหมายรวม

ค่าเป้าหมายรวมในการขับเคลื่อนภายใต้แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ ๑ พัฒนาวิชาการ องค์ความรู้ และนวัตกรรมการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร เพื่อแก้ปัญหาสาธารณสุขและสร้างมูลค่าเพิ่ม (SMART Academic) วัดจากระดับความสำเร็จของการบรรลุค่าเป้าหมายตัวชี้วัดภายใต้แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ ๑ โดยมีตัวชี้วัดที่จะต้องบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้จำนวนทั้งสิ้น ๕ ตัวชี้วัด จำแนกตามเป้าหมายรวมที่กำหนดไว้จำนวน ๓ เป้าหมาย ประกอบด้วย

๑. งานวิชาการ วิจัย และนวัตกรรมทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก มีบทบาทสำคัญในการดูแลสุขภาพประชาชนที่สอดคล้องกับปัญหาสุขภาพในระดับประเทศและระดับสากล มีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง ๑ ตัวชี้วัด คือ

๑.๑ จำนวนงานวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทางการแพทย์และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศ (เป้าหมาย ๑๕ เรื่อง)

๒. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเป็นศูนย์กลางทางวิชาการ วิจัย นวัตกรรม และฐานข้อมูลภูมิปัญญาในระดับชาติที่เชื่อมโยงการพัฒนาวิชาการทั้งในระดับชาติและนานาชาติบนฐานนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล มีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง ๓ ตัวชี้วัด คือ

๒.๑ ระดับความสำเร็จในการพัฒนาระบบดูแลสุขภาพด้วยภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย และสมุนไพรอัจฉริยะ (Smart Health Care TTM) (เป้าหมายร้อยละ ๕๐)

๒.๒ จำนวนผลการวิจัยและนวัตกรรมที่เผยแพร่ในกลุ่มประเทศอาเซียนและนานาชาติ (เป้าหมาย ๑ เรื่อง)

๒.๓ ร้อยละของความสำเร็จในการพัฒนาศูนย์วิจัยคลินิกด้านการแพทย์แผนไทยให้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ (เป้าหมายร้อยละ ๒๐)

๓. ระบบการบริหารจัดการองค์ความรู้และนวัตกรรมทางการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก มีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับ และเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ มีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง ๑ ตัวชี้วัด คือ

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการเรื่องที่ ๑ พัฒนาวិชาการ องค์ความรู้ และนวัตกรรมทางการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร เพื่อแก้ปัญหาสาธารณสุขและสร้างมูลค่าเพิ่ม (SMART Academic) ต่อค่าเป้าหมาย รวมของแผนปฏิบัติการรายปีที่กำหนดไว้*	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ ระดับความสำเร็จของการบรรลุค่าเป้าหมายตัวชี้วัด ภายใต้แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ ๑ โดยวัดจากจำนวนตัวชี้วัดที่บรรลุตามค่าเป้าหมายเทียบกับจำนวนตัวชี้วัดภายใต้แผนปฏิบัติการเรื่องดังกล่าว จำนวนทั้งสิ้น ๕ ตัวชี้วัด ผ่าน ๒ ตัวชี้วัด (คิดเป็นร้อยละ ๔๐)	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)** ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)** ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)** ☒ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)**

๓.๑ ร้อยละของประชาชนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร (เป้าหมายร้อยละ ๗๕)

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

จากการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการเรื่องที่ ๑ พัฒนาวิชาการ องค์ความรู้ และนวัตกรรมทางการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร เพื่อแก้ปัญหาสาธารณสุขและสร้างมูลค่าเพิ่ม (SMART Academic) พบว่ามีตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมายภายใต้แผนปฏิบัติการเรื่องดังกล่าว ๒ ตัวชี้วัด จากตัวชี้วัดทั้งหมด ๕ ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ ๔๐ ของตัวชี้วัดทั้งหมด โดยแต่ละตัวชี้วัดมีผลการดำเนินงานที่สำคัญดังนี้

๑. งานวิชาการ วิจัย และนวัตกรรมทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก มีบทบาทสำคัญในการดูแลสุขภาพประชาชนที่สอดคล้องกับปัญหาสุขภาพในระดับประเทศและระดับสากล มีความมุ่งหวังที่จะให้เกิดการบรรลุเป้าหมาย ๑ เรื่อง คือ

๑.๑ มีงานวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทางการแพทย์และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศ ไม่น้อยกว่า ๑๕ เรื่อง โดยจากการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมาพบว่า กรมมีงานวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทางการแพทย์และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศแล้ว จำนวน ๗ เรื่อง ได้แก่

๑) ประสิทธิผลและความปลอดภัยของตำรับยาสมุนไพรจากภูมิปัญญาไทยที่มีคุณภาพและมาตรฐานในการรักษาโรคมะเร็ง

๒) โครงการวิจัยสารสกัดกัญชา กัญชง เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ทางเลือก

๓) โครงการพัฒนาเชิงระบบการจัดการงานวิจัยด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเพื่อพัฒนาต้นแบบและมาตรฐานการวิจัย

๔) การพัฒนารูปแบบยาเตรียมตำรับลดการติดยาจากตำรับยาทำให้อดฝิ่น ชนิดเม็ดฟู

๕) การศึกษาประสิทธิผลและความปลอดภัยทางคลินิกของตำรับยาสมุนไพรที่มีกระท่อมเป็นส่วนผสม (ตำรับยาทำให้อดผื่น)

๖) การพัฒนารูปแบบยาเตรียมตำรับยาแก้เชื่อมฝีดาษจากกระท่อม สำหรับใช้ภายนอก

๗) โครงการพัฒนาตำรับยาเตรียมแผ่นแปะผิวหนังจากตำรับเมตตาโอสถในการลดอาการปวดซึ่งยังไม่สามารถบรรลุค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัด

๒. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเป็นศูนย์กลางทางวิชาการ วิจัย นวัตกรรม และฐานข้อมูลภูมิปัญญาในระดับชาติที่เชื่อมโยงการพัฒนาวิชาการทั้งในระดับชาติและนานาชาติบนฐานนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล มีความมุ่งหวังที่จะเกิดการบรรลุเป้าหมาย ๓ เรื่อง คือ

๒.๑ มีการพัฒนาระบบดูแลสุขภาพด้วยภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรอัจฉริยะ (Smart Health Care TTM) ให้บรรลุผลสำเร็จไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ โดยจากการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมาพบว่า กรมได้ดำเนินการพัฒนาระบบดูแลสุขภาพด้วยภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรอัจฉริยะ (Smart Health Care TTM) แล้ว คิดเป็นร้อยละ ๒๕ ของค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยจากการดำเนินงานที่สำคัญได้แก่

๑) รวบรวมตำรับ/ตำราการแพทย์แผนไทยที่ได้บันทึกไว้ในสมุดไทย ใบลาน ศิลาจารึก เพื่อเตรียมเข้าสู่กระบวนการ Digitization และจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบ Digital Knowledge-based โดยสามารถสืบค้นตำรับ/ตำราการแพทย์แผนไทยได้อย่างอัจฉริยะ จำนวน ๕๑,๐๐๐ รายการ ซึ่งจะดำเนินการภายหลังได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ภายใต้แผนงานบูรณาการรัฐบาลดิจิทัล

๒) สังเคราะห์ เตรียมข้อมูลจากตำรับ/ตำราการแพทย์แผนไทยที่ประกาศเป็นของชาติ เพื่อพัฒนาระบบเชี่ยวชาญและระบบช่วยแนะนำ อำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพในการถ่ายทอด ปรียวรรต และสังคายนาตำรับ/ตำราการแพทย์แผนไทย รวมถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้จากหมอพื้นบ้านด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ จากตำรับ/ตำรา จำนวน ๗,๐๐๐ รายการ และการจัดการความรู้และนำไปใช้ประโยชน์จำนวน ๘ ประเด็น ซึ่งเคยดำเนินการขอรับการจัดสรรงบประมาณจากกองทุนดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ แต่ไม่ได้รับการพิจารณา และอยู่ในระหว่างการจัดทำข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณจากกองทุนดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ต่อไป

๓) แผนการพัฒนาแพลตฟอร์มบริการวิชาการการแพทย์แผนไทยด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่ โดยได้วิเคราะห์การเชื่อมโยงข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สมุนไพร และการบริการการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก ซึ่งได้ดำเนินการจัดทำคำของบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ แต่ไม่ได้รับการพิจารณาจากสำนักงบประมาณ และจะดำเนินการปรับปรุงข้อเสนอโครงการขึ้นมาใหม่ผ่านกองทุนดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ต่อไป

๔) พัฒนาระบบตอบโต้ตอบอัตโนมัติ Panthai Chatbot ให้คำปรึกษาและสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทย และสมุนไพรได้ จำนวน ๕๐ คำถาม (Intent) ซึ่งได้ดำเนินการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ และได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๖๗ ที่ผ่านมา ขณะนี้อยู่ระหว่างการจัดทำเอกสารสัญญาจ้าง

๒.๒ มีผลการวิจัยและนวัตกรรมที่เผยแพร่ในกลุ่มประเทศอาเซียนและนานาชาติ ไม่น้อยกว่า ๑ เรื่อง โดยจากการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมาพบว่า กรมมีผลการวิจัยและนวัตกรรมที่เผยแพร่ในกลุ่มประเทศอาเซียน

และนานาชาติ จำนวน ๑๔ เรื่อง ซึ่งสามารถบรรลุตามค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้มีการเผยแพร่ผลการวิจัยและนวัตกรรมด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในกลุ่มประเทศอาเซียนและนานาชาติ โดยมีรายละเอียดการดำเนินงานดังนี้

๑) Regional Traditional Medicine programme managers meeting for WHO South-East Asia Region to review “WHO traditional medicine strategy: 2014-2023” ในวันที่ ๗-๙ มิถุนายน ๒๕๖๖ จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ Thailand’s Country Report: Regional Traditional Medicine (TRM) Programme Managers meeting for WHO South-East Asia Region (SEAR) to Review “WHO Traditional Medicine Strategy: 2014-2023” และ Management Information System for the Monitoring of TT&CM Services in the Health Service System of Thailand

๒) Conference on Traditional Medicine between India and ASEAN on theme “Role of Traditional Medicine in India and ASEAN countries in mitigation of COVID-19 pandemic” ในวันที่ ๒๐-๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๖ จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ Regulatory Reforms and Initiatives Taken “Medical Cannabis for Public Healthcare and Country’s Economy และ National Policy on COVID-19 Management in the area of Thai Traditional Medicine

๓) 5th Meeting of BIMSTEC Task Force on Traditional Medicine ในวันที่ ๒๖-๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๖ จำนวน ๑ เรื่อง ได้แก่ Thailand’s country report

๔) the Symposium on “The Best Practices in Traditional Medicine Systems of BIMSTEC Member States” ในวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๖ จำนวน ๑ เรื่อง ดังนี้ Integrated Thai Traditional Medicine Center and Holistic Health Care

๕) Virtual Workshop on the Governance and Recognition of Traditional and Complementary Medicine (T&CM) into the National Healthcare System Among the ASEAN Member States (AMS) ในวันที่ ๒๕-๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖ จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ Best Practice in Health Financing และ Best Practice in Digitalization

๖) WHO Global Summit PLENARY SESSION 4: INTEGRATIVE HEALTH FOR WELL-BEING AT ALL AGES ในวันที่ ๑๗-๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๖ จำนวน ๑ เรื่อง ได้แก่ Thailand’s ๒๐ years of experience in integrating traditional medicine in the health system to support UHC goals.

๗) Chapter 2: Best Practice ในเอกสาร Traditional Medicine System of BIMSTEC Member States – 2023 Report (Draft) จำนวน ๕ เรื่อง ได้แก่ Intermediate Care (IMC) Patient Rehabilitation Center, Intermediate Care (IMC), Comprehensive Development of Service Systems and Knowledge Management in Integrated Care for Psoriasis Patients, Thai Traditional Medicine Approach for Women’s Health Care และ Study, Research, and Development of Herbal Medicine

๒.๓ มีการพัฒนาศูนย์วิจัยคลินิกด้านการแพทย์แผนไทยให้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ให้บรรลุผลสำเร็จไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ โดยจากการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมาพบว่า กรมมีการพัฒนาศูนย์วิจัยคลินิกด้านการแพทย์แผนไทยให้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติแล้ว คิดเป็นร้อยละ ๒๐ ของค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยการทำงานที่สำคัญได้แก่ เกิดต้นแบบโครงสร้างพื้นฐานงานวิจัยด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกมีคุณภาพมากขึ้น โดยมีกระบวนการปฏิบัติงาน (Work Instruction/SOP) ของหน่วยวิจัยคลินิกด้านการแพทย์แผนไทย

ตามมาตรฐานสากล ๑ กระบวนการใหม่ และบุคลากรประจำศูนย์วิจัยทางคลินิก (Clinical Research Center : CRC) ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยคลินิก มากกว่า ๑๐ ราย

๓. ระบบการบริหารจัดการองค์ความรู้และนวัตกรรมทางการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก มีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับ และเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ มีความมุ่งมั่นที่จะเกิดการบรรลุเป้าหมาย ๑ เรื่อง คือ

๓.๑ ประชาชนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๕ โดยดำเนินงานปีนี้ยังไม่สามารถที่จะประมวลผลการดำเนินงานในส่วนนี้ได้ เนื่องจากกรมไม่มีงบประมาณสนับสนุนเพียงพอในการสำรวจความรอบรู้ด้านสุขภาพของประชาชน อย่างไรก็ตามกรมกำลังดำเนินงานพัฒนาระบบดูแลสุขภาพด้วยภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรอัจฉริยะ (Smart Health Care TTM) ซึ่งจะมีความเกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบแพลตฟอร์มเพื่อนำไปใช้ในการสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพให้แก่ประชาชน ตลอดจนสามารถพัฒนาการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสถิติเกี่ยวกับผู้ใช้งานทั้งในด้านการเข้าถึงองค์ความรู้ที่ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ รวมถึงความรอบรู้ด้านสุขภาพที่เพิ่มขึ้นจากการเข้าถึงองค์ความรู้ดังกล่าวต่อไป

๑.๓ โครงการ/การดำเนินงาน ที่มีส่วนในการส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนปฏิบัติการเรื่องที่ ๑ พัฒนาศักยภาพ องค์ความรู้ และนวัตกรรมทางการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร เพื่อแก้ปัญหาสาธารณสุขและสร้างมูลค่าเพิ่ม (SMART Academic)

๑. โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุด้วยภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นในการร่วมมือกับแพทย์แผนไทย บุคลากรสาธารณสุข และเครือข่ายในพื้นที่ในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน และถอดบทเรียนผลการดำเนินงานการนำโปรแกรมผู้สูงอายุสุดใส่ใจทางไกลสมองเชื่อมด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานไปใช้ดูแลผู้สูงอายุ

ผลงานสำคัญ

๑) มีจำนวนอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่น ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน และไปขยายผลในพื้นที่สู่การดูแลผู้สูงอายุในชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ผ่านการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทย เมื่อวันที่ ๑๕-๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๕ ณ โรงแรมเอเชียแอร์พอร์ต จังหวัดปทุมธานี มีอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นผ่านการอบรมทั้งสิ้น ๑๓๗ คน และนำไปขยายผลให้อาสาสมัครในพื้นที่ จำนวน ๒,๐๕๕ คน

๒) มีการถอดบทเรียนผลการดำเนินงานการนำโปรแกรมผู้สูงอายุสุดใส่ใจทางไกลสมองเชื่อมด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานไปใช้ในการดูแลผู้สูงอายุ จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ (๑) โรงพยาบาลกรงปินัง จังหวัดยะลา (๒) โรงพยาบาลเบตง จังหวัดยะลา (๓) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตราด จังหวัดตราด และ (๔) โรงพยาบาลขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

๓) จัดประกวดพื้นที่ต้นแบบดีเด่นชมรมผู้สูงอายุด้านการแพทย์แผนไทย เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๖ ได้ชมรมผู้สูงอายุต้นแบบที่มีความโดดเด่นในการนำองค์ความรู้ทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานไปปรับใช้ในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ระดับเขตสุขภาพ ๑๒ ชมรม และมีการลงพื้นที่ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานพื้นที่ต้นแบบดีเด่น ชมรมผู้สูงอายุด้านการแพทย์แผนไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ เพื่อให้ได้พื้นที่ต้นแบบดีเด่น ชมรมผู้สูงอายุด้านการแพทย์แผนไทย ระดับประเทศ ๓ ชมรม

๔) กรมมีจำนวนผู้สูงอายุในชุมชนได้รับการดูแลสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกจำนวน ๑๕,๒๓๘ คน

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๑,๐๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๑,๐๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ -

๒. โครงการจัดการความรู้เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้และลดปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามด้านสุขภาวะ
ด้วยการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาชุดข้อมูลความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร รวมทั้งการแพทย์ดั้งเดิมในต่างประเทศ ที่เหมาะสมสู่ประชาชนตามกลุ่มเป้าหมาย ให้เกิดความรอบรู้สู่การตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลที่น่าเชื่อถือและเพียงพอด้วยตนเอง ลดปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามด้านสุขภาวะ รวมทั้งการปฏิบัติตามชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) จากโรคอุบัติใหม่ อุตสาหกรรม และวิกฤตสุขภาพของประเทศ การพัฒนาระบบเฝ้าระวังและตอบโต้ข้อมูลข่าวสารด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร สำหรับเสริมสร้างความรอบรู้และลดปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามด้านสุขภาวะ การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายการสร้างความรู้ด้านสุขภาพทางการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร และพัฒนาสื่อและช่องทางการเข้าถึงข่าวสาร สำหรับการสื่อสารและรณรงค์องค์ความรู้ ข่าวสาร ด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร อย่างเพียงพอ ถูกต้อง รวดเร็ว และเหมาะสม สู่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายและภาคีเครือข่ายในทุกรูปแบบทั่วประเทศให้รู้จัก เชื่อมต่อการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพร การบริการแพทย์แผนไทย

ผลงานสำคัญ

๑) ประชาชนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในทุกช่องทาง (Facebook, Instagram, YouTube, TikTok, X, Line@DTAM, รายการ Seed และเฝ้าระวังและตอบคำถาม ให้กับประชาชนผ่าน Facebook และ Line@DTAM) จำนวน ๑๓๙,๕๗๕ ครั้ง ยังไม่ได้มีกระบวนการเก็บข้อมูลในส่วนของจำนวนประชาชนที่เข้าถึงองค์ความรู้ของกรม ความเชื่อมั่นและการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพของกรม และความรอบรู้ด้านสุขภาพทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่เพิ่มขึ้น

๒) มีองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร ในรูปแบบต่าง ๆ ที่เพียงพอต่อการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ เสริมสร้างความรอบรู้และลดปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามด้านสุขภาวะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย รวม ๑๔๒ เรื่อง เช่น ผลิตและเผยแพร่รายการ Seed Chanel จำนวน ๔๘ ตอน โดยเผยแพร่ทางเฟซบุ๊กไลฟ์กรมการแพทย์แผนไทยฯ ใช้แพลตฟอร์มทุกประเภทที่เชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ต On Line และเผยแพร่ผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย ได้แก่ ผลิต/เผยแพร่คลิปเพื่อสร้างความรอบรู้ จำนวน ๑๙ คลิป ผลิต/เผยแพร่อินโฟกราฟิก จำนวน ๖๐ ชิ้น ผลิต E-book/E-Magazine จำนวน ๘ ฉบับ และผลิต Wellness Magazine จำนวน ๑๒ ฉบับ

๓) วารสารการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก มีนิพนธ์ต้นฉบับ/บทปริทัศน์/รายงานเบื้องต้นจำนวน ๓ ฉบับ (๔๕ เรื่อง) โดยวารสารฯ มีมาตรฐานอยู่ใน Thai-Journal Citation Index Centre (TCI) ระดับ ๑

๔) การถ่ายทอด เผยแพร่ผลงานวิชาการ องค์ความรู้ และนวัตกรรม ด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือกในประเทศ กับภาคีเครือข่ายต่างประเทศ ในระดับอาเซียน ระดับเอเชีย จำนวน ๑๔ ครั้ง และการ

ประสาน สนับสนุนการประชุม/การประชุมระหว่างประเทศ/การประชุมหรือความร่วมมือระหว่างประเทศของหน่วยงาน จำนวน ๑๖ ครั้ง อีกทั้งยังมีการรวบรวมเนื้อหา ประเด็น และข้อมูลองค์ความรู้ด้านการแพทย์ดั้งเดิม จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ การจัดการความรู้ “ระบบการแพทย์ดั้งเดิมในประเทศสมาชิกบิมสเทค” และการจัดการความรู้ “การแพทย์ดั้งเดิม ในสาธารณสุขมูลฐาน Inter-Regional on Traditional and Complementary Medicine in Primary Health Care”

๕) พัฒนาศักยภาพเครือข่ายเพื่อสร้างความรู้ด้านสุขภาพทางการแพทย์แผนไทย การแพทย์ ทางเลือก และสมุนไพร ในหน่วยบริการสาธารณสุขปฐมภูมิ จำนวน ๕ ครั้ง โดยการอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เครือข่าย ในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุและผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง เพื่อดูแลตนเองและครอบครัวด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทยในหน่วย บริการปฐมภูมิ การออกหน่วยแพทย์แผนไทยเคลื่อนที่ และนิทรรศการการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และ สมุนไพร

๖) การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการและการประชุมเสวนาวิชาการ จำนวน ๙ ครั้ง ได้แก่ (๑) ประชุมเชิงปฏิบัติการ “ส่งเสริมการสร้างผลงานวิชาการและนวัตกรรม” (๒) เสวนาวิชาการ “การใช้และส่งเสริมกัญชา เพื่อเศรษฐกิจในประเทศและต่างประเทศ (สาธารณสุขมอลตาและสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี)” (๓) เสวนาวิชาการ “กัญชา ภูมิปัญญาไทยในการดูแลสุขภาพ” (๔) เสวนาวิชาการ “งานวิจัยกับการใช้กัญชาในการดูแลสุขภาพ” (๕) เสวนา วิชาการ “การใช้ศาสตร์การแพทย์แผนไทยและการแพทย์แผนไทยร่วมรักษา เพื่อลดความรุนแรงของผู้ติดยาเสพติด” (๖) เสวนาวิชาการ “การใช้ผลิตภัณฑ์กัญชาในระบบบริการสุขภาพและการต่อยอดทางเศรษฐกิจ” (๗) เสวนาวิชาการ “สมุนไพรฟ้าทะลายโจรกับการรักษาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙” (๘) เสวนาวิชาการ “เภสัชกรส่งเสริมการใช้ยา สมุนไพรในระบบบริการสุขภาพ” และ (๙) ประชุมการจัดมหกรรมการจัดการความรู้จากบทเรียนโควิด-๑๙ และโครงการ ประชุมวิชาการกระทรวงสาธารณสุข ประจำปี ๒๕๖๖

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ๑,๖๕๐,๐๐๐.๐๐ บาท ดำเนินการปรับแผนของงบประมาณเพิ่ม ๘๐๙,๕๕๐ บาท รวมทั้งสิ้น ๒,๔๕๙,๕๕๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๒,๔๒๙,๔๐๕.๐๙ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๗๗

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ -

๓. โครงการมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ปีที่ ๑๕ ระดับภาค

วัตถุประสงค์

เพื่อสื่อสาร สร้างความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนสามารถนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาการแพทย์ แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย และสมุนไพรมาใช้ดูแลสุขภาพตนเองทั้งในมิติการดูแล รักษาและการป้องกันโรค การยกระดับองค์ความรู้การแพทย์พื้นบ้าน และยกย่องหมอพื้นบ้านให้ได้รับการยอมรับและเข้ามามีบทบาทในการดูแลสุขภาพ ของประชาชนโดยเฉพาะในชุมชนเพื่อผลักดันเข้าสู่ระบบบริการสุขภาพของภาครัฐ และยกระดับการดำเนินงานทั้งการ ขับเคลื่อนและการให้บริการด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย และการแพทย์ทางเลือกในระดับพื้นที่ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชน

ผลงานสำคัญ

๑) มืองค์ความรู้ นวัตกรรม และผลิตภัณฑ์ และการเสวนาทางวิชาการด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทยและสมุนไพรจากส่วนภูมิภาคมาจัดแสดงหรือสาธิตในกิจกรรมเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ องค์ความรู้/

สินค้าและบริการด้านการแพทย์แผนไทยการแพทย์พื้นบ้านไทยและสมุนไพร และเสริมสร้างคุณค่าของแพทย์แผนไทย แพทย์พื้นบ้าน และงานสัปดาห์วันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย จำนวน ๑๐๐ รายการ

๒) จำนวนประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมเผยแพร่และประชาสัมพันธ์องค์ความรู้/สินค้าและบริการ ด้านการแพทย์แผนไทยการแพทย์พื้นบ้านไทยและสมุนไพร และเสวนาทางวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณค่าของการแพทย์แผนไทย และการแพทย์พื้นบ้าน จำนวน ๗,๗๔๑ คน เกิดความรู้จักและเชื่อมั่นในการดูแลสุขภาพด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย การแพทย์ทางเลือกและสมุนไพร และมีระดับความพึงพอใจร้อยละ ๙๑

๓) มีหมอพื้นบ้านเข้าร่วมการคัดเลือกหมอไทยดีเด่นระดับภาคและระดับชาติ ครบทั้ง ๑๒ เขต บริการสุขภาพ จำนวน ๔๐ คน มีหมอไทยดีเด่นระดับภาคที่ผ่านการคัดเลือก ๔ ภาค จำนวน ๔ ท่าน และหมอไทยดีเด่น แห่งชาติ ๑ ท่าน

๔) มีเขตสุขภาพที่ส่งหน่วยบริการสาธารณสุขของรัฐในทุกระดับ เข้ามามีส่วนร่วมในการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้การบริหารจัดการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เพื่อคัดเลือกให้เป็นพื้นที่ต้นแบบดีเด่นแห่งชาติ ทั้ง ๔ ระดับ จาก ๑๒ เขตสุขภาพ ๒๑ หน่วยบริการสุขภาพ

๕) มีผลการถอดบทเรียนการดำเนินงานพื้นที่ต้นแบบหน่วยบริการด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย และการแพทย์ทางเลือกที่จะเป็นต้นแบบให้กับหน่วยบริการในพื้นที่ทั่วประเทศเพื่อขับเคลื่อน การให้บริการ ผ่านการประกวดพื้นที่ต้นแบบดีเด่น จาก ๑๒ เขตสุขภาพ ๒๑ หน่วยบริการสุขภาพ

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๒,๓๙๙,๒๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๒,๓๙๔,๓๗๐.๑๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๘๑

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

มีการปรับเปลี่ยนกำหนดการและแผนการดำเนินงานในกิจกรรมการจัดงานมหกรรมการแพทย์ แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้าน รวมถึงกิจกรรมการประกวดพื้นที่ต้นแบบ

ข้อเสนอแนะ -

๔. โครงการจัดงานมหกรรมสมุนไพรแห่งชาติ และการประชุมวิชาการประจำปี การแพทย์ แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือกแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๐

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นเวทีสื่อสารนโยบายและยกระดับวิชาการสู่นวัตกรรมด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์ทางเลือกและสมุนไพรที่เกี่ยวข้อง กับเครือข่ายในและระหว่างประเทศ อาทิ BIMSTEC และ ASEAN เพื่อให้เกิดการพัฒนาและขับเคลื่อนอย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรพัฒนาเอกชน ในการขับเคลื่อนการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์ทางเลือกและสมุนไพร เพื่อพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพและเสริมสร้างเศรษฐกิจของประเทศอย่างยั่งยืน และเพื่อหนุนเสริมและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ ด้านบริการสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และผลิตภัณฑ์สมุนไพรทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

ผลงานสำคัญ

๑) มีหัวข้อด้านวิชาการและการประชุมวิชาการนานาชาติ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในประเด็น ที่ขับเคลื่อนนโยบายหรือสอดคล้องกับ Theme International Conference สัมมนาแลกเปลี่ยนด้านการแพทย์แผนไทย

การแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์ทางเลือกและสมุนไพรร่วมกับต่างประเทศ จำนวน ๑๒ หัวข้อ และมีหัวข้องานวิชาการ การประชุมวิชาการประจำปี จำนวน ๑๙ หัวข้อ แบ่งเป็น Plenary จำนวน ๓ หัวข้อ Symposium จำนวน ๑๖ หัวข้อ พร้อมทั้งนำเสนอผลงานวิชาการที่ได้รับรางวัลทั้งในรูปแบบ Oral และ Poster

๒) มีผลงานวิชาการด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร ที่นักวิจัย นักวิชาการ ส่งเข้าร่วมการประกวด และนำเสนอภายในงานการประชุมวิชาการประจำปี ส่งเข้าร่วมประกวด จำนวน ทั้งหมด ๗๕ เรื่อง ผ่านเกณฑ์ ๓๔ เรื่อง ได้แก่ ประเภท G จำนวน ๖ เรื่อง ประเภท S จำนวน ๖ เรื่อง ประเภท Innovation จำนวน ๖ เรื่อง และประเภท R๒R จำนวน ๑๖ เรื่อง เกิดการพัฒนาในด้านวิชาการ และนวัตกรรมผ่านการประกวด ผลงานวิชาการ

๓) มีหัวข้อเสวนา สาธิตการส่งเสริมและดูแลสุขภาพแก่ประชาชน ณ เวทีกลาง ภายในงาน มหกรรมสมุนไพรแห่งชาติฯ จำนวน ๓๘ หัวข้อ และมีหลักสูตรในการจัดอบรมตลาดความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือก จำนวน ๑๕ หลักสูตร

๔) มีการจัดแสดงนิทรรศการ สาธิต และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นที่ขับเคลื่อนนโยบาย หรือสอดคล้องกับ Theme การจัดงาน จำนวน ๔ ประเด็น ได้แก่ Products and innovations ภูมิปัญญา (Wisdom) โชนบริการ Services และ Wellness & Thainess Tourism

๕) เกิดความร่วมมือของเครือข่ายด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และขยายกลุ่มเครือข่าย เช่น เครือข่ายในภาคเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน เครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรพัฒนาเอกชน ทั้งในและต่างประเทศเข้าร่วมจัดงานมหกรรมสมุนไพรแห่งชาติฯ ทั้งหมด ๓๕๒ เครือข่าย และมีจำนวนผลิตภัณฑ์ จากสมุนไพรที่ได้รับรางวัลและได้รับการรับรองมาตรฐานจัดแสดงภายในงาน มากกว่า ๒๐๐ ผลิตภัณฑ์ ซึ่งประชาชนสามารถ เข้าถึงผลิตภัณฑ์สมุนไพรมาตรฐานได้อย่างมีคุณภาพ

๖) เกิดมูลค่าการซื้อขายภายในงานมหกรรมสมุนไพรแห่งชาติฯ ครั้งที่ ๒๐ จำนวนกว่า ๒๒๕ ล้านบาท จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ยา อาหารสมุนไพร ผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอางจากธรรมชาติ และการเจรจาจับคู่ธุรกิจ แสดงให้เห็นถึงความสนใจของประชาชนที่หันมาให้ความสำคัญกับสมุนไพรไทยมากขึ้น และเกิดการขับเคลื่อนการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรไทยมาสู่บริบทของการสร้างเศรษฐกิจชาติได้อย่างแท้จริง

๗) ประชาชน ผู้ประกอบการ และบุคลากรด้านสุขภาพที่เข้าร่วมงานมหกรรมสมุนไพรแห่งชาติฯ ครั้งที่ ๒๐ มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมภายในงานร้อยละ ๙๐.๖ และเกิดความเชื่อมั่น ชอบและใช้ต่อการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย การแพทย์ผสมผสาน และสมุนไพรไทย ร้อยละ ๘๕

๘) จำนวนผู้เข้ารับบริการด้านสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์แผนจีน และการแพทย์ทางเลือก เช่น รักษาอาการปวดเรื้อรังและนอนไม่หลับแบบองค์รวมครบวงจร “สุขสำราญนิทรรศการคลินิก” นวดเหยียบเหล็กแดง การตอกเส้น การดูแลแบบประคับประคอง Palliative care และให้คำปรึกษาบำบัดฟื้นฟูและลดอันตรายจากยาเสพติด Harm Reduction Model ภายในงานกว่า ๓,๐๐๐ คน

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๑๒,๕๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๑๒,๕๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

งบประมาณที่จำกัดส่งผลกระทบต่อกิจกรรมที่สำคัญบางส่วนถูกตัดออกและถูกปรับลดกิจกรรม เช่น (๑) กิจกรรมโซนนิทรรศการ ในส่วนของสวนสมุนไพร (๒) กิจกรรมโซน Product Wisdom Service และ (๓) กิจกรรมโซนวิชาการ ในส่วนของจัดอบรมตลาดความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยฯ

ข้อเสนอแนะ

ขยายความร่วมมือ กับเครือข่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้มากขึ้น เพื่อพัฒนาภาคีเครือข่ายประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น ให้มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ นำไปสู่การพึ่งพาตนเอง

๕. โครงการความร่วมมือด้านการแพทย์ดั้งเดิมภายใต้กรอบความร่วมมือ

วัตถุประสงค์

เพื่อรายงานความก้าวหน้าหรือผลการดำเนินงาน และหารือเรื่องปัญหา อุปสรรค ในดำเนินกิจกรรมด้านการแพทย์ดั้งเดิมที่ประเทศไทยเป็นประเทศนำ (lead country) ตามแผนปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขของอาเซียน กับผู้แทนระดับสูงของประเทศสมาชิกอาเซียนและประเทศคู่เจรจา

ผลงานสำคัญ

ผลการดำเนินงานยังไม่ได้ตามเป้าหมาย เนื่องจากได้รับแจ้งจากผู้ประสานงาน ASEAN Health Cluster ๓ โดยสำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP) และผู้ประสานงานของ SOMHD โดยกองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ แจ้งเรื่องกำหนดการจัดประชุม ASEAN Health Cluster ๓ เป็นวันที่ ๗-๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ส่วนการประชุม SOMHD มีกำหนดจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๙-๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๖ โดยกิจกรรมการประชุม SOMHD ผู้แทนกรมไม่ได้ร่วมเดินทางไปเข้าร่วมประชุม เนื่องจากติดภารกิจเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม 5th BTFTM แต่ได้ส่งข้อมูลนำเสนอให้ผู้แทนที่เดินทางไปเข้าร่วมประชุม ณ นครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๘๐,๕๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ไม่สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ตามแผนการ

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

๑. เจ้าภาพจัดการประชุมยังไม่พร้อมในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงทำให้การประชุมต้องเลื่อนออกไปจัดในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

๒. การประชุม SOMHD มีกำหนดจัดประชุมตรงกับช่วงที่กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม ๕th BTFTM จึงไม่สามารถเดินทางไปเข้าร่วมประชุม ณ นครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว แต่ได้ส่งข้อมูลนำเสนอสำหรับ AGENDA ๕: UPDATES ON IDENTIFIED PRIORITY AREAS OF COLLABORATION FROM ๒๐๒๑ – ๒๐๒๒ (Updates on Traditional and Complementary Medicine initiatives) ให้ผู้แทนที่เดินทางไปเข้าร่วมประชุม

ข้อเสนอแนะ -

๖. โครงการส่งเสริมประสิทธิภาพการคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรภายใต้ระบบทรัพย์สินทางปัญญา สูการสร้างคุณค่าและมูลค่าในระบบสุขภาพไทยและเศรษฐกิจชาติ

วัตถุประสงค์

เพื่อคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย และสมุนไพร ให้สามารถใช้ประโยชน์ในการดูแลสุขภาพของประชาชน รวมถึงพัฒนาให้เป็นนวัตกรรม ผลิตภัณฑ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และ บริการทางการแพทย์แผนไทยเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจของประเทศ และเสริมสร้างศักยภาพของหมอพื้นบ้านให้เป็นที่ยอมรับ แก่ประชาชนในการดูแลสุขภาพประชาชนในชุมชน สามารถเชื่อมโยงและผลักดันให้มีบทบาทในระบบบริการสุขภาพ ของภาครัฐเพิ่มขึ้น

ผลงานสำคัญ

๑) มี (ร่าง) กฎหมายลำดับรอง ด้านการคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย และสมุนไพร ๒ ฉบับ ได้แก่ (๑) ประกาศ สธ. เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. ๒๕๖๕ (สว. ๑๑ พงศิจายน ๒๕๖๕) และ (๒) ประกาศ สธ. เรื่อง การประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับแผนไทย (ฉ.๓๕) ๓,๘๘๕ รายการ (ตำรา ๓๔ รายการ ตำรับยา ๓,๘๖๑)

๒) ตำราการแพทย์แผนไทยและตำรับยาแผนไทยประกาศกำหนดให้เป็นตำราการแพทย์ แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ จำนวน ๓,๘๘๕ รายการ (ตำรา ๓๔ รายการ ตำรับยา ๓,๘๖๑)

๓) การจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยส่วนบุคคลที่ผ่านการพิจารณา จำนวน ๑๒ รายการ

๔) มีข้อมูลองค์ประกอบของเครื่องยาตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทย ของชาติ บันทึกในระบบสารสนเทศองค์ความรู้ดิจิทัลภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยของประเทศไทย (Thai Traditional Digital Knowledge Library : TTDKL) จำนวน ๔,๐๙๖ ตำรับ และมี (ร่าง) คู่มือแนวทางการวิเคราะห์และการบันทึกข้อมูล องค์ประกอบของตำรับยาแผนไทย ในตำราการแพทย์แผนไทยของชาติในระบบสารสนเทศองค์ความรู้ดิจิทัลภูมิปัญญา การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (Thai Traditional Digital Knowledge Library : TTDKL)

๕) มีแผนขับเคลื่อนการคุ้มครองสมุนไพรและถิ่นกำเนิดสมุนไพรเพิ่มขึ้น ๑๐ ชนิด และมี แนวทางในการเชื่อมโยงฐานข้อมูลทรัพยากรพันธุกรรมร่วมกับโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๑ แนวทางและจัดทำข้อมูลสมุนไพรและถิ่นกำเนิดสมุนไพรบนฐานข้อมูล HMPIS จำนวน ๕๐๐ ชนิด เพื่อเชื่อมโยง ฐานข้อมูลทรัพยากรพันธุกรรมร่วมกับโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๖) ร้อยละความสำเร็จในการออกอนุญาตให้ศึกษาวิจัย หรือส่งออกสมุนไพรควบคุม หรือจำหน่าย หรือแปรรูปสมุนไพรควบคุมเพื่อการค้าได้ถูกต้อง ครบถ้วน ในระยะเวลาที่กำหนด ร้อยละ ๘๓.๔๒ เพื่อคุ้มครองและส่งเสริม การใช้สมุนไพรควบคุม

๗) มีหมอพื้นบ้านได้รับการรับรองเพิ่มขึ้น และเกิดความร่วมมือระหว่างสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดและภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานรับรองหมอพื้นบ้าน จำนวน ๖๘๙ ราย

๘) มี (ร่าง) แนวทางการดูแลผู้ป่วยอัมพาตของหมอไทยดีเด่นแห่งชาติ สำหรับการถ่ายทอด สู่แพทย์แผนไทย และหมอพื้นบ้าน จำนวน ๑ แนวทาง

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๘๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๘๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ -

**๗. โครงการพัฒนาและยกระดับนักวิจัยมืออาชีพสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ
ด้วยงานวิจัยด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือก**

วัตถุประสงค์

๑) เพื่อพัฒนาภาคีเครือข่ายนักวิจัยด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกใน ๑๒ เขตสุขภาพ ให้มีองค์ความรู้ ความสามารถในการดำเนินงานวิจัยและ/หรือนวัตกรรมด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกให้ได้มาตรฐานตามหลักสากล สร้างหลักฐานเชิงประจักษ์ประกอบการนำการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกไปใช้ประโยชน์ในระบบบริการสุขภาพ การวิจัยและพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้และนวัตกรรมทางการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือกให้นำไปสู่การใช้ประโยชน์ในระบบบริการสุขภาพได้อย่างแท้จริง

๒) เพื่อพัฒนาศักยภาพ แนวทางการศึกษาวิจัยในคนด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และวิธีดำเนินการมาตรฐานของคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในคนฯ ให้ได้มาตรฐานเป็นไปตามหลักจริยธรรมสากล

ผลงานสำคัญ

๑) มีจำนวนเขตสุขภาพที่มีการวิจัยและพัฒนาาร่วมกัน จำนวน ๑๒ เขตสุขภาพ และมีงานวิจัยและพัฒนาาร่วมกันจำนวน ๔๑ เรื่อง ได้รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ บทที่ ๑ – ๕ จำนวน ๒๑ เรื่อง และอยู่ระหว่างดำเนินการรวบรวมข้อมูลและอื่น ๆ จำนวน ๒๐ เรื่อง

๒) มีจำนวนบุคลากรที่เข้าร่วมกำหนดโจทย์วิจัย ติดตามงานวิจัยหรือเข้าเยี่ยมชมพื้นที่ทำวิจัย เขียนบทความวิชาการ เขียนรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ และ/หรือนำเสนองานวิจัยด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก จำนวน ๔๑ คน

๓) การจัดประชุมคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในคนด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เพื่อพิจารณาโครงการวิจัย จำนวน ๑๒ ครั้ง มีการพิจารณาโครงการต่าง ๆ ในการประชุมฯ รวมทั้งสิ้น ๔๖ โครงการ

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๑,๐๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๙๗๙,๓๓๔.๙๙ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๙๓

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ -

๘. แผนงานวิจัยด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่ขอผ่านกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) จำนวน ๑๗ โครงการ ดังนี้

๘.๑ โครงการประสิทธิผลและความปลอดภัยของตำรับยาสมุนไพรจากภูมิปัญญาไทยที่มีคุณภาพและมาตรฐานในการรักษาโรคมะเร็ง

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาประสิทธิผลและความปลอดภัยเบื้องต้นของน้ำมันกัญชาเมตตาโอสถในการรักษาผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้ายแบบประคับประคอง และศึกษาประสิทธิผลและความปลอดภัยของน้ำมันกัญชา (ตำรับหมอเดชา) ในการลดอาการปวดในกลุ่มผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้าย

ผลงานสำคัญ

ผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย ได้รายงานผล ๒ ฉบับ ได้แก่

๑) การศึกษาประสิทธิผลและความปลอดภัยเบื้องต้นของน้ำมันกัญชาเมตตาโอสถในการรักษาผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้ายแบบประคับประคอง

๒) การศึกษาประสิทธิผลและความปลอดภัยเบื้องต้นของน้ำมันกัญชา (หมอเดชา) ในการลดอาการปวดในกลุ่มผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้าย

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๑,๑๙๒,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๙๐๙,๖๑๙.๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๓๑

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ -

๘.๒ โครงการวิจัยสารสกัดกัญชา กัญชง เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ทางเลือก

วัตถุประสงค์

เพื่อตรวจวิเคราะห์คุณลักษณะทางกายภาพ เคมี และเชื้อจุลินทรีย์ สารสกัดกัญชาและกัญชง ในส่วนของดอก ใบ และราก การทดสอบความคงสภาพสารสกัดกัญชาและกัญชง เพื่อกำหนดแนวทางและสถานะการเก็บรักษาที่เหมาะสม และพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ทางเลือกจากสารสกัดกัญชาและกัญชง

ผลงานสำคัญ

๑) รายงานการศึกษาแหล่งปลูกและการเก็บรวบรวมพืชกัญชา กัญชงสำหรับการใช้ในการสกัด

๒) รายงานผลการทดลองความคงสภาพและผลการวิเคราะห์ปริมาณสารสำคัญของพืชกัญชาและกัญชง ในส่วนของดอก ใบ และราก

๓) แนวทางการเก็บรักษาและสถานะการเก็บรักษาสารสกัดกัญชาและกัญชงได้อย่างเหมาะสม

๔) ได้สารสกัดจากกัญชาและกัญชงตามสายพันธุ์ที่นำมาศึกษาวิจัยแยกตามส่วนของใบ ราก และช่อดอก

๕) ได้ต้นแบบผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ทางเลือกที่พัฒนามาจากสารสกัดกัญชาและกัญชง คือ ผลิตภัณฑ์น้ำยาบ้วนปากจากสารสกัดรากกัญชาที่ผ่านการทดสอบฤทธิ์ในการฆ่าเชื้อจุลินทรีย์ในโรคปริทันต์และความเป็นพิษ

๖) ผลิตภัณฑ์ต้นแบบจากรากกัญชา สำหรับลดอาการปวดข้อในผู้ป่วยโรคเกาต์

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๖๐๖,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๓๘๘,๐๐๐.๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๐๓

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ -

๘.๓ การศึกษาความคงสภาพของตำรับยาแผนไทยจำนวน ๑๖ ตำรับ ที่มีกัญชาเป็นส่วนประกอบ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาและพัฒนากระบวนการเก็บรักษาตำรับยาแผนไทยจำนวน ๒ ตำรับ คือ ตำรับอัมฤตย์โอสถและตำรับไฟอาวุธ จากตำรับที่มีถิ่นกำเนิดเป็นสมุนไพร และศึกษาข้อมูลความคงสภาพของตำรับยาแผนไทยจำนวน ๒ ตำรับ คือ ตำรับอัมฤตย์โอสถและตำรับไฟอาวุธ จากตำรับที่มีถิ่นกำเนิดเป็นสมุนไพร

ผลงานสำคัญ

๑) ได้มาตรฐานการเก็บรักษาตำรับยาแผนไทย จำนวน ๒ ตำรับ คือ ตำรับอัมฤตย์โอสถและตำรับไฟอาวุธจากตำรับที่มีถิ่นกำเนิดเป็นสมุนไพร

๒) ได้ข้อมูลความคงสภาพของตำรับยาแผนไทยที่มีถิ่นกำเนิดเป็นสมุนไพร ๒ ตำรับ คือ ตำรับอัมฤตย์โอสถและตำรับไฟอาวุธ จากตำรับที่มีถิ่นกำเนิดเป็นสมุนไพร

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๕๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๔๔๖,๒๘๑.๗๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๒๖

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ -

๘.๔ โครงการพัฒนาเชิงระบบการจัดการงานวิจัยด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเพื่อพัฒนาต้นแบบและมาตรฐานการวิจัย

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนากลไกในการบริหารจัดการแผนงานวิจัยด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรจนครบวงจรวิจัย สนับสนุนการให้บริการพิพิธภัณฑ์พืช และพัฒนาเครือข่ายข้อมูลตัวอย่างพรรณไม้ออนไลน์ ผ่านระบบฐานข้อมูลโปรแกรม BRAHMS (Botanical Research and Herbarium Management System) เพื่อการใช้ประโยชน์ทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้าน และพัฒนาระบบคุณภาพห้องปฏิบัติการควบคุมคุณภาพสมุนไพรให้มีมาตรฐาน ISO/IEC ๑๗๐๒๕ รองรับบริการรับรองที่ได้มาตรฐานสากล รวมถึงการพัฒนาระบบงานของหน่วยวิจัยคลินิกด้านการแพทย์แผนไทยตามมาตรฐานสากล

ผลงานสำคัญ

๑) มีระบบและกลไกในการบริหารจัดการแผนงานวิจัยด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์ทางเลือกและสมุนไพร ประกอบด้วย แผนปฏิบัติการจัดการงานวิจัยด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐, คณะกรรมการขับเคลื่อนงานวิจัยด้านการแพทย์แผนไทยฯ และกระบวนการในการจัดการงานวิจัย

๒) ตัวอย่างพรรณไม้แห้ง (herbarium specimens) ในพิพิธภัณฑ์พืช สำนักงานวิจัยการแพทย์แผนไทย กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้รับการตรวจสอบและยืนยันชื่อวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ ๓๐๐ หมายเลข ข้อมูลตัวอย่างพรรณไม้แห้ง ได้รับการเผยแพร่ออนไลน์ผ่านระบบฐานข้อมูลโปรแกรม BRAHMS (Botanical Research and Herbarium Management System) เพื่อการใช้ประโยชน์ทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้าน ๑๐๐ หมายเลข และพิพิธภัณฑ์พืช มีระบบฐานข้อมูลสำหรับใช้ในการจัดการข้อมูลตัวอย่างพรรณไม้ในพิพิธภัณฑ์พืช มีตัวอย่างพรรณไม้ได้รับการจัดเรียงในพิพิธภัณฑ์พืชอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐานตามรูปแบบการจัดการพิพิธภัณฑ์พืชสากล

๓) ระบบการจัดการและการดำเนินงานภายในห้องปฏิบัติการควบคุมคุณภาพสมุนไพร ๒๐ ระบบ และกระบวนการปฏิบัติงานมาตรฐานทางห้องปฏิบัติการ (Standard operation procedures: SOPs) จำเพาะเพื่อ

การควบคุมคุณภาพสมุนไพรให้เป็นไปตามข้อกำหนดของตำรับยา Thai Herbal Pharmacopoeia (THP) และ Thai Herbal Preparation Pharmacopoeia (THPP) ที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือ ๑๐ กระบวนการใหม่

๔) เกิดต้นแบบโครงสร้างพื้นฐานงานวิจัยด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และงานวิจัยด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกมีคุณภาพขึ้น โดยมีกระบวนการปฏิบัติงาน(Work Instruction/SOP) ของหน่วยวิจัยคลินิกด้านการแพทย์แผนไทยตามมาตรฐานสากล ๑ กระบวนการใหม่ และบุคลากรประจำหน่วยวิจัยคลินิกด้านการแพทย์แผนไทยได้รับการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงาน ๑๐ คน

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๑,๕๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๑,๔๑๕,๓๗๒.๔๓ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๓๖

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ -

๘.๕ การศึกษารูปแบบการใช้ประโยชน์ภูมิปัญญาการแพทย์พื้นบ้านในระบบปฐมนิเทศและชุมชน
วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาและพัฒนาารูปแบบการใช้ประโยชน์ภูมิปัญญาการแพทย์พื้นบ้านในระบบปฐมนิเทศและชุมชน ตลอดจนการพัฒนารูปแบบการทำงานระหว่างหมอพื้นบ้านกับระบบปฐมนิเทศ

ผลงานสำคัญ

การศึกษารูปแบบการใช้ประโยชน์การแพทย์พื้นบ้านในระบบปฐมนิเทศ ดำเนินการการศึกษาในพื้นที่ ๒ ลักษณะ ดังนี้ ลักษณะที่ ๑ ศึกษาจากพื้นที่ระดับตำบลที่มีการใช้ประโยชน์การแพทย์พื้นบ้านในหน่วยบริการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ คัดเลือกจากพื้นที่เข้าร่วมคัดเลือกพื้นที่ต้นแบบการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ระดับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๔ (best practice) จำนวน ๑๑ แห่ง ลักษณะที่ ๒ ศึกษาจากพื้นที่ชายแดนที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ที่ใช้การแพทย์พื้นบ้าน (indigenous medicine or folk medicine) ร่วมกับ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) สาขานิเทศวิทยาท้องถิ่นด้านสุขภาพ จำนวน ๔ แห่ง (ตำบล) ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการ คัดเลือกพื้นที่ต้นแบบการรักษาโรค เนื่องจากมีการขยายระยะเวลาการดำเนินงานโครงการไปสิ้นสุด ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๗

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๕๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ไม่มีผลเบิกจ่ายงบประมาณ

ระยะเวลาในการดำเนินงาน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ - มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ -

๘.๖ การพัฒนาตำรับตรีผลาในรูปแบบสเปรย์พ่นคอต่อการยับยั้งเชื้อ *Streptococcus pyogenes*
วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาตำรับตรีผลาในรูปแบบสเปรย์พ่นคอที่มีฤทธิ์ยับยั้งเชื้อแบคทีเรีย *Streptococcus pyogenes* และทดสอบการยับยั้งเชื้อแบคทีเรีย *Streptococcus pyogenes* ผลิตภัณฑ์ตรีผลาในรูปแบบสเปรย์พ่นคอในระดับห้องปฏิบัติการ และควบคุมคุณภาพการผลิตตำรับตรีผลาในรูปแบบสเปรย์พ่นคอ

ผลงานสำคัญ

ได้ผลิตภัณฑ์ตำรับตรีผลาในรูปแบบสเปรย์พ่นคอเพื่อลดอาการไอ เจ็บคอ มีเสมหะ และผลการยับยั้งเชื้อ *Streptococcus pyogenes* ที่เป็นสาเหตุของการเจ็บคอ จำนวน ๑ ตำรับ

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๒๕๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๒๒๔,๙๙๙.๒๕ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๐๐

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ -

๘.๗ โครงการศึกษาความคงสภาพและด้านเชื้อจุลชีพก่อโรคของตำรับยาเม็ดอมจากสารสกัดตรีผลา วัตถุประสงค์

เพื่อวิจัยพัฒนาการสกัดตรีผลาและพัฒนาในรูปแบบยาเม็ดอมที่ปราศจากน้ำตาลตามกรรมวิธีทางเภสัชกรรมสมัยใหม่ การควบคุมคุณภาพ ผลิตตำรับยาเม็ดอมจากสารสกัดตรีผลา การศึกษาความคงสภาพในทางกายภาพและเคมีของตำรับยาเม็ดอมจากสารสกัดตรีผลาในการผลิตระดับต้นแบบ และการทดสอบคุณสมบัติในการต้านเชื้อจุลชีพก่อโรคของยาเม็ดอมจากสารสกัดตรีผลาในระดับห้องปฏิบัติการ ตลอดจนการผลิตยาต้นแบบและเตรียมข้อมูลถ่ายทอดวิธีการผลิตให้กับสถานบริการสาธารณสุข หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลงานสำคัญ

๑) ได้ผลิตภัณฑ์ต้นแบบตำรับยาเม็ดอมจากสารสกัดตรีผลาที่เป็นสูตรปราศจากน้ำตาล มีฤทธิ์ต้านเชื้อจุลชีพก่อโรค (*S. Pyogenes*) ที่ทำให้เจ็บคอ จากผลทดสอบในห้องปฏิบัติการ จำนวน ๑ ต้นแบบ

๒) ได้ผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพที่มีผลวิเคราะห์ด้านความคงตัวทั้งทางเคมีและกายภาพของตำรับยาเม็ดอมจากสารสกัดตรีผลา หลังจัดเก็บความคงสภาพ

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๒๕๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๒๒๔,๙๙๙.๙๙ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๐๐

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ -

๘.๘ การพัฒนารูปแบบยาเตรียมตำรับลดการติดยาจากตำรับยาทำให้อดฝิ่น ชนิดเม็ดฟู วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนารูปแบบยาเตรียมตำรับลดการติดยาจากตำรับยาทำให้อดฝิ่น ชนิดเม็ดฟู ที่มีคุณภาพและความคงสภาพตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ยาสำเร็จรูป การศึกษาลักษณะทางกายภาพ เคมี และเชื้อจุลชีพ ตลอดจนศึกษาความคงสภาพสภาวะแรงและระยะยาว เพื่อกำหนดแนวทางการเก็บรักษา สภาวะการเก็บรักษา และอายุการเก็บรักษาของรูปแบบยาเตรียมตำรับลดการติดยาจากตำรับยาทำให้อดฝิ่น ชนิดเม็ดฟู ได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนให้ได้รูปแบบการพัฒนา

และผลิตรูปแบบยาเตรียมตำรับลดการติดยาจากตำรับยาทำให้อดฝิ่น ชนิดเม็ดฟู ในระดับนำร่อง (Pilot Scale) สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดในการผลิตเชิงอุตสาหกรรม (Production Scale) ต่อไป

ผลงานสำคัญ

- ๑) ได้ตำรับลดการติดยาจากตำรับยาทำให้อดฝิ่น ชนิดเม็ดฟู ที่ผ่านการผลิตแล้ว ผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพผลิตภัณฑ์ยาสำเร็จรูป และผลการศึกษาความคงสภาพสภาวะเร่งและระยะยาว ๓ จุดเวลา
- ๒) ได้ตำรับลดการติดยาจากตำรับยาทำให้อดฝิ่น ชนิดเม็ดฟู ที่มีคุณภาพและความคงสภาพตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ยาสำเร็จรูป จำนวน ๑ ต้นแบบ
- ๓) ได้กระบวนการผลิตและประกันคุณภาพตำรับลดการติดยาจากตำรับยาทำให้อดฝิ่น จำนวน

๑ กระบวนการใหม่

๔) ได้แนวทางการเก็บรักษา สภาวะการเก็บรักษา และอายุการเก็บรักษาของยาเตรียมตำรับลดการติดยาจากตำรับยาทำให้อดฝิ่น ชนิดเม็ดฟู จำนวน ๑ แนวทาง

๕) ได้รูปแบบยาเตรียมตำรับลดการติดยาจากตำรับยาทำให้อดฝิ่น ชนิดเม็ดฟู ในระดับนำร่อง (Pilot Scale) สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดในการผลิตเชิงอุตสาหกรรม (Production Scale) จำนวน ๑ รูปแบบ

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๔๕๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๓๑๔,๐๐๑.๘๒ บาท คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๗๘

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ -

๘.๙ การศึกษาประสิทธิผลและความปลอดภัยทางพรีคลินิกของตำรับยาสมุนไพรที่มีกระท่อมเป็นส่วนผสม (ตำรับยาทำให้อดฝิ่น)

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสถานการณ์การใช้สมุนไพรในการบำบัดผู้ที่มีติดสารเสพติดจำพวกฝิ่น และสารอนุพันธ์จากฝิ่น การจัดทำข้อมูลตัวอย่างพรรณไม้อ้างอิง (Voucher Specimens) ของสมุนไพรในตำรับยาทำให้อดฝิ่น และเพื่อควบคุมคุณภาพและจัดทำมาตรฐานตำรับยาทำให้อดฝิ่น

ผลงานสำคัญ

การรวบรวมและจัดทำเล่มรายงานฉบับสมบูรณ์ ประกอบด้วย

๑) รายงานสถานการณ์การใช้สมุนไพรและตำรับยาทำให้อดฝิ่นในการบำบัดผู้ที่มีติดสารเสพติดจำพวกฝิ่น

๒) ข้อมูลการลงพื้นที่สำรวจ รวบรวม และการบันทึกตัวอย่างพรรณไม้อ้างอิงในตำรับยาอดฝิ่น

๓) ข้อมูลการตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์สมุนไพร และวิธีการวิเคราะห์หาปริมาณสารสำคัญของตำรับยาทำให้อดฝิ่น เพื่อการควบคุมคุณภาพและจัดทำเป็นข้อมูลมาตรฐานในการใช้อ้างอิงตำรับยาทำให้อดฝิ่น

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๕๘๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๔๐๔,๖๖๓.๗๔ บาท คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๗๗

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ผู้ที่มีประสบการณ์ในการใช้สมุนไพรบำบัดผื่นหรือสารอนุพันธ์จากผื่นมีจำนวนน้อยกว่าที่คาดการณ์ไว้

ข้อเสนอแนะ –

๘.๑๐ โครงการวิจัยการศึกษาการพัฒนายาแคปซูลจากสารสกัดกระท่อมเพื่อใช้ในการศึกษา

ความคงสภาพ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาการสกัดยาที่มีกระท่อมผสมให้อยู่ในรูปแบบยาแคปซูลที่ง่ายต่อการรับประทาน และศึกษาความคงสภาพทางกายภาพและเคมีของตำรับยาแคปซูลจากสารสกัดกระท่อมในการผลิตระดับกึ่งอุตสาหกรรม (Pilot Scale) และเพื่อผลิตยาต้นแบบและเตรียมข้อมูลถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับสถานบริการสาธารณสุขหรือหน่วยงานที่สนใจ

ผลงานสำคัญ

ได้ตำรับยาแคปซูลหนุมาจของถนนปิตมหารสมุทรที่มีกระท่อมเป็นส่วนผสม จากตำรับยาเวชศาสตร์วิวัฒนาการ ที่มีผลวิเคราะห์ทางเคมีและกายภาพหลังจากการจัดเก็บความคงสภาพของผลิตภัณฑ์ และได้ผลการศึกษาความคงสภาพตำรับยาแคปซูลจากสารสกัดกระท่อม ทั้งในสภาวะเร่งและสภาวะปกติ รวมถึงได้ข้อมูลการเปรียบเทียบวิธีการรับประทานของยาในรูปแบบสารสกัด (Dose Titration) ที่รับประทานน้อยกว่ารูปแบบเดิมที่เป็นผงบด

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๗๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๖๒๙,๙๙๑.๐๘ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๐๐

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ –

๘.๑๑ การพัฒนารูปแบบยาเตรียมตำรับยาแก้เชื่อมฝีดาษจากกระท่อม สำหรับใช้ภายนอก

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนารูปแบบยาเตรียมตำรับยาแก้เชื่อมฝีดาษจากกระท่อม สำหรับใช้ภายนอก ที่มีคุณภาพและความคงสภาพตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ยาสำเร็จรูป และศึกษาลักษณะทางกายภาพ เคมี และเชื้อจุลชีพ ตลอดจนศึกษาความคงสภาพสภาวะเร่งและระยะยาว การกำหนดแนวทางการเก็บรักษา สภาวะการเก็บรักษา และอายุการเก็บรักษาของรูปแบบยาเตรียมตำรับยาแก้เชื่อมฝีดาษจากกระท่อม สำหรับใช้ภายนอก ได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้ได้รูปแบบการพัฒนาและผลิตยาเตรียมรูปแบบยาเตรียมตำรับยาแก้เชื่อมฝีดาษจากกระท่อมสำหรับใช้ภายนอก ในระดับนำร่อง (Pilot Scale) สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดในการผลิตเชิงอุตสาหกรรม (Production Scale)

ผลงานสำคัญ

๑) ได้ตำรับยาแก้เชื่อมฝีดาษจากกระท่อมที่ผ่านการผลิตแล้ว และผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพผลิตภัณฑ์ยาสำเร็จรูป และการศึกษาความคงสภาพ ในสภาวะเร่งและระยะยาว ๓ จุดเวลา

๒) ได้ตำรับยาแก้เชื่อมฝีดาษจากกระท่อมที่มีคุณภาพและความคงสภาพตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ยาสำเร็จรูป จำนวน ๑ ต้นแบบ

๓) ได้กระบวนการผลิตและประกันคุณภาพตำรับยาแก้เชื้อฝีดาษจากกระท่อมในระดับนำร่อง (Pilot Scale) สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดในการผลิตเชิงอุตสาหกรรม (Production Scale) ให้กับหน่วยงานที่ได้รับอนุญาตการผลิต จำนวน ๑ กระบวนการใหม่

๔) ได้แนวทางการเก็บรักษา สภาวะการเก็บรักษา และอายุการเก็บรักษาของยาเตรียมตำรับยาแก้เชื้อฝีดาษจากกระท่อมสำหรับใช้ภายนอก จำนวน ๑ แนวทาง

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๔๕๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๓๑๓,๙๒๙.๐๖ บาท คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๗๖

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ -

๘.๑๒ การพัฒนาวิธีควบคุมคุณภาพและการศึกษาฤทธิ์ทางชีวภาพของตำรับยากระท่อมรักษาโรคเบาหวาน

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาวิธีการควบคุมมาตรฐานของตำรับยาที่อยู่ในรูปสารสกัดน้ำของตำรับยากระท่อมรักษาโรคเบาหวานในระดับเอนไซม์ ด้วยเทคนิค HPLC และศึกษาฤทธิ์ทางชีวภาพต่อการลดระดับน้ำตาลในเลือดของตำรับยากระท่อมรักษาโรคเบาหวานในระดับเอนไซม์

ผลงานสำคัญ

๑) ได้รายงานผลพัฒนาวิธีการควบคุมมาตรฐานของตำรับยาที่อยู่ในรูปสารสกัดน้ำของตำรับยากระท่อมรักษาโรคเบาหวานในระดับเอนไซม์ ด้วยเทคนิค HPLC จำนวน ๑ ฉบับ

๒) ได้ (ร่าง) รายงานผลศึกษาฤทธิ์ทางชีวภาพต่อการลดระดับน้ำตาลในเลือดของตำรับยากระท่อมรักษาโรคเบาหวานในระดับเอนไซม์ จำนวน ๑ ฉบับ

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๓๒๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๑๓๓,๐๐๐.๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๕๖

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖ (ดำเนินการขยายเวลาถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖)

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ -

๘.๑๓ โครงการพัฒนายาเตรียมแผ่นแปะผิวหนังจากตำรับเมตตาโอสในการลดอาการปวด

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนารูปแบบยาเตรียมแผ่นแปะผิวหนังจากตำรับเมตตาโอสในการลดอาการปวดที่มีคุณภาพและความคงสภาพตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ยาสำเร็จรูป และศึกษาลักษณะทางกายภาพ เคมี และเชื้อจุลชีพ ตลอดจนศึกษาความคงสภาพสภาวะเร่งและระยะยาว การกำหนดแนวทางการเก็บรักษา สภาวะการเก็บรักษา และอายุการเก็บรักษาของยาเตรียมแผ่นแปะผิวหนังจากตำรับเมตตาโอสในการลดอาการปวด ได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนเพื่อให้ได้รูปแบบการพัฒนาและผลิตยาเตรียมแผ่นแปะผิวหนังจากตำรับเมตตาโอสในการลดอาการปวดในระดับนำร่อง (Pilot Scale) สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดในการผลิตเชิงอุตสาหกรรม (Production Scale)

ผลงานสำคัญ

- ๑) ได้ตำรับยาเตรียมแผ่นแปะผิวหนังจากตำรับเมตตาโอสถในการลดอาการปวดที่ผ่านการผลิตแล้ว และผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพผลิตภัณฑ์ยาสำเร็จรูป และการศึกษาความคงสภาพ ในสภาวะเร่งและระยะยาว ๓ จุดเวลา
- ๒) ได้ยาเตรียมแผ่นแปะผิวหนังจากตำรับเมตตาโอสถในการลดอาการปวดที่มีคุณภาพและความคงสภาพตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ยาสำเร็จรูป จำนวน ๑ ต้นแบบ
- ๓) ได้กระบวนการผลิตและประกันคุณภาพแผ่นแปะผิวหนังจากตำรับเมตตาโอสถ จำนวน ๑ กระบวนการใหม่

๔) ได้แนวทางการเก็บรักษา สภาวะการเก็บรักษา และอายุการเก็บรักษาของยาเตรียมแผ่นแปะผิวหนังจากตำรับเมตตาโอสถในการลดอาการปวด จำนวน ๑ แนวทาง

๕) ได้รูปแบบการการพัฒนาและผลิตยาเตรียมแผ่นแปะผิวหนังจากตำรับเมตตาโอสถในการลดอาการปวดในระดับนำร่อง (Pilot Scale) สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดในการผลิตเชิงอุตสาหกรรม (Production Scale) จำนวน ๑ รูปแบบ

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๕๔๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๔๐๒,๙๕๖.๔๗ บาท คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๖๒

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ -

๘.๑๔ การพัฒนารูปแบบการให้บริการการปรุ่ยาเฉพาะรายในตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชา
ปรุ่ผสมในคลินิกกัญชาทางการแพทย์แผนไทย

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสถานการณ์การให้บริการการปรุ่ยาเฉพาะรายในตำรับยาแผนไทยที่มีส่วนผสมของกัญชาในคลินิกกัญชาทางการแพทย์แผนไทยทั้งในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน และพัฒนารูปแบบการให้บริการการปรุ่ยาเฉพาะรายในตำรับยาแผนไทยที่มีส่วนผสมของกัญชาที่เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในคลินิกกัญชาทางการแพทย์แผนไทยได้

ผลงานสำคัญ

ได้รายงานการศึกษาข้อมูลสถานการณ์การให้บริการการปรุ่ยาเฉพาะรายในตำรับยาแผนไทยที่มีส่วนผสมของกัญชาในคลินิกกัญชาทางการแพทย์แผนไทยทั้งในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน ๑ ฉบับ และอยู่ระหว่างจัดทำร่างรูปแบบการให้บริการการปรุ่ยาเฉพาะรายในตำรับยาแผนไทยที่มีส่วนผสมของกัญชา ยังไม่บรรลุตามเป้าหมาย เนื่องจากอยู่ระหว่างดำเนินการ และเป็นโครงการต่อเนื่อง ๒ ปี

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๔๕๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๓๖๖,๐๑๗.๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๓๔

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน เนื่องจากปัจจุบันการให้บริการการปรุ่ยาเฉพาะรายในตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุ่ผสม ไม่มีหน่วยบริการภาครัฐที่ใดสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมมาก่อน มีเฉพาะการให้บริการการปรุ่ยาเฉพาะรายตามศาสตร์และองค์ความรู้ของแพทย์แผนไทยผู้ทำการวินิจฉัยและสั่งการรักษา ดังนั้น

การลงพื้นที่เก็บข้อมูลงานวิจัยในหน่วยบริการครั้งนี้จึงมีการกำหนดหน่วยบริการที่สามารถลงเก็บข้อมูลวิจัยทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน ๑๑ แห่ง และมีการสัมภาษณ์บุคลากรจำนวน ๑๖ คน ทั้งนี้เพื่อศึกษาข้อมูลการให้บริการการปฐยาเฉพาะรายที่ปัจจุบันมีการให้บริการอยู่ และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และจัดทำรูปแบบให้หน่วยบริการต่าง ๆ สามารถดำเนินการได้ตามบริบทของพื้นที่นั้น ๆ

ข้อเสนอแนะ –

๘.๑๕ การศึกษาประสิทธิผลและความปลอดภัยของน้ำมันกัญชาทางการแพทย์กับยาระงับชักชนิดแคปซูล ต่อการลดระดับน้ำตาลในเลือด ในกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวานชนิดที่ ๒

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาประสิทธิผลและความปลอดภัยของน้ำมันกัญชา (สูตรหมอเดชา) และยาระงับชักชนิดแคปซูลต่อการลดระดับน้ำตาลในเลือด ในกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวานชนิดที่ ๒

ผลงานสำคัญ

ยังไม่บรรลุตามเป้าหมาย อยู่ระหว่างการดำเนินงาน จัดทำรายงานผลการศึกษาค้นคว้าแตกต่างของประสิทธิผลและความปลอดภัยของน้ำมันกัญชา (สูตรหมอเดชา) กับยาระงับชักชนิดแคปซูล ต่อการลดระดับน้ำตาลในเลือด ในกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวานชนิดที่ ๒ จำนวน ๑ เล่ม

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๔๔๔,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๒๐๓,๕๐๐.๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๘๓

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน มีผู้ที่ผ่านเกณฑ์การคัดเข้าเพื่อร่วมโครงการวิจัยน้อย

ผู้ที่สนใจส่วนใหญ่เมื่อทำการคัดกรองแล้วไม่ผ่านเกณฑ์การคัดเข้า ซึ่งทำให้เสียงบประมาณในการคัดกรองผู้ที่สนใจจำนวนมาก

๘.๑๖ การศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลและความปลอดภัยของน้ำมันกัญชาทางการแพทย์แผนไทยเทียบกับยามาตรฐาน ในการรักษาผู้ป่วยไมเกรน (ชนิดเฉียบพลัน) การทดลองแบบสุ่มและมีกลุ่มควบคุม

วัตถุประสงค์

เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย (ความถี่ ระยะเวลา และระดับอาการปวดศีรษะไมเกรนชนิดเฉียบพลัน) ระหว่างกลุ่มที่ใช้กัญชาทางการแพทย์แผนไทยและกลุ่มที่ใช้ยามาตรฐาน และเพื่อศึกษาความปลอดภัยในผู้ป่วยกลุ่มที่ใช้กัญชาทางการแพทย์แผนไทยและกลุ่มที่ใช้ยามาตรฐาน

ผลงานสำคัญ

ได้ผลการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลและความปลอดภัยของน้ำมันกัญชาทางการแพทย์แผนไทยเทียบกับยามาตรฐาน (ยาไอบูโพรเฟน) ในการรักษาผู้ป่วยไมเกรนชนิดเฉียบพลัน การทดลองแบบสุ่มและมีกลุ่มควบคุม จำนวน ๑ เรื่อง

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๖๕๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๕๓๙,๘๗๔.๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๐๗

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ –

๘.๑๗ การศึกษาความปลอดภัยและประสิทธิผลตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสม ในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาประสิทธิผลและความปลอดภัยของตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสม ๑ ตำรับ

ผลงานสำคัญ

อยู่ระหว่างเก็บข้อมูลประสิทธิผลและความปลอดภัยของตำรับยาที่มีกัญชาปรุงผสมที่มีศักยภาพในการดูแลสุขภาพผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง จำนวน ๓๐ คน (ผู้ป่วย Post-Stroke) เพื่อพัฒนาเป็นผลการวิจัยความปลอดภัยและประสิทธิผลตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสม ในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ และมีการขยายระยะเวลาการดำเนินงานโครงการไปสิ้นสุด ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๗ จึงยังไม่สามารถประเมินเป้าหมายเชิงผลลัพธ์ได้

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๙๑๖,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๗๗๕,๙๕๕.๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๗๑

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ -

๙. โครงการพัฒนาเครือข่ายชุมชนแห่งชาติ เพื่อส่งเสริมสุขภาพกลุ่มวัย ด้วยการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือกและสมุนไพร

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างกลไกการบริหารจัดการสุขภาพชุมชนในการนำศักยภาพของกลุ่มหมอพื้นบ้านมาปรับใช้ในการจัดการสุขภาพชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน และการสนับสนุนของกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับพื้นที่ และเพื่อนำศักยภาพของภาคีเครือข่ายด้านสุขภาพที่เป็นกลุ่มหมอพื้นบ้าน ไปส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนมีความมั่นคงทางยาสมุนไพรและอาหารที่เข้มแข็ง และสามารถสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในพื้นที่มากขึ้น และประหยัดค่าใช้จ่าย เนื่องจากการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นทำให้เกิดประโยชน์อันสูงสุดในการจัดการสุขภาพในชุมชน

ผลงานสำคัญ

๑) จำนวนต้นแบบชุมชนในการนำศักยภาพของหมอพื้นบ้านมาส่งเสริม และสนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายสร้างความมั่นคงทางอาหารและยาสมุนไพร ๖ ต้นแบบ จำนวน ๑๑ แห่ง ได้แก่ (๑) เขตสุขภาพที่ ๑ โครหอนงนาโมเดล จังหวัดลำปาง จำนวน ๒ แห่ง (๒) เขตสุขภาพที่ ๒ โครหอนงนาโมเดล จังหวัดสุโขทัย จำนวน ๑ แห่ง (๓) เขตสุขภาพที่ ๓ โครหอนงนาโมเดล จังหวัดชัยนาท นครสวรรค์ และกำแพงเพชร จำนวน ๓ แห่ง (๔) เขตสุขภาพที่ ๔ โครหอนงนาโมเดล จังหวัดลพบุรี จำนวน ๑ แห่ง (๕) เขตสุขภาพที่ ๕ โครหอนงนาโมเดล จังหวัดราชบุรี จำนวน ๑ แห่ง และ (๖) เขตสุขภาพที่ ๖ โครหอนงนาโมเดล จังหวัดฉะเชิงเทรา และสระแก้ว จำนวน ๓ แห่ง โดยส่งเสริมปราชญ์/ผู้รู้ และหมอพื้นบ้านด้านสมุนไพร ให้ความรู้การปลูกสมุนไพรประจำบ้าน (กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก, ๒๕๖๓) ๑๐ ชนิด ได้แก่ กระเพราแดง ชิง ตะไคร้ ข้าวหลาม ข้าวฟ่าง ฟ้าทะลายโจร มะกรูด มะระขี้นก ว่านหางจระเข้ และสระแหน่ ในพื้นที่โครหอนงนาโมเดล

๒) มีต้นแบบการนำศักยภาพของหมอพื้นบ้านมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการปัญหาสุขภาพของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้กลไกความร่วมมือในระดับชุมชนทุกภาคส่วน และกลไกของกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับพื้นที่ ๔ ต้นแบบ ดังนี้

- ต้นแบบที่ ๑ การการนำศักยภาพของหมอพื้นบ้านไปประยุกต์ในการบริหารจัดการปัญหาสุขภาพของชุมชน ร่วมกับ ระบบสุขภาพปฐมภูมิ

- ต้นแบบที่ ๒ การการนำศักยภาพของหมอพื้นบ้านไปประยุกต์ในการบริหารจัดการปัญหาสุขภาพของชุมชน ร่วมกับ บริการที่มีชุมชนเป็นฐาน (Community-based care)

- ต้นแบบที่ ๓ การบริหารจัดการปัญหาสุขภาพของชุมชน ในหน่วยบริการสุขภาพระดับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และโรงพยาบาลชุมชน

- ต้นแบบที่ ๔ (ร่าง) การบริหารจัดการปัญหาสุขภาพของชุมชน ร่วมกับกองทุนสุขภาพ จากการนำต้นแบบที่มีศักยภาพของหมอพื้นบ้านสามารถมาประยุกต์ใช้ในการจัดการปัญหาสุขภาพชุมชน จำนวน ๒๒ ชุมชน ได้แก่ (๑) ตำรับยาบำรุงน้ำนมหมอพื้นบ้าน เขตสุขภาพที่ ๗ จังหวัดขอนแก่น อบต.ดงเค็ง อ.หนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น จำนวน ๑ ชุมชน (๒) อบต.โนนหอม อบต.นาตาล อบต.เต่างอย อบต.แม่นาทม และ อบต.พอกน้อย จังหวัดสกลนคร จำนวน ๕ ชุมชน (๓) โต๊ะปิแดด การดูแลสุขภาพแม่และเด็ก เขตสุขภาพที่ ๑๒ จังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา สงขลา และสตูล จำนวน ๑๓ ชุมชน และ (๔) การฝังทราย โรงเรียนผู้สูงอายุ และเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เทศบาลเขารูปช้าง และรพ.สต. ม่วงงาม จังหวัดสงขลา จำนวน ๓ ชุมชน

๓) จำนวนครัวเรือนในพื้นที่ที่มีหมอพื้นบ้านในแต่ละชุมชนกลุ่มเป้าหมาย สามารถนำศักยภาพของหมอพื้นบ้าน และนำองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพมาปรับใช้ในการจัดการปัญหาสุขภาพของชุมชน และสร้างความรอบรู้เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารและยาสมุนไพร จำนวน ๑,๔๔๖ ครัวเรือน

๔) จังหวัดที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ และนำประสบการณ์การนำกลไกของพื้นที่ต้นแบบ รวมทั้งศักยภาพของหมอพื้นบ้านมาประยุกต์ใช้ในการจัดการปัญหาสุขภาพของชุมชน และเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารและยาสมุนไพรครบทั้ง ๗๖ แห่ง และมีแนวทางการดูแลสุขภาพชุมชน ด้วยการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือกและการแพทย์ผสมผสาน

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๑,๐๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๑,๐๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ กรณีการส่งเสริมการดูแลสุขภาพของแม่หมอจันลี เปลี่ยนเอก จังหวัดสกลนคร การให้บริการร่วมระหว่าง หมอพื้นบ้าน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีการจัดแบ่งหน้าที่ ความร่วมมือ และระบบการบันทึก การดูแลตรวจรักษา อาการหรืออ่อนแรงที่แขนขาซีกใดซีกหนึ่งอย่างฉับพลัน ซึ่งต้องใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติ และรวบรวมกรณีศึกษา จึงควรเพิ่มระยะเวลาดำเนินการโครงการ จาก 1 ปี เป็น 1 ปี 6 เดือน เพื่อให้มีข้อมูลเพียงพอในการสังเคราะห์ต้นแบบการนำศักยภาพหมอพื้นบ้านจัดการปัญหาสุขภาพของชุมชน

๑๐. โครงการ MMC World (MED TECH – MED CANN - CISW SUMMIT) ประจำปี ๒๐๒๒

ณ สาธารณรัฐมอลตา

วัตถุประสงค์

เพื่อเข้าร่วมการสัมมนาเกี่ยวกับกัญชาทางการแพทย์ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการแพทย์ทางเลือก ผลิตภัณฑ์สมุนไพร และกัญชาทางการแพทย์

ผลงานสำคัญ

คณะผู้แทนกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเข้าร่วมงาน MMC World ๒๐๒๒ (MED TECH – MED CANN - CISW SUMMIT ๒๐๒๒) และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการแพทย์ทางเลือก ผลิตภัณฑ์สมุนไพร และกัญชาทางการแพทย์ ณ สาธารณรัฐมอลตา ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ และได้มีรายงานสรุปผลการดำเนินงานในหัวข้อเรื่อง การใช้ประโยชน์จาก Cannabis ในต่างประเทศ : CISW SUMMIT ๒๐๒๒ (๑๗-๑๘ th November, ๒๐๒๒) จำนวน ๑ ฉบับ

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๒๘๙,๒๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๒๘๙,๑๘๓ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๙๙

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ๑๕-๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ -

๑๑. โครงการประชุมวิชาการไทย-เชียงใหม่ ครั้งที่ ๑๖ และการประชุมคณะกรรมการความร่วมมือด้านการแพทย์ไทย-จีน ระหว่างกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และคณะกรรมการสาธารณสุขและการวางแผนครอบครัวเทศบาลเชียงใหม่ ครั้งที่ ๑๖

วัตถุประสงค์

เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ด้านการรักษาผู้ป่วยด้วยโรคที่เป็นปัญหาสาธารณสุข หรือการดูแลสุขภาพด้วยศาสตร์การแพทย์แผนจีนและการแพทย์แผนดั้งเดิม ระหว่างนักวิชาการไทยและจีน และเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างไทยและจีน ร่วมกันพัฒนาการแพทย์ดั้งเดิมให้ก้าวหน้าต่อไป

ผลงานสำคัญ

๑) มีผลงานวิชาการที่เผยแพร่ในการประชุมวิชาการไทย-เชียงใหม่ ครั้งที่ ๑๖ จำนวน ๓ เรื่อง ได้แก่ (๑) การรักษาอาการปวดเรื้อรัง และอาการนอนไม่หลับด้วยการแพทย์แผนจีน (Treatment for Chronic Pain and Insomnia with Traditional Chinese Medicine) (๒) การรักษาและป้องกันอาการปวดและนอนไม่หลับในผู้ป่วยมะเร็งด้วยศาสตร์การแพทย์แผนจีน (Treatment and Prevention for Chronic Pain and Insomnia in Cancer Patients with Traditional Chinese Medicine) และ (๓) การรักษาอาการปวด และนอนไม่หลับในผู้ป่วยมะเร็งด้วยศาสตร์การแพทย์แผนจีนในประเทศไทย (Treatment for chronic pain and insomnia in cancer patients in Thailand with Traditional Chinese Medicine)

๒) มีแพทย์แผนจีน แพทย์ฝังเข็ม และนักวิชาการจากประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการรักษาโรคที่เป็นปัญหาสาธารณสุข และการดูแลสุขภาพ ด้วยศาสตร์การแพทย์ดั้งเดิม จำนวน ๔๕๕ คน และมีร้อยละความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมประชุมวิชาการฯ ร้อยละ ๘๘.๔๐

๓) ได้บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนาการแพทย์แผนดั้งเดิม ฯ ที่ต่ออายุ ๕ ปี (ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๑) จำนวน ๑ ฉบับ (คู่มือ ๓ ภาษา)

๔) ร้อยละความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมประชุมวิชาการฯ ร้อยละ ๘๘.๔๐

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๒๑๐,๐๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๒๐๗,๐๘๙.๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๖๑

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

๑) ฝ่ายจีนเปลี่ยนแผนการเดินทาง และแผนการดำเนินงาน ซึ่งกระทบกับรูปแบบการลงนาม ต่ออายุ MOU ที่ต้องเสนอเอกสารไปยังกระทรวงการต่างประเทศ รวมทั้ง เปลี่ยนแปลงรายชื่อประธานฝ่ายจีนหลายครั้ง (ผู้ลงนามฝ่ายจีน)

๒) ระบบอินเทอร์เน็ตของฝ่ายจีนไม่เสถียรและระบบขาดการเชื่อมต่อหลายครั้งระหว่างการประชุมออนไลน์

ข้อเสนอแนะ –

**๑๒. โครงการความร่วมมือด้านการแลกเปลี่ยนทางวิชาการ การวิจัยและพัฒนาบุคลากร
ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน**

วัตถุประสงค์

เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านวิชาการ การวิจัย รวมถึงการพัฒนาบุคลากรด้านการแพทย์แผนจีน และพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมการฝังเข็มขั้นสูง (Advance) สำหรับบุคลากรด้านการแพทย์แผนจีนในประเทศไทย

ผลงานสำคัญ

๑) การประชุมหารือกรอบความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมการฝังเข็มขั้นสูงระหว่างมหาวิทยาลัยการแพทย์แผนจีนเทียนจิน สาธารณรัฐประชาชนจีนและกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกประเทศไทย เมื่อวันที่ ๕-๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๖ ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน

๒) มีรายงานผลการประชุมโครงการความร่วมมือด้านการแลกเปลี่ยนทางวิชาการ การวิจัยและพัฒนาบุคลากรฯ จำนวน ๑ ฉบับ

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๑๒๐,๘๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๑๒๐,๘๐๐.๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ระยะเวลาในการดำเนินงาน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖ - มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ –

๑๓. โครงการประชุม WHO Traditional Medicine Global Summit

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมการแสดงผลงานด้านด้านการแพทย์ดั้งเดิมของประเทศไทยในเวที WHO Traditional Medicine Summit ซึ่งเป็นเวทีที่มีผู้นำระดับสูงจากทั่วโลกเข้าร่วมประชุม เพื่อเผยแพร่ความสำเร็จและวิถีปฏิบัติที่เป็นเลิศของประเทศไทยให้เป็นที่รู้จักในเวทีระดับโลก ผ่านการประชุมวิชาการ การแสดง Showcase และนิทรรศการภายในงาน WHO Traditional Medicine Summit และเพื่อสร้างและขยายเครือข่ายด้านการแพทย์ดั้งเดิมกับประเทศสมาชิกองค์การอนามัยโลกจากทั่วโลก

ผลงานสำคัญ

๑) เข้าร่วมการประชุม Pre-summit workshop ของประเทศสมาชิกภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEARO) เพื่อนำเสนอภาพรวมการจัดนิทรรศการของประเทศไทยภายในงาน และแลกเปลี่ยนความเห็นต่อกิจกรรม Post-Summit ที่เสนอโดยประเทศสมาชิก ๓ ประเทศ ได้แก่ อินเดีย (การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา) ภูฏาน (การวิจัย) และศรีลังกา (ระบบติดตามและประเมินผล)

๒) เข้าร่วมการประชุม WHO Traditional Medicine Summit ร่วมแลกเปลี่ยนในหัวข้อ “Integrating traditional medicine in the health system to support UHC goals” ภายใต้ Plenary Session ๔: Integrative health for well-being at all ages โดยเน้นย้ำความสำเร็จของประเทศไทยมาจากความมุ่งมั่นที่ ยั่งยืนของรัฐบาลในการบูรณาการการแพทย์แผนไทยเข้าสู่ระบบบริการสุขภาพ รวมถึงการสนับสนุนด้านนโยบาย และการแบ่งปันข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อสร้างความเชื่อมั่นระหว่างผู้จ่ายยาและผู้ให้บริการ นอกจากนี้ ผู้แทนไทยได้ ร่วมแลกเปลี่ยนให้หัวข้อ “Folk Health Tradition and its Heritage Beneficial Value for Biodiversity and Sustainability” ภายใต้ Parallel Session ๓B: Biodiversity, one health, and traditional medicine โดยเน้นย้ำถึงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญาการแพทย์ดั้งเดิมและความหลากหลายทางชีวภาพ และความสำคัญในการสร้างความเข้าใจแก่ชุมชน เพื่อการอนุรักษ์คุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๓) จัดนิทรรศการการแพทย์ดั้งเดิม โดยประเทศไทยได้นำเสนอวิถีทัศน์และโปสเตอร์ในรูปแบบดิจิทัลในประเด็นต่าง ๆ เช่น ความสำเร็จในการบูรณาการการแพทย์แผนไทยในระบบบริการสุขภาพของประเทศ แนะนำบทบาทหน้าที่กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ฟั้ทะเลลายโจรเพื่อสุขภาพของประชาชนและเศรษฐกิจของประเทศ หมอพื้นบ้านที่ได้รับการยกย่องเป็นหมอไทยดีเด่น การออกกำลังกาย “ไทยสู้สุข” โดยใช้ฤๅษีตัดตน แบบประยุกต์ยาสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ เป็นต้น นอกจากนี้ ทีมนิทรรศการจากกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก สาธิตและให้ความรู้การดูแลมารดาหลังคลอดด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทย และการนวดตัวเองเพื่อแก้อาการออฟฟิศซินโดรม แก่ผู้เยี่ยมชมนิทรรศการ โดยมียุ้สนใจเยี่ยมชมนิทรรศการประมาณ ๒๐๐ คน

๔) ร่วมประชุมและแลกเปลี่ยนผลการดำเนินการกับ WHO Collaborating Centre for Traditional Medicine ทั่วโลก

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๔๖๔,๙๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๓๒๕,๗๕๘.๘๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๐๗

ระยะเวลาในการดำเนินงาน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ -

๑๔. โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การแพทย์แผนจีนมณฑลกานซู สาธารณรัฐประชาชนจีน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการแพทย์ดั้งเดิม และการพัฒนาการแพทย์ผสมผสานรวมทั้งผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีด้านการผลิตยาสมุนไพร โดยเฉพาะกระบวนการแปรรูปเครื่องยาสมุนไพรให้ได้มาตรฐานระดับนานาชาติ เสริมสร้างประสบการณ์และพัฒนาศักยภาพบุคลากร และพัฒนาเครือข่ายต่างประเทศให้มีความเข้มแข็ง และการวางแผนพัฒนาการผลิตยาสมุนไพร เพื่อการส่งออกในอนาคต

ผลงานสำคัญ

๑) เข้าร่วมงาน The 4th China (Gansu) Traditional Chinese Medicine Industry Expo พร้อมทั้ง ได้ให้สัมภาษณ์ กับผู้สื่อข่าวสำนักข่าวซินหัว สำนักข่าวจงซินเซอ และสำนักข่าวท้องถิ่นมณฑลกานซู เกี่ยวกับประเด็น ทิศทางการพัฒนางานด้านการแพทย์แผนจีน ในประเทศไทย และได้เข้าพบคณะผู้บริหารมณฑลกานซู นำโดยกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนและเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์จีนมณฑลกานซู โดยมี นายหู ช่างเซิง และ ผู้ว่าการมณฑลกานซู นายเหริน เจิ้นเฮ่อ พร้อมคณะให้การต้อนรับ ณ มณฑลกานซู สาธารณรัฐประชาชนจีน

๒) ได้องค์ความรู้และประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีการผลิตยาสมุนไพร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการแพทย์แผนจีนกับผู้เชี่ยวชาญในระดับนานาชาติ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการขับเคลื่อนและส่งเสริมอุตสาหกรรมด้านสมุนไพรไทย การผลิต การแปรรูปเครื่องยา การส่งเสริมการขาย และส่งออกของสมุนไพรไทยในประเทศ นอกจากนี้ความรู้ความเข้าใจด้านการบริการการแพทย์แผนจีน ซึ่งถือเป็นการแพทย์ที่เด่นชัดอย่างหนึ่งของประเทศจีน สามารถนำมาบูรณาการในการให้บริการด้านการแพทย์แผนจีนที่ได้มาตรฐานเข้าสู่ระบบบริการสุขภาพของประเทศไทย

๓) มีรายงานการศึกษาดูงานโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การแพทย์แผนจีนมณฑลกานซู สาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน ๑ ฉบับ

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๓๐๒,๔๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๒๙๑,๙๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๕๓

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ๒๑ – ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ -

(๒) แผนปฏิบัติราชการ เรื่อง ๒ พัฒนาศูนย์บริการการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรไทย ในระบบบริการสุขภาพที่เป็นเลิศ และการรับมือกับความต้องการทางสุขภาพของประเทศ (SMART Service)

๒.๑ เป้าหมายรวม จำนวน ๓ เป้าหมาย

๑. การจัดบริการทางการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือกและสมุนไพรไทยมีคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ยอมรับและเชื่อมั่นของสังคม

๒. ประชาชนเข้าถึงบริการการแพทย์แผนไทยการแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร ด้วยความสะดวก ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่มวัย เพื่อช่วยลดต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของประเทศ

๓. กรมเป็นศูนย์ความเป็นเลิศด้านการจัดบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้การจัดการบริการการแพทย์ดั้งเดิมที่เป็นเลิศในระดับสากล

๒.๒ ค่าเป้าหมายรวม

ค่าเป้าหมายรวมในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติราชการ เรื่อง ๒ พัฒนาศูนย์บริการการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรไทยในระบบบริการสุขภาพที่เป็นเลิศ และการรับมือกับความต้องการทางสุขภาพของประเทศ (SMART Service) วัดจากระดับความสำเร็จของการบรรลุค่าเป้าหมายตัวชี้วัดภายใต้แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ ๒ โดยมีตัวชี้วัดที่จะต้องบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้จำนวนทั้งสิ้น ๑๒ ตัวชี้วัด จำแนกตามเป้าหมายรวมที่กำหนดไว้จำนวน ๓ เป้าหมาย ประกอบด้วย

๑. การจัดบริการทางการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือกและสมุนไพรไทยมีคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ยอมรับและเชื่อมั่นของสังคม มีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง ๕ ตัวชี้วัด คือ

๑.๑ ร้อยละของจำนวนผู้ป่วยที่มีการวินิจฉัยโรคหลอดเลือดสมอง อัมพฤกษ์ อัมพาตระยะกลาง (Intermediate Care) ที่ได้รับการดูแลด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเพิ่มขึ้น (เป้าหมายร้อยละ ๕)

๑.๒ ร้อยละของผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังเข้ารับบริการการตรวจ วินิจฉัย รักษา และฟื้นฟูสภาพ ด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่เพิ่มขึ้น (เป้าหมายร้อยละ ๕)

๑.๓ ร้อยละของผู้ป่วยผู้สูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปเข้ารับบริการการตรวจ วินิจฉัย รักษา และฟื้นฟูสภาพ ด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่เพิ่มขึ้น (เป้าหมายร้อยละ ๕)

๑.๔ ร้อยละของจำนวนผู้ป่วยที่มีการวินิจฉัยระยะประคับประคอง (Palliative care) ด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่เพิ่มขึ้น (เป้าหมายร้อยละ ๕)

๑.๕ ร้อยละของการส่งจ่ายยาปรุงสำหรับผู้ป่วยเฉพาะรายเพื่อการรักษาโรค เทียบกับจำนวนครั้งของการจ่ายยาสมุนไพรในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐที่เพิ่มขึ้น (เป้าหมายร้อยละ ๐.๕)

๒. ประชาชนเข้าถึงบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกและสมุนไพร ด้วยความสะดวก ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่มวัย เพื่อช่วยลดต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของประเทศ มีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง ๔ ตัวชี้วัด คือ

๒.๑ ร้อยละของประชาชนที่มารับบริการในระดับปฐมภูมิได้รับการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (เป้าหมายร้อยละ ๓๕)

๒.๒ ร้อยละของจำนวนการส่งจ่ายสมุนไพรในระบบบริการสุขภาพเพิ่มขึ้น (เป้าหมายร้อยละ ๒)

๒.๓ จำนวนชุดสิทธิประโยชน์ด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (เป้าหมาย ๑ เรื่อง)

๒.๔ ร้อยละของจำนวนบุคลากรวิชาชีพการแพทย์แผนไทยที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพเพื่อรองรับบริการสุขภาพ (Service Plan) สาขาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (On-site และ On-line) (เป้าหมายร้อยละ ๖๐)

๓. กรมเป็นศูนย์ความเป็นเลิศด้านการจัดการบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้การจัดการบริการการแพทย์ดั้งเดิมที่เป็นเลิศในระดับสากล มีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง ๓ ตัวชี้วัด คือ

๓.๑ ร้อยละของความสำเร็จของการพัฒนาโรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (ยศเส) ให้เป็นโรงพยาบาลเฉพาะด้านทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกของประเทศ (เป้าหมายร้อยละ ๒๐)

๓.๒ ระดับความสำเร็จของการยกระดับโรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (ยศเส) ได้รับมาตรฐาน Hospital accreditation (HA) (เป้าหมายขั้นที่ ๑)

๓.๓ จำนวนศูนย์บริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และบริการวิชาการครอบคลุมทุกภูมิภาค (เป้าหมาย ๒ แห่ง)

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติราชการเรื่องที่ ๒ พัฒนาบริการการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรไทยในระบบบริการสุขภาพที่เป็นเลิศ และการรับมือกับความต้องการทางสุขภาพของประเทศ (SMART Service) ต่อค่าเป้าหมายรวมของแผนปฏิบัติราชการรายปีที่กำหนดไว้*	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ ระดับความสำเร็จของการบรรลุค่าเป้าหมายตัวชี้วัดภายใต้ แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ ๒	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)** ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)** ☒ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)**

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติราชการเรื่องที่ ๒ พัฒนาศักยภาพการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรไทย ในระบบบริการสุขภาพที่เป็นเลิศ และการรับมือกับความต้องการทางสุขภาพของประเทศ (SMART Service) ต่อค่าเป้าหมายรวมของแผนปฏิบัติราชการรายปีที่กำหนดไว้*	
โดยวัดจากจำนวนตัวชี้วัดที่บรรลุตามค่าเป้าหมายเทียบกับ จำนวนตัวชี้วัดภายใต้แผนปฏิบัติราชการเรื่องดังกล่าวจำนวน ทั้งสิ้น ๑๒ ตัวชี้วัด ผ่าน ๒ ตัวชี้วัด (คิดเป็นร้อยละ ๕๐)	ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)**

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

จากการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติราชการเรื่องที่ ๒ พัฒนาศักยภาพการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรไทยในระบบบริการสุขภาพที่เป็นเลิศ และการรับมือกับความต้องการทางสุขภาพของประเทศ (SMART Service) พบว่ามีตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมายภายใต้แผนปฏิบัติราชการเรื่องดังกล่าว ๖ ตัวชี้วัด จากตัวชี้วัดทั้งหมด ๑๒ ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ ๕๐ ของตัวชี้วัดทั้งหมด โดยแต่ละตัวชี้วัดมีผลการดำเนินงานที่สำคัญดังนี้

๑. การจัดการบริการทางการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือกและสมุนไพรไทยมีคุณภาพมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับและเชื่อมั่นของสังคม มีความมุ่งหวังที่จะให้เกิดการบรรลุเป้าหมาย ๕ เรื่อง คือ

๑.๑ มีผู้ป่วยที่มีการวินิจฉัยโรคหลอดเลือดสมอง อัมพฤกษ์ อัมพาตระยะกลาง (Intermediate Care) ที่ได้รับการดูแลด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ โดยจากการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมาพบว่า จำนวนผู้ป่วยที่มีการวินิจฉัยโรคหลอดเลือดสมอง อัมพฤกษ์ อัมพาตระยะกลาง (Intermediate Care) ที่ได้รับการดูแลด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกแล้ว จำนวน ๒๐,๘๒๒ คน จากผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองทั้งหมด ๒๒๒,๖๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๓๕ (ข้อมูล HDC วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๖) ซึ่งสามารถบรรลุค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัด

๑.๒ มีผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังเข้ารับบริการบริการตรวจ วินิจฉัย รักษา และฟื้นฟูสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ โดยจากการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมา กรมได้มีการพัฒนาองค์ความรู้ วิชาการ และงานวิจัย ในการนำการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกไปบูรณาการการดูแลสุขภาพร่วมกับการแพทย์แผนปัจจุบัน โดยเฉพาะโรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูง รวมถึงมีความพยายามในการพัฒนาแนวทางการให้บริการที่เป็นไปอย่างมีมาตรฐาน แต่ยังไม่สามารถระบุผลการดำเนินงานในส่วนนี้ได้ ซึ่งอยู่ในระหว่างการดำเนินงานเพื่อจัดทำระบบรายงานสำหรับการติดตามและประเมินผลในตัวชี้วัดดังกล่าว

๑.๓ มีผู้ป่วยผู้สูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปเข้ารับบริการตรวจ วินิจฉัย รักษา และฟื้นฟูสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ โดยจากการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมาพบว่า ผู้ป่วยผู้สูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปเข้ารับบริการตรวจ วินิจฉัย รักษา และฟื้นฟูสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๕,๗๖๐,๒๑๕ ราย เมื่อเปรียบเทียบกับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๕,๑๓๐,๙๕๘ รายแล้ว พบว่า ร้อยละของผู้ป่วยผู้สูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปเข้ารับบริการตรวจ วินิจฉัย รักษา และฟื้นฟูสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในปีพ.ศ. ๒๕๖๖ เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๒๖ (ข้อมูล HDC TTM วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๗) ซึ่งสามารถบรรลุค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัด

๑.๔ มีผู้ป่วยที่มีการวินิจฉัยระยะประคับประคอง (Palliative care) ด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ โดยจากการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมาพบว่า ผู้ป่วยที่มีการวินิจฉัย

ระยะประคับประคอง (Palliative care) ด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกแล้วในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๑๗,๕๕๖ ราย เมื่อเปรียบเทียบกับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๖,๙๕๘ รายแล้ว พบว่า ร้อยละผู้ป่วยที่มีการวินิจฉัยระยะประคับประคอง (Palliative care) ด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๑๕๒.๓๑ (ข้อมูล HDC วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๗) ซึ่งสามารถบรรลุค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัด

๑.๕ มีการส่งจ่ายยาปรุงสำหรับผู้ป่วยเฉพาะรายเพื่อการรักษาโรค เทียบกับจำนวนครั้งของการจ่ายยาสมุนไพรในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐที่เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๐.๕ โดยจากการดำเนินงานในระยะเวลาที่ผ่านมาพบว่า มีการส่งจ่ายยาปรุงสำหรับผู้ป่วยเฉพาะรายเพื่อการรักษาโรค เทียบกับจำนวนครั้งของการจ่ายยาสมุนไพรในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐแล้วในปีงบประมาณพ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๑๑๐,๒๖๓ ครั้ง เมื่อเปรียบเทียบกับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๗๙,๒๗๙ ครั้ง พบว่า ร้อยละการส่งจ่ายยาปรุงสำหรับผู้ป่วยเฉพาะรายเพื่อการรักษาโรค เทียบกับจำนวนครั้งของการจ่ายยาสมุนไพรในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๐๘ (ข้อมูล HDC วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๗) ซึ่งสามารถบรรลุค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัด

๒. ประชาชนเข้าถึงบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกและสมุนไพร ด้วยความสะดวก ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่มวัย เพื่อช่วยลดต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของประเทศ มีความมุ่งมั่นที่จะเกิดการบรรลุเป้าหมาย ๔ เรื่อง คือ

๒.๑ มีประชาชนที่มารับบริการในระดับปฐมภูมิได้รับการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๕ โดยจากการดำเนินงานในระยะเวลาที่ผ่านมาพบว่า ประชาชนที่มารับบริการในระดับปฐมภูมิได้รับการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกแล้ว จำนวน ๑๒,๙๒๕,๘๐๙ ครั้ง จากผู้รับบริการทั้งหมด ๓๔,๓๒๕,๖๘๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๖๖ (ข้อมูล HDC วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๖) ซึ่งสามารถบรรลุค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัด

๒.๒ มีการส่งจ่ายยาสมุนไพรในระบบบริการสุขภาพเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒ โดยจากการดำเนินงานในระยะเวลาที่ผ่านมาพบว่า มีการส่งจ่ายยาสมุนไพรในระบบบริการสุขภาพแล้วในปีงบประมาณพ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๑๙,๑๑๕,๘๐๒ ครั้ง เมื่อเปรียบเทียบกับปีงบประมาณพ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๑๙,๖๗๑,๕๗๐ ครั้ง พบว่า ร้อยละการส่งจ่ายยาสมุนไพรในระบบบริการสุขภาพ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ลดลงจากปี พ.ศ. ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ -๒.๘๒ (ข้อมูล HDC วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๗) ซึ่งไม่สามารถบรรลุค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัด

๒.๓ มีชุดสิทธิประโยชน์ด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ไม่น้อยกว่า ๑ เรื่อง โดยจากการดำเนินงานในระยะเวลาที่ผ่านมาพบว่า กรมมีชุดสิทธิประโยชน์ด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกแล้วจำนวน ๑ เรื่อง โดยจากการดำเนินงานที่สำคัญ คือ การพัฒนาหัตถการพอกเข้าในกลุ่มผู้ป่วยข้อเข่าเสื่อม หรือลมจับโปงแห้งเข้า โดยกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ร่วมกับภาคีเครือข่าย ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคกระดูกและข้อ (ออโรโธปิดิกส์) จัดทำโครงการศึกษาวิจัยประสิทธิผลและ ความปลอดภัยของหัตถการพอกเข้ากลุ่มผู้ป่วยโรคข้อเข่าเสื่อมหรือโรคลมจับโปงแห้งเข้า ในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ เป็นการศึกษาเชิงการทดลอง ซึ่งผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาโครงงานวิจัยในคนแล้ว โดยคาดหวังว่าผลการศึกษาจะทำให้การพอกเข้าเป็นหัตถการที่สำคัญของการแพทย์แผนไทยที่ช่วยลดอาการปวด อาการฝืด และเพิ่มการเคลื่อนไหวข้อเข่าให้ดีขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้ป่วยโรคไต โรคหัวใจ และโรคกระเพาะอาหาร ช่วยลดการใช้ยาแก้ปวด ลดความเสี่ยงจากผลข้างเคียงสำคัญของยาแก้ปวดได้ เพื่อผลักดันให้หัตถการพอกเข้าเป็นการจัดบริการสำหรับประชาชนที่มีปัญหาปวดข้อเข่าจากภาวะข้อเข่าเสื่อมหรือโรคลมจับโปงแห้งเข้า โดยจะส่งเสริม

ให้หน่วยบริการทุกแห่งให้บริการด้านหัตถการพอกเข้า รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนา รูปแบบยาพอกเข้าให้เป็นนวัตกรรม ที่สะดวก และง่ายต่อการนำไปใช้ได้ด้วยตนเอง เช่น แผ่นแปะ, สเปรย์, เจล, ลูกกลิ้ง ฯลฯ รวมทั้งนำผลการศึกษานี้เป็นข้อมูลนำเข้าให้กับ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ใช้ในการพิจารณาเพิ่มเป็นชุดสิทธิประโยชน์ให้กับประชาชนที่มารับบริการในระบบ บริการได้อย่างเท่าเทียมกันทุกคนต่อไป ซึ่งสามารถบรรลุค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัด

๒.๔ มีจำนวนบุคลากรวิชาชีพการแพทย์แผนไทยที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้และพัฒนา ศักยภาพเพื่อรองรับบริการสุขภาพ (Service Plan) สาขาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (On-site และ On-line) ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ พบว่า จำนวนบุคลากรวิชาชีพการแพทย์แผนไทยที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้และพัฒนา ศักยภาพเพื่อรองรับบริการสุขภาพ (Service Plan) สาขาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (On-site และ On-line) จำนวน ๓,๐๖๙ คน โดยดำเนินงานปีนี้ยังไม่สามารถที่จะประมวลผลการดำเนินงานในส่วนนี้ได้ เนื่องจากกรมยังไม่มีระบบ ในการสำรวจบุคลากรวิชาชีพ ซึ่งอยู่ในระหว่างการพัฒนาการเก็บข้อมูล

๓. กรมเป็นศูนย์ความเป็นเลิศด้านการจัดการบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้การจัดการบริการการแพทย์ดั้งเดิมที่เป็นเลิศในระดับสากล มีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง ๓ ตัวชี้วัด คือ

๓.๑ มีความสำเร็จของการพัฒนาโรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (ยศเส) ให้เป็นโรงพยาบาลเฉพาะด้านทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกของประเทศ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ โดยจากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า กรมยังไม่มีโครงการใดที่จะนำไปสู่การพัฒนาโรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและ การแพทย์ผสมผสาน (ยศเส) ให้เป็นโรงพยาบาลเฉพาะด้านทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกของประเทศ ในปีงบประมาณดังกล่าว จึงทำให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัด

๓.๒ มีระดับความสำเร็จของการยกระดับโรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (ยศเส) ได้รับมาตรฐาน Hospital Accreditation (HA) ไม่ต่ำกว่าชั้นที่ ๑ โดยจากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า กรมมีระดับความสำเร็จของการยกระดับโรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (ยศเส) ได้รับมาตรฐาน Hospital Accreditation (HA) กรมยังไม่มีโครงการใดที่จะนำไปสู่การยกระดับโรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ ผสมผสาน (ยศเส) ได้รับมาตรฐาน Hospital Accreditation (HA) ในปีงบประมาณดังกล่าว จึงทำให้ไม่สามารถบรรลุ เป้าหมายตามตัวชี้วัด

๓.๓ มีศูนย์บริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และบริการวิชาการครอบคลุม ทุกภูมิภาค ไม่น้อยกว่า ๒ แห่ง โดยจากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า กรมมีศูนย์บริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ ทางเลือก และบริการวิชาการครอบคลุมทุกภูมิภาคแล้ว จำนวน ๑ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยการดำเนินงานที่สำคัญได้แก่ จัดตั้งศูนย์บริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และบริการวิชาการ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก สาขาเขตสุขภาพที่ ๘ จังหวัดอุดรธานี ซึ่งไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตาม ตัวชี้วัด

๒.๓ โครงการ/การดำเนินงาน ที่มีส่วนในการส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนปฏิบัติการที่ ๒ พัฒนาบริการการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรไทยในระบบบริการสุขภาพที่เป็นเลิศ และการรับมือกับ ความต้องการทางสุขภาพของประเทศ (SMART Service)

๑. โครงการพัฒนารูปแบบบริการเพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการทางการแพทย์แผนไทยและ การแพทย์ทางเลือก ในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ

วัตถุประสงค์

๑) เพื่อพัฒนารูปแบบและแนวทางการจัดบริการขับเคลื่อนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และถ่ายทอดองค์ความรู้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการดูแลสุขภาพผู้ป่วย ผู้ป่วยระยะกลาง และผู้ป่วยระยะประคับประคอง ร่วมกับการแพทย์แผนปัจจุบันอย่างไร้รอยต่อในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐทุกระดับ และพัฒนาคุณภาพบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ และพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถนำความรู้ไปบูรณาการในการให้บริการร่วมกับสหวิชาชีพอื่นๆ ได้

ผลงานสำคัญ

๑) มีหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้สำหรับแพทย์แผนไทยและสหวิชาชีพในการดูแลสุขภาพผู้ป่วยระยะกลาง และผู้ป่วยระยะประคับประคอง จำนวน ๒ หลักสูตร ได้แก่ (๑) หลักสูตรการดูแลสุขภาพผู้ป่วยระยะกลางโรคหลอดเลือดสมองด้วยการแพทย์แผนไทยแบบบูรณาการ และ (๒) หลักสูตรการดูแลสุขภาพผู้ป่วยแบบประคับประคองด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

๒) มีแนวทางกลางการจัดบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ในการดูแลสุขภาพผู้ป่วยระยะกลาง ผู้ป่วยระยะประคับประคอง ผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง และการดูแลผู้ป่วยด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในระดับปฐมภูมิ จำนวน ๔ แนวทาง โดยได้แนวทาง ๒ แนวทาง และ (ร่าง) แนวทาง ๒ ร่างแนวทาง ได้แก่ (๑) แนวทางการดูแลผู้ป่วยระยะกลาง (Intermediate Care) ด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (๒) แนวทางการนวดกดจุดสะท้อนเท้า (Foot Reflexology) สำหรับฟื้นฟูสุขภาพผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง (อัมพฤกษ์ อัมพาต) (๓) (ร่าง) แนวทางการดูแลอาการเจ็บป่วยเบื้องต้นด้วยการแพทย์แผนไทย และ (๔) (ร่าง) แนวทางการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคองด้วยการแพทย์แผนไทย

๓) บุคลากรด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการดูแลสุขภาพผู้ป่วยระยะกลาง ผู้ป่วยระยะประคับประคอง และการบูรณาการในการให้บริการร่วมกับสหวิชาชีพอื่น ๆ ในระบบสุขภาพปฐมภูมิ จำนวน ๓,๐๖๙ คน

๔) มีผลการประเมินการจัดบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน ในการนำทักษะ องค์ความรู้ไปดูแลผู้ป่วยระยะกลาง และผู้ป่วยระยะประคับประคอง ในหน่วยบริการสาธารณสุข และหน่วยบริการปฐมภูมิ และได้ข้อมูลการถอดบทเรียนการจัดบริการ เพื่อนำมาพัฒนาเป็นต้นแบบการจัดบริการ จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่ (๑) โรงพยาบาลเขานม จังหวัดกระบี่ และ (๒) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านกอตง จังหวัดกระบี่ อย่างไรก็ตามจำนวนในหน่วยบริการสาธารณสุข และหน่วยบริการปฐมภูมิ ที่นำข้อมูลการถอดบทเรียนการจัดบริการ เพื่อนำมาพัฒนาเป็นต้นแบบการจัดบริการไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ จำนวน ๗ แห่ง

๕) แนวทางกรอบอัตรากำลังแพทย์แผนไทย เพื่อให้มีแพทย์แผนไทยเพียงพอในการให้บริการในหน่วยบริการทุกระดับ เนื่องจากกระทรวงมีนโยบายให้เขตบริการสุขภาพเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำข้อมูลความต้องการอัตรากำลังในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๒,๐๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๒,๐๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ เห็นควรให้เพิ่มแพทย์แผนไทยในส่วนภูมิภาคและหน่วยบริการภาครัฐที่ขาดแคลน

๒. โครงการพัฒนาแนวทางการให้บริการกัญชา กัญชง กระเทียมทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการดูแลสุขภาพผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ผู้ป่วยระยะกลาง และผู้ป่วยระยะประคับประคอง

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาแนวทางการปลูกและการใช้กัญชา กัญชง และกระเทียมทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก พัฒนารูปแบบการให้บริการสุขภาพและรายการตำรับยาสมุนไพรที่มีกัญชา กัญชง และกระเทียมปรุงผสมให้สามารถนำไปใช้ในการดูแลสุขภาพของประชาชนที่มีปัญหาสุขภาพในโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ผู้ป่วยระยะกลาง และผู้ป่วยระยะประคับประคอง สำหรับถ่ายทอดให้สถานบริการสาธารณสุขภาครัฐและภาคเอกชน และผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรในการนำไปใช้ในการดูแลสุขภาพประชาชนได้อย่างเหมาะสมและปลอดภัย

ผลงานสำคัญ

๑) มีจำนวนประชาชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบวิชาชีพแพทย์แผนไทย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับความรู้เกี่ยวกับแนวทางการปลูกและการใช้กัญชา กัญชง และกระเทียมทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก นำไปใช้ในการดูแลสุขภาพในผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ผู้ป่วยระยะกลาง และผู้ป่วยระยะประคับประคองของตนเอง และชุมชนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ปลอดภัย จำนวน ๔,๖๕๖ คน

๒) มีจำนวนตำรับยาที่มีกัญชาปรุงผสมทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่มีการผลิตรองรับการให้บริการสุขภาพและการศึกษาวิจัย จำนวน ๑๐ ตำรับ ได้แก่ (๑) ตำรับยาหอมเทพราจวน (๒) ตำรับยาองค์ชาติตาย (๓) ตำรับยาแก้ลมโลกนี (๔) ตำรับยาเสน่ห์ข้าวสุก (๕) ตำรับยาทาริตสีดวงทวารหนักและโรคผิวหนัง (๖) ตำรับยาพรายพรางพระธมณี (๗) ยาน้ำมันภูพร้าว (๘) ยาน้ำมันกัญชาลงดำ เกาะเต่า สูตร ๑ (๙) ยาน้ำมันกัญชาลงดำ เกาะเต่า สูตร ๒ และ (๑๐) ยาน้ำมันกัญชาลงดำ เกาะเต่า สูตรใช้ทาภายนอก

๓) มีตำรับยาที่มีกัญชาตามข้อกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ยาสำเร็จรูป สำหรับหน่วยงานสังกัดโรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน ได้แก่

- น้ำมันกัญชา (ตำรับหอมเดช) ขนาด ๑๐ มล. จำนวน ๕๐,๐๐๐ ขวด
- ตำรับเมตตาโอสถ ขนาด ๑๐ มล. จำนวน ๔,๐๐๐ ขวด
- ตำรับการุณยโอสถ ขนาด ๑๐ มล. จำนวน ๒,๕๐๐ ขวด
- ตำรับยาแผนไทยของชาติที่มีกัญชาปรุงผสม เพื่อเป็นยาทางเลือกในการดูแลและรักษา

สุขภาพ จำนวน ๖ รายการ รายการละ ๓๐,๐๐๐ แคปซูล

๔) มีหลักสูตรสำหรับการพัฒนาศักยภาพแพทย์แผนไทย แพทย์แผนไทยประยุกต์ หมอพื้นบ้าน และสหวิชาชีพ ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์กฎหมายในปัจจุบัน จำนวน ๓ หลักสูตร ได้แก่ (๑) หลักสูตรการใช้กัญชาทางการแพทย์แผนไทย สำหรับแพทย์แผนไทย แพทย์แผนไทยประยุกต์ และหมอพื้นบ้าน (๒) หลักสูตรการใช้กัญชาทางการแพทย์แผนไทย สำหรับสหวิชาชีพ และ (๓) หลักสูตรการปรุงยาเฉพาะราย สำหรับแพทย์แผนไทย แพทย์แผนไทยประยุกต์ และหมอพื้นบ้าน

๕) มีชุดความรู้การใช้กัญชาทางการแพทย์ และการใช้กัญชาตามภูมิปัญญาในวิถีชุมชนอย่างเหมาะสม ถูกต้อง และปลอดภัย จำนวน ๑๑ เรื่อง ได้แก่ (๑) คู่มือการใช้กัญชาตามภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยเพื่อการดูแลสุขภาพ (๒) ปรุงอาหารที่มีกัญชาอย่างไรให้ปลอดภัย (๓) ๖ ตำรับยากัญชาทางการแพทย์แผนไทยในบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร (๔) ตำรับยากัญชาทางการแพทย์แผนไทยในรายการบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร (๕) ตำรับ

ยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสมอยู่พัฒนาเพื่อผลักดันเข้าสู่บัญชียาหลักแห่งชาติ (๖) อาหารตามภูมิปัญญาที่ใช้กัญชาปรุงผสมอยู่ (๗) เข้าใจกัญชา ใช้กัญชาอย่างไรให้ปลอดภัย (๘) ขาบกัญชา การใช้ตามภูมิปัญญาเพื่อการดูแลสุขภาพ (๙) รู้หรือไม่ ต้นกัญชาอายุ ๒ เดือน สามารถแยกเพศกัญชาได้ (๑๐) รู้หรือไม่ พืชกัญชาชอบดูดสารโลหะหนักในดิน และ (๑๑) ชุดความรู้การปลูกกัญชาในชุมชนสำหรับนำไปใช้ดูแลสุขภาพผู้ป่วย

๖) มีแนวทางการปลูกกัญชาในชุมชน สำหรับนำไปใช้ดูแลสุขภาพผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ผู้ป่วยระยะกลาง และผู้ป่วยระยะประคับประคอง จำนวน ๑ แนวทาง

๗) มีระบบฐานข้อมูลกัญชาทางการแพทย์ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ๑ ฐานข้อมูล

๘) มีแนวทางการใช้ตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสม ตำรับยาน้ำมันกัญชาทางการแพทย์ และพัฒนาแนวทางการจัดบริการกัญชาทางการแพทย์แผนไทยในการดูแลผู้ป่วยกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ผู้ป่วยกลุ่มระยะกลาง และผู้ป่วยระยะประคับประคอง จำนวน ๖ แนวทาง ได้แก่ (๑) คู่มือจัดตั้งคลินิกจัดการอาการปวดเรื้อรังและนอนไม่หลับด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานในหน่วยบริการปฐมภูมิ (โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล) (๒) แนวทางการปรุงยาเฉพาะรายที่มีกัญชาเป็นส่วนผสม (๓) แนวทางปฏิบัติเวชกรรมไทย การดูแลผู้ป่วยระยะกลาง Intermediate care (IMC) โรคหลอดเลือดสมอง (Stroke) (๔) คู่มือแนวทางการดูแลผู้ป่วยระยะประคับประคองด้วยกัญชาทางการแพทย์แผนไทย (๕) แนวทางการจัดบริการที่นำภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรไปใช้ในการลดอันตรายจากยาเสพติด (Harm Reduction) ร่วมกับการแพทย์แผนปัจจุบัน และ (๖) คู่มือแนวทางเวชปฏิบัติการใช้ยาสมุนไพรที่มีกัญชา กัญชง และกระท่อมผสมๆ จำนวน ๖ แนวทาง ๑ ฉบับ

๙) มีผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพและผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปจากกัญชงและกระท่อมต้นแบบ จำนวน ๕ ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ (๑) ผลิตภัณฑ์สเปรย์พ่นปากและลำคอผสมสารสกัดจากเมล็ดกัญชง (๒) ผลิตภัณฑ์ชาใบกัญชงหมักชนิดพร้อมทาน (๓) ผลิตภัณฑ์ชาใบกัญชงหมัก ชนิดผงขงดื่ม (๔) ตำรับยาแก้เชื่อมฝีดาษจากกระท่อม สำหรับใช้ภายนอก และ (๕) ตำรับลดการติดยาจากตำรับยาทำให้อดฝิ่น ชนิดเม็ดฟู

๑๐) มีข้อมูลวิชาการการใช้ประโยชน์จากพืชกระท่อมทางการแพทย์แผนไทย จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ (๑) ชุดความรู้การใช้ประโยชน์จากพืชกระท่อมทางการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทยและการใช้ในวิถีชุมชนในการดูแลผู้ป่วยเบาหวาน และ (๒) ชุดความรู้ภูมิปัญญาการใช้พืชกระท่อมกับการลดอาการปวดกล้ามเนื้อ

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๑๕,๐๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๑๒,๘๙๓,๙๕๔.๒๙ บาท คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๙๖

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

มีการเปลี่ยนแปลงนโยบาย โครงสร้าง บทบาทภารกิจ และการปรับลดงบประมาณ ทำให้การดำเนินงานบางกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการตามแผนได้

ข้อเสนอแนะ -

๓. โครงการพัฒนามาตรฐานการผลิตยาสมุนไพร และการสร้างการยอมรับและความเชื่อมั่นของยาสมุนไพร

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างความมั่นคงทางยาจากสมุนไพร ผ่านการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพการผลิตยาจากสมุนไพรในโรงพยาบาลของรัฐให้มีคุณภาพมาตรฐานและปลอดภัยต่อผู้บริโภค และสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชน สหวิชาชีพ ในการใช้ยาสมุนไพร และตำรับยาแผนไทยในระบบสุขภาพ

ผลงานสำคัญ

๑) ข้อมูลมาตรฐานเครื่องยาตามองค์ความรู้การแพทย์แผนไทย ๑๕ รายการ ได้แก่ พริกไทยล่อน พริกไทยดำ มะขามป้อม (เนื้อผล) ข้าวเย็นใต้ ใบรางจืด พญาไฟ, อังฮ้อน ปลาไหลเผือก โคลงนางแดง เครื่องงั่ว ตะไคร้ต้น รากระย่อม ลูกข้าพลู ราชดัด มะขามแขก และสมอพิเภก (เนื้อผล)

๒) มีฐานข้อมูลราคากลางยาแผนไทย ในบัญชียาหลักแห่งชาติ ที่ผลิตจากโรงพยาบาล WHO GMP จำนวน ๔๗ รายการ

๓) มีรูปแบบการจัดทำ Demand – Supply Matching ของโรงพยาบาล WHO GMP ตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อวางแผนการผลิต การบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนใน ๑๒ เขตสุขภาพ จำนวน ๑ ชุด

๔) โรงพยาบาลของรัฐที่มีการผลิตยาสมุนไพร (WHO-GMP) ผ่านการตรวจประเมินจำนวน ๑๒ แห่ง ทำให้มีโรงพยาบาลที่มีมาตรฐานเพิ่มมากขึ้น

๕) ตำรามาตรฐานยาแผนไทย เพื่อให้การผลิตยาแผนไทยมีมาตรฐาน จำนวน ๑ ฉบับ

๖) มีผู้ประกอบการ ผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติการ ณ สถานที่ผลิตยาแผนโบราณ และโรงพยาบาลของรัฐที่มีการผลิตยาจากสมุนไพร ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการควบคุมคุณภาพยาแผนไทยและผลิตภัณฑ์สมุนไพร จำนวน ๒๔๗ คน ครอบคลุม ๑๗๑ หน่วยงาน

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๘๕๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๘๑๖,๐๖๕.๔๗ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๐๑

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ -

๔. โครงการขยายผลและพัฒนากุณผู้ป่วยมะเร็งท่อน้ำดีระยะสุดท้ายแบบประคับประคองด้วยการแพทย์แผนไทยแบบบูรณาการ

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในระบบบริการสุขภาพให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายแบบประคับประคองด้วยการแพทย์แผนไทยแบบบูรณาการ เหมาะสมกับบริบทของสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลงานสำคัญ

๑) แพทย์แผนไทยและสหวิชาชีพผู้รับผิดชอบงานการแพทย์แผนไทย ได้รับการพัฒนาศักยภาพและเพิ่มพูนทักษะการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง ด้วยการแพทย์แผนไทยแบบบูรณาการ จำนวน ๗๒ คน ใน ๗๖ จังหวัด ครอบคลุม ๑๑ เขตสุขภาพ ยกเว้นเขตสุขภาพที่ ๑๓ จากทั้งหมด ๒๙ หน่วย

๒) มีรูปแบบการดำเนินงานด้านการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคองในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ เพื่อขยายผลและสร้างความความเข้มแข็งเครือข่าย จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ (๑) โรงพยาบาลบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี (๒)

โรงพยาบาลเขาพนม จังหวัดกระบี่ (๓) โรงพยาบาลขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ และ (๔) โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช สายบุรี จังหวัดปัตตานี

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๖๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๕๘๗,๐๐๓.๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๘๓

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ -

๕. โครงการยกระดับโรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานสู่ความเป็นเลิศ

(งบลงทุนสิ่งก่อสร้าง)

จัดทำคำของบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ รายการออกแบบอาคารโรงพยาบาล การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน ๖ ชั้น เพื่อทดแทนอาคารเดิมที่มีสภาพชำรุด เนื่องจากใช้มาเป็นระยะเวลานาน ประกอบกับพื้นที่มีจำกัด ไม่เพียงพอต่อการให้บริการผู้ป่วย

๖. รายงานงบลงทุนเพื่อสนับสนุนการยกระดับบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกสู่ความเป็นเลิศ

มีศูนย์บริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และบริการวิชาการ กรมการแพทย์ แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก สาขาเขตสุขภาพที่ ๘ จังหวัดอุดรธานี

(๓) แผนปฏิบัติการ เรื่อง ๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการแพทย์แผนไทย นวดไทย สมุนไพรไทย การแพทย์ทางเลือก เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สร้างงาน สร้างอาชีพ เสริมสร้างเศรษฐกิจ ชุมชน และคุณภาพชีวิตประชาชน (SMART Wisdom)

๓.๑ เป้าหมายรวม จำนวน ๓ เป้าหมาย

๑. สมุนไพรไทยได้รับการพัฒนาและต่อยอดให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายที่รองรับความต้องการของผู้บริโภค โดยเฉพาะการส่งเสริมสุขภาพหลังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-๑๙ และผลิตภัณฑ์สำหรับผู้สูงอายุที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ

๒. การแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก ได้รับการพัฒนายกระดับเป็นบริการมูลค่าสูง (High Value Service) เชื่อมโยงเศรษฐกิจแห่งความเป็นอยู่ที่ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

๓. ผู้ประกอบการและเครือข่ายชุมชนได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร

๓.๒ ค่าเป้าหมายรวม

ค่าเป้าหมายรวมในการขับเคลื่อนภายใต้แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ ๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการแพทย์แผนไทย นวดไทย สมุนไพรไทย การแพทย์ทางเลือก เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สร้างงาน สร้างอาชีพ เสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชน และคุณภาพชีวิตประชาชน (SMART Wisdom) วัดจากระดับความสำเร็จของการบรรลุค่าเป้าหมายตัวชี้วัดภายใต้แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ ๓ โดยมีตัวชี้วัดที่จะต้องบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้จำนวนทั้งสิ้น ๙ ตัวชี้วัด จำแนกตามเป้าหมายรวมที่กำหนดไว้จำนวน ๓ เป้าหมาย ประกอบด้วย

๑. สมุนไพรไทยได้รับการพัฒนาและต่อยอดให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายที่รองรับความต้องการของผู้บริโภค โดยเฉพาะการส่งเสริมสุขภาพหลังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-๑๙ และผลิตภัณฑ์สำหรับผู้สูงอายุที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ มีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง ๓ ตัวชี้วัด คือ

๑.๑ ร้อยละของมูลค่าตลาดสมุนไพรกลุ่ม Herbal Champions ในประเทศเพิ่มขึ้น (เป้าหมายร้อยละ ๒)

๑.๒ ร้อยละของจำนวนผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ผ่านการรับรองคุณภาพเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา (เป้าหมายร้อยละ ๑)

๑.๓ ร้อยละของมูลค่าการส่งออกสมุนไพรเพิ่มขึ้น (เป้าหมายร้อยละ ๐.๕)

๒. การแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก ได้รับการพัฒนาระดับเป็นบริการมูลค่าสูง (High Value Service) เชื่อมโยงเศรษฐกิจแห่งความเป็นอยู่ที่ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง ๓ ตัวชี้วัด คือ

๒.๑ ร้อยละของร้านอาหารที่ผ่านมาตรฐาน Clean Food Good Taste และเมนูสุขภาพ ได้รับการพัฒนาและให้ผ่านเกณฑ์ Food for Health จากสมุนไพรไทยเพิ่มขึ้น (เป้าหมายร้อยละ ๑๐)

๒.๒ ร้อยละของศูนย์เวลเนส (Wellness Center)/แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ได้รับการยกระดับแบบมีส่วนร่วม และสร้างสรรค์ด้านภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือกและสมุนไพรให้มีคุณค่าและมูลค่าสูงเพิ่มขึ้น (เป้าหมายร้อยละ ๒๐)

๒.๓ จำนวนภูมิปัญญาสมุนไพรไทย อัตลักษณ์ไทย ได้รับการถ่ายทอดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (เป้าหมาย ๒ เรื่อง)

๓. ผู้ประกอบการและเครือข่ายชุมชนได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร มีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง ๓ ตัวชี้วัด คือ

๓.๑ ร้อยละของผู้ประกอบการสมุนไพรรายใหม่ที่ใช้สิทธิ์ส่งเสริมผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น (เป้าหมายร้อยละ ๕๐)

๓.๒ ร้อยละของมูลค่าจากการบริการและผลิตภัณฑ์สมุนไพรในเมืองสมุนไพรเพิ่มขึ้น (เป้าหมายร้อยละ ๑)

๓.๓ จำนวนชุมชนต้นแบบที่นำภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้าน และสมุนไพรมาสร้างคุณค่า มูลค่าทางเศรษฐกิจแก่ชุมชน (เป้าหมาย ๑๒ แห่ง)

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติราชการเรื่องที่ ๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการแพทย์แผนไทย นวดไทย สมุนไพรไทย การแพทย์ทางเลือก เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สร้างงาน สร้างอาชีพ เสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชน และคุณภาพชีวิตประชาชน (SMART Wisdom) ต่อค่าเป้าหมายรวมของแผนปฏิบัติราชการรายปีที่กำหนดไว้*	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ ระดับความสำเร็จของการบรรลุค่าเป้าหมายตัวชี้วัด ภายใต้แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ ๓	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)** ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)** ☒ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)**

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการเรื่องที่ ๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการแพทย์แผนไทย นวดไทย สมุนไพรไทย การแพทย์ทางเลือก เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สร้างงาน สร้างอาชีพ เสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชน และคุณภาพชีวิตประชาชน (SMART Wisdom) ต่อค่าเป้าหมายรวมของแผนปฏิบัติการรายปีที่กำหนดไว้*	
โดยวัดจากจำนวนตัวชี้วัดที่บรรลุตามค่าเป้าหมายเทียบกับจำนวนตัวชี้วัดภายใต้แผนปฏิบัติการเรื่องดังกล่าว จำนวนทั้งสิ้น ๙ ตัวชี้วัด ผ่าน ๖ ตัวชี้วัด (คิดเป็นร้อยละ ๖๖)	ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)**

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

จากการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการเรื่องที่ ๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการแพทย์แผนไทย นวดไทย สมุนไพรไทย การแพทย์ทางเลือก เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สร้างงาน สร้างอาชีพ เสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชน และคุณภาพชีวิตประชาชน (SMART Wisdom) พบว่ามีตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมายภายใต้แผนปฏิบัติการเรื่องดังกล่าว ๖ ตัวชี้วัด จากตัวชี้วัดทั้งหมด ๙ ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ ๖๖ ของตัวชี้วัดทั้งหมด โดยแต่ละตัวชี้วัดมีผลการดำเนินงานที่สำคัญดังนี้

๑. สมุนไพรไทยได้รับการพัฒนาและต่อยอดให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายที่รองรับความต้องการของผู้บริโภค โดยเฉพาะการส่งเสริมสุขภาพหลังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-๑๙ และผลิตภัณฑ์สำหรับผู้สูงอายุที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ มีความมุ่งหวังที่จะให้เกิดการบรรลุเป้าหมาย ๓ เรื่อง คือ

๑.๑ มีมูลค่าตลาดสมุนไพรกลุ่ม Herbal Champions ในประเทศเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒ โดยจากการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมา อยู่ในช่วงการประมวลผลมูลค่าการนำเข้าและส่งออกสมุนไพรในกลุ่ม Herbal Champions จากกรมศุลกากร

๑.๒ มีผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ผ่านการรับรองคุณภาพเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑ โดยจากการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมาพบว่า กรมมีผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ผ่านการรับรองคุณภาพแล้ว ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๑๘๕ รายการ เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๑๑๘ รายการ คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๗๘ ซึ่งสามารถบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัด

๑.๓ มีมูลค่าการส่งออกสมุนไพรเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๐.๕ โดยจากการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมาพบว่า มูลค่าการส่งออกสมุนไพรเพิ่มขึ้น โดยจากการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมา อยู่ในช่วงการประมวลผลมูลค่าการส่งออกสมุนไพร จากกรมศุลกากร

๒. การแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก ได้รับการพัฒนาระดับเป็นบริการมูลค่าสูง (High Value Service) เชื่อมโยงเศรษฐกิจแห่งความเป็นอยู่ที่ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มีความมุ่งหวังที่จะเกิดการบรรลุเป้าหมาย ๓ เรื่อง คือ

๒.๑ มีร้านอาหารที่ผ่านมาตรฐาน Clean Food Good Taste และเมนูสุขภาพ ได้รับการพัฒนาและให้ผ่านเกณฑ์ Food for Health จากสมุนไพรไทยเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ โดยมีการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมาพบว่า ร้านอาหารที่ผ่านมาตรฐาน Clean Food Good Taste และเมนูสุขภาพ ได้รับการพัฒนาและให้ผ่านเกณฑ์ Food for Health จากสมุนไพรไทยแล้ว จำนวน ๑๕๐ แห่ง เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๗๓ แห่ง คิดเป็น ๑๐๕.๔๘ ซึ่งสามารถบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัด

๒.๒ มีศูนย์เวลเนส (Wellness Center)/แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ได้รับการยกระดับแบบมีส่วนร่วม และสร้างสรรค์ด้านภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือกและสมุนไพรให้มีคุณค่าและมูลค่าสูงเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ โดยมีการดำเนินงานในระยะเวลาที่ผ่านมาพบว่า กรมมีศูนย์เวลเนส (Wellness Center)/แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ได้รับการยกระดับแบบมีส่วนร่วม และสร้างสรรค์ด้านภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือกและสมุนไพรให้มีคุณค่าและมูลค่าสูงแล้ว จำนวน ๕๓๙ แห่ง โดยแบ่งเป็นสถานประกอบการที่ผ่านการประเมินให้เป็น Wellness Center จำนวน ๔๘๙ แห่ง และการประเมินแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ผ่านการประเมิน ๕๐ แห่ง ซึ่งสามารถบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัด

๒.๓ มีภูมิปัญญานวดไทย อัตลักษณ์ไทย ได้รับการถ่ายทอดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ไม่น้อยกว่า ๒ เรื่อง โดยมีการดำเนินงานในระยะเวลาที่ผ่านมาพบว่า กรมมีภูมิปัญญานวดไทย อัตลักษณ์ไทย ได้รับการถ่ายทอดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแล้ว จำนวน ๒ เรื่อง โดยมีการดำเนินงานที่สำคัญได้แก่ มุ่งองค์ความรู้และหลักสูตรด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ที่สามารถเชื่อมโยงและสนับสนุนการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทั่วประเทศ จำนวน ๒ หลักสูตร ได้แก่ การนวดน้ำมันลึงกาสะ และการเหยียบเหล็กแดง ซึ่งสามารถบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัด

๓. ผู้ประกอบการและเครือข่ายชุมชนได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร มีความมุ่งหวังที่จะเกิดการบรรลุเป้าหมาย ๓ เรื่อง คือ

๓.๑ มีผู้ประกอบการสมุนไพรรายใหม่ที่ใช้สิทธิ์ส่งเสริมผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ โดยมีการดำเนินงานในระยะเวลาที่ผ่านมาพบว่า มีผู้ประกอบการสมุนไพรรายใหม่ที่ใช้สิทธิ์ส่งเสริมผู้ประกอบการแล้วในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๑,๗๗๕ ราย เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๑,๓๕๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๑๙ ซึ่งไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัด

๓.๒ มีมูลค่าจากการบริการและผลิตภัณฑ์สมุนไพรในเมืองสมุนไพรเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑ โดยจากการดำเนินงานในระยะเวลาที่ผ่านมา ยังไม่ได้การพัฒนาระบบ Outlook และนำร่องข้อมูลเศรษฐกิจประเทศไทยด้านยาสมุนไพร

๓.๓ มีชุมชนต้นแบบที่นำภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านและสมุนไพรมาสร้างคุณค่า มูลค่าทางเศรษฐกิจแก่ชุมชน ไม่น้อยกว่า ๑๒ แห่ง โดยจากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า กรมมีชุมชนต้นแบบที่นำภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้าน และสมุนไพรมาสร้างคุณค่า มูลค่าทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนแล้ว จำนวน ๓๓ แห่ง ซึ่งสามารถบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัด

๓.๓ โครงการ/การดำเนินงาน ที่มีส่วนในการส่งผลการบรรลุเป้าหมายของแผนปฏิบัติการ
เรื่องที่ ๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการแพทย์แผนไทย นวดไทย สมุนไพรไทย การแพทย์ทางเลือก เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สร้างงาน สร้างอาชีพ เสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชน และคุณภาพชีวิตประชาชน (SMART Wisdom)

๑. โครงการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการภายใต้พระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน

วัตถุประสงค์

๑) เพื่อพัฒนาทักษะผู้ประกอบการสมุนไพรและผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรให้มีศักยภาพในการแข่งขันระดับสากล พัฒนาระดับผลิตภัณฑ์สมุนไพรตอบสนองความต้องการทางการตลาดทั้งใน

ระดับประเทศและต่างประเทศสู่การสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ และขยายช่องทางการตลาดและส่งเสริมภาพลักษณ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรให้กับผู้ประกอบการสมุนไพรและผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร

ผลงานสำคัญ

๑) ส่งเสริมและพัฒนาทักษะของผู้ประกอบการสมุนไพรและผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร จำนวน ๑,๖๘๒ ราย และผู้ประกอบการผลิตสมุนไพรและผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร ขอรับสิทธิ์ส่งเสริมผู้ประกอบการตามพระราชบัญญัติสมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวนทั้งสิ้น ๙๓ ราย

๒) มีการพัฒนาระดับผลิตภัณฑ์สมุนไพรตอบสนองความต้องการทางการตลาดทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศ สู่การสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ โดยมีการรับรองผลิตภัณฑ์สมุนไพรคุณภาพ ในปี ๒๕๖๖ มีผลิตภัณฑ์สมุนไพรส่งเข้าประกวดทั้งสิ้น ๒๖๙ ผลิตภัณฑ์ ซึ่งผ่านการรับรองให้เป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรคุณภาพดีเด่นระดับชาติ (Premium Herbal Product : PHP) จำนวน ๑๘๕ ผลิตภัณฑ์

และมีแนวทางการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ในการดำเนินการคัดเลือกรางวัลผลิตภัณฑ์สมุนไพรดีเด่นระดับชาติ (Prime Minister Herbal Awards : PMHA)

๓) มีการจัดกิจกรรมและเข้าร่วมงานการจัดบูธเจรจาธุรกิจการค้า/การเพิ่มช่องทางการตลาด การเจรจาจับคู่ทางธุรกิจ ๕๐ คู่

๔) ส่งเสริมภาพลักษณ์ และการประชาสัมพันธ์ ผลิตภัณฑ์สมุนไพรคุณภาพ เพื่อให้ประชาชนรู้จัก เชื่อมั่นสมุนไพรและใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพิ่มขึ้น และเกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจจากการบริโภคและจำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพิ่มขึ้น ผ่านสื่อ Online และ Offline เช่น เว็บไซต์, Facebook กอง การออกบูธนิทรรศการร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานต่าง ๆ จำนวนมากกว่า ๓๐ ครั้ง เช่น งานมหกรรมสมุนไพร ครั้งที่ ๒๐, งาน OTOP City และงาน “โรงหมอยา ณ สุขสยาม” ณ ห้างสรรพสินค้า Icon Siam

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๔๔๕,๙๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๔๔๕,๙๐๐.๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

๑) ผลิตภัณฑ์สมุนไพรคุณภาพ (PHP) ยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จัก

๒) ผู้ประกอบการสมุนไพร ที่ขอรับสิทธิ์ส่งเสริมยังมีการใช้สิทธิ์การส่งเสริมค่อนข้างน้อย และผู้ประกอบการ โดยเฉพาะรายย่อยยังต้องการพัฒนาศักยภาพเพื่อต่อยอดการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการตลาด

๓) ฐานข้อมูลผลิตภัณฑ์สมุนไพร THAI-D และฐานข้อมูลผู้ประกอบการสมุนไพรยังเป็นข้อมูลเดิม ขาดการอัปเดตข้อมูล

ข้อเสนอแนะ

๑) ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมภาพลักษณ์ ผลิตภัณฑ์สมุนไพรคุณภาพ (PHP) เพื่อพัฒนาศักยภาพสู่ระดับพรีเมียม สร้างมูลค่าเพิ่ม

๒) อัปเดตฐานข้อมูลผลิตภัณฑ์สมุนไพร THAI-D และฐานข้อมูลผู้ประกอบการสมุนไพร เพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์

๒. โครงการขับเคลื่อนเชิงนโยบายด้านสมุนไพรและพัฒนาอุตสาหกรรมตลอดห่วงโซ่มูลค่า
วัตถุประสงค์

๑) เพื่อขับเคลื่อนเชิงนโยบายด้านสมุนไพรของประเทศ และกลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ประชาชน และเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการร่วมขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ รวมถึงการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนสมุนไพรในระดับภูมิภาค พัฒนาระบบกำกับ ติดตาม และประเมินผลการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ และเชื่อมโยงข้อมูลสมุนไพร และส่งเสริมกลไกตลาดอุตสาหกรรมสมุนไพรผ่านสมุนไพร Herbal Champions มาตรฐานสารสกัดสมุนไพร วัตถุดิบสมุนไพร และการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์สมุนไพรอย่างเหมาะสม

ผลงานสำคัญ

๑) มีกลไกกำกับ ติดตาม ประเมินผล และการเชื่อมโยงข้อมูลสมุนไพรตามแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติผ่านการประชุมคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ (M&E) เพื่อจัดทำกรอบและแนวทางการติดตามและประเมินผลแผนฯ จำนวน ๗ ครั้ง และมี (ร่าง) กรอบและแนวทางการติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐

๒) เกิดกลไกในการขับเคลื่อนเชิงนโยบายของการพัฒนาสมุนไพรตลอดห่วงโซ่คุณค่าที่สอดคล้องพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒ ผ่านการประชุมประชุมของคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติและคณะอนุกรรมการฯ ทั้ง ๕ คณะ จำนวน ๘ ครั้ง และผ่านการประชุมประชุมขับเคลื่อนเมืองสมุนไพร ๓ คลัสเตอร์ ได้ผลการขับเคลื่อนเมืองสมุนไพร (Herbal City) คลัสเตอร์อุตสาหกรรมสมุนไพร ๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดปราจีนบุรี จันทบุรี สระบุรี และนครปฐม รวมถึงลงพื้นที่ตรวจติดตามผลการดำเนินงานเมืองสมุนไพร (Herbal City) ณ จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดพิษณุโลก

มีแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ ที่ได้รับการเห็นชอบจาก ครม. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๖ เพื่อการขับเคลื่อนกลไกเชิงนโยบายด้านสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ มูลค่าเพิ่มขึ้น และจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๕ เพื่อเตรียมใช้ในการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ และจัดทำรูปแบบแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ จำนวน ๒,๕๐๐ เล่ม เพื่อเผยแพร่และสนับสนุนให้กับหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

๓) มีการส่งเสริมกลไกตลาดอุตสาหกรรมสมุนไพรด้วยการจัดทำ (ร่าง) มาตรฐานสารสกัดสมุนไพร เพื่อรองรับอุตสาหกรรมสมุนไพรที่มีคุณภาพในระดับสากล ๒ ชนิด ได้แก่ (ร่าง) มาตรฐานสารสกัดสมุนไพรกวาวเครือขาว และ (ร่าง) มาตรฐานสารสกัดสมุนไพรเปลือกมังคุด รวมถึงการตรวจรับรองคุณภาพวัตถุดิบสมุนไพร (Certificate of Analysis ; COA) มีผลการตรวจรับรองคุณภาพวัตถุดิบสมุนไพรที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน (โลหะหนักและสารสำคัญ) จำนวนทั้งสิ้น ๖๔ ตัวอย่าง โดยตรวจวิเคราะห์โลหะหนัก จำนวน ๔๕ ตัวอย่าง และตรวจวิเคราะห์สารสำคัญ จำนวน ๑๙ ตัวอย่าง

๔) มีการกำหนดรายการสมุนไพรที่มีศักยภาพ Herbal Champions โดยมีประกาศกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เรื่อง สมุนไพร Herbal Champions จำนวน ๑๕ ชนิด เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๖ แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ ๑ สมุนไพรที่มีความพร้อมในการพัฒนาต่อยอด ๓ รายการ ได้แก่ ขมิ้นชัน ฟ้าทะลายโจร และกระชายดำ และกลุ่มที่ ๒ สมุนไพรที่มีศักยภาพและต้องการความต่อเนื่องในการพัฒนา ๑๒ รายการ ได้แก่ บัวบกมะขามป้อม ไพล ชิงกระชาย ว่านหางจระเข้ กวาวเครือขาว มะระขี้นก เพชรสังฆาต กระท่อม กัญชง และกัญชา เพื่อทำข้อเสนอมาตรการในการพัฒนาให้ครบตลอดห่วงโซ่การผลิต และส่งเสริมการเติบโตและเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์สมุนไพร

๕) มีจำนวนสื่อประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และสร้างความเข้าใจของผลิตภัณฑ์สมุนไพร และยาสมุนไพร ทั้งหมด ๓๘ บทความ ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์กว่า ๓๖ ช่องทาง

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๒,๕๕๔,๑๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๒,๕๕๖,๐๙๐.๒๙ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

๑) การนำแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ ไปสู่การปฏิบัติ

ยังมีน้อย

๒) ยังไม่มีแนวทางหรือเกณฑ์ในการคัดเลือกหรือต่อยอด Herbal City

ข้อเสนอแนะ -

๓. โครงการส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวศักยภาพสูงที่หลากหลายและโดดเด่น

วัตถุประสงค์

๑) เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และจัดทำหลักสูตรที่สามารถเชื่อมโยงและสนับสนุนการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจากฐานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก พัฒนาบุคลากร ผู้ประกอบการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สามารถเชื่อมโยงและสนับสนุนการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจากฐานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และสร้างภาพลักษณ์และประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเชื่อมโยงเมืองสมุนไพรและจังหวัดอื่นที่มีศักยภาพหลากหลายช่องทาง

ผลงานสำคัญ

๑) มีองค์ความรู้และหลักสูตรด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ที่สามารถเชื่อมโยงและสนับสนุนการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทั่วประเทศ จำนวน ๒ หลักสูตร ได้แก่

- หลักสูตรโภชนศาสตร์ในภูมิปัญญาไทย
- หลักสูตรนวดไทยอัตลักษณ์ไทยสู่การท่องเที่ยว จำนวน ๗ เรื่อง

๑. การนวดยอนเส้น

๒. การนวดอัมพฤกษ์

๓. การนวดน้ำมันลังกาสุกะ

๔. การเหยียบเหล็กแดง

๕. การนวดนกกีฬา

๖. (ร่าง) หลักสูตรนวดไทยอัตลักษณ์ไทยสู่การท่องเที่ยว (นวดของ)

๗. องค์ความรู้การนวดไทยในการดูแลสุขภาพประชาชน

๒) จำนวนผู้ประกอบการที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกมีรายได้เพิ่มขึ้น ๗๒๐ ราย

๓) จำนวนช่องทางประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย จำนวน ๑ ช่องทาง คือ การจัดทำแพลตฟอร์มเว็บไซต์สำหรับสื่อสาร เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ศูนย์เวลเนส ผ่านเว็บไซต์ <https://dtamwellnesscenter.org>

๔) มีผลการถอดบทเรียนและติดตามผลสถานประกอบการที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรโภชนศาสตร์ในภูมิปัญญาไทยสู่การท่องเที่ยวสุขภาพวิถีไทย จำนวน ๑ แห่ง

๕) มีการถอดบทเรียนและติดตามผลการประเมินมาตรฐานนวดไทย ๔ ภาค จำนวน ๔ เรื่อง อยู่ระหว่างการทดลองใช้เกณฑ์การประเมินมาตรฐานนวดไทย ๔ ภาค

๖) มีสถานประกอบการที่ได้รับการตรวจประเมินเพื่อรับรองสถานฝึกอบรมด้านการนวดไทย เพื่อสุขภาพ จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรปราการ โรงพยาบาลโครกพระ จังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๒,๗๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๒,๕๓๐,๔๖๔.๑๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๗๒

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ -

๔. โครงการจัดทำมาตรฐานตำรับยาแผนไทย

วัตถุประสงค์

เพื่อจัดทำข้อกำหนดมาตรฐานยาแผนไทยจำนวน ๒ ตำรับ ได้แก่ ยาปราบชมพูทวีป และ ยาประสะเจตพังคี

ผลงานสำคัญ

มีข้อกำหนดมาตรฐานยาแผนไทยตามประกาศบัญญัติยาหลักแห่งชาติ จำนวน ๒ ตำรับ ได้แก่ ยาปราบชมพูทวีป และยาประสะเจตพังคี โดยเป็นข้อกำหนดมาตรฐานยาแผนไทยตามประกาศบัญญัติยาหลักแห่งชาติแล้ว ทำให้ผู้บริโภคยอมรับและเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์ยาแผนไทยเพิ่มขึ้น และใช้ในการควบคุมคุณภาพในอุตสาหกรรมการผลิตยาของประเทศต่อไป

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๓,๒๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๓,๒๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน การสำรวจและรวบรวมข้อมูลพืชสมุนไพร และข้อมูลตำรับ ใช้ระยะเวลานานกว่าที่คาดการณ์ไว้

ข้อเสนอแนะ -

๕. โครงการส่งเสริมการบริโภคอาหาร สมุนไพรไทย เพื่อสุขภาพ

วัตถุประสงค์

เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาด้านอาหารเป็นยาในแต่ละท้องถิ่นให้สามารถนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปผลิตสื่อที่สามารถนำไปใช้ในการสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพของประชาชนในการบริโภคอาหารที่เหมาะสม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการร้านอาหารให้สามารถพัฒนาเมนูอาหารไทยเพื่อสุขภาพจากสมุนไพรในระดับชุมชน และเพื่อสื่อสารนโยบายสาธารณะและประชาสัมพันธ์การนำอาหารไทย สมุนไพรให้ประยุกต์เป็นอาหารเป็นยาที่เสริมสร้างสุขภาพและป้องกันในระดับท้องถิ่นและในระดับประเทศ

ผลงานสำคัญ

๑) จัดทำคู่มือ “อาหารเป็นยา...สู่วิถีรักสุขภาพ” จำนวน ๑,๕๐๐ เล่ม และหนังสือโภชนศาสตร์ ในภูมิปัญญาไทย จำนวน ๑,๕๐๐ เล่ม

๒) มีป้ายอาหารเป็นยา จำนวน ๓,๘๐๐ อัน สำหรับสนับสนุนให้กับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
ทุกแห่ง

๓) มีผู้ประกอบการร้านอาหาร และผู้ผลิตผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปและเครื่องดื่มพร้อมจำหน่าย
ในชุมชน ผ่านการอบรมหลักสูตรโภชนศาสตร์ในภูมิปัญญาไทย จำนวน ๒ รุ่น รวมจำนวน ๔๖๐ คน (ภาคใต้ จำนวน ๒๒๐ คน
และภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จำนวน ๒๔๐ คน)

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๖,๘๔๐,๗๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๒,๓๔๒,๕๐๑.๔๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๒๔

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

(๔) แผนปฏิบัติราชการ เรื่อง ๔ พัฒนาการ วิชาการ บุคลากร การบริการ และการบริหารการ
เปลี่ยนแปลง เพื่อความเป็นเลิศและทันสมัย (SMART DTAM)

๔.๑ เป้าหมายรวม จำนวน ๑ เป้าหมาย

๑. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เป็นองค์กรสมรรถนะสูง ทันสมัย บุคลากร
มีความเป็นมืออาชีพ มีผลงานทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในระดับประเทศและระดับนานาชาติ
เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีความสุข และเป็นองค์กรแห่งสุขภาวะที่ดี

๔.๒ ค่าเป้าหมายรวม

ค่าเป้าหมายรวมในการขับเคลื่อนภายใต้แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ ๔ พัฒนาการ วิชาการ
บุคลากร การบริการ และการบริหารการเปลี่ยนแปลง เพื่อความเป็นเลิศและทันสมัย (SMART DTAM) วัดจากระดับ
ความสำเร็จของการบรรลุค่าเป้าหมายตัวชี้วัดภายใต้แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ ๔ โดยมีตัวชี้วัดที่จะต้องบรรลุค่าเป้าหมาย
ที่กำหนดไว้จำนวนทั้งสิ้น ๗ ตัวชี้วัด จำแนกตามเป้าหมายรวมที่กำหนดไว้จำนวน ๑ เป้าหมาย ประกอบด้วย

๑. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เป็นองค์กรสมรรถนะสูง ทันสมัย บุคลากร
มีความเป็นมืออาชีพ มีผลงานทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในระดับประเทศและระดับนานาชาติ
เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีความสุข และเป็นองค์กรแห่งสุขภาวะที่ดี มีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง ๓ ตัวชี้วัด คือ

๑.๑ จำนวนกระบวนการงานสำคัญของกรมฯ ที่ลดขั้นตอนการทำงานหรือเปลี่ยนวิธีการ
ทำงาน (Agile Organization) สู่ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ (เป้าหมาย ๑ กระบวนการงาน)

๑.๒ จำนวนระบบงานที่ได้รับการพัฒนาและนำไปสู่การได้รับรางวัลคุณภาพการบริหาร
จัดการภาครัฐ (เป้าหมาย ๑ ระบบ)

๑.๓ ร้อยละของบุคลากรกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมขึ้นสู่ตำแหน่ง
ด้านวิชาการและบริหารที่สูงขึ้น (เป้าหมายร้อยละ ๘๕)

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติราชการเรื่องที่ ๔ พัฒนาการ วิชาการ บุคลากร การบริการ และการบริหารการเปลี่ยนแปลง
เพื่อความเป็นเลิศและทันสมัย (SMART DTAM) ต่อค่าเป้าหมายรวมของแผนปฏิบัติราชการรายปีที่กำหนดไว้*

ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ ระดับความสำเร็จของการบรรลุค่าเป้าหมายตัวชี้วัดภายใต้แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ ๔ โดยวัดจากจำนวนตัวชี้วัดที่บรรลุตามค่าเป้าหมายเทียบกับจำนวนตัวชี้วัดภายใต้แผนปฏิบัติราชการเรื่องดังกล่าวจำนวนทั้งสิ้น ๓ ตัวชี้วัด ผ่าน ๓ ตัวชี้วัด (คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐)	☒ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)** ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)** ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)** ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)**
--	---

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

จากการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติราชการเรื่องที่ ๔ พัฒนาการ วิชาการ บุคลากร การบริการ และการบริหารการเปลี่ยนแปลง เพื่อความเป็นเลิศและทันสมัย (SMART DTAM) พบว่ามีตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมายภายใต้แผนปฏิบัติราชการเรื่องดังกล่าว ๓ ตัวชี้วัด จากตัวชี้วัดทั้งหมด ๓ ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของตัวชี้วัดทั้งหมด โดยแต่ละตัวชี้วัดมีผลการดำเนินงานที่สำคัญดังนี้

๑. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เป็นองค์กรสมรรถนะสูง ทันสมัย บุคลากรมีความเป็นมืออาชีพ มีผลงานทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในระดับประเทศและระดับนานาชาติ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีความสุข และเป็นองค์กรแห่งสุขภาวะที่ดี มีความมุ่งมั่นที่จะให้เกิดการบรรลุเป้าหมาย ๓ เรื่อง คือ

๑.๑ มีกระบวนการสำคัญของกรมฯ ที่ลดขั้นตอนการทำงานหรือเปลี่ยนวิธีการทำงาน (Agile Organization) สู่ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ ไม่น้อยกว่า ๑ กระบวนการ โดยจากการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมา พบว่า มีกระบวนการสำคัญของกรมฯ ที่ลดขั้นตอนการทำงานหรือเปลี่ยนวิธีการทำงาน (Agile Organization) สู่ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพแล้ว จำนวน ๑ กระบวนการ ได้แก่ ระบบบริการขออนุญาตสมุนไพรรักษา (กัญชา) โดยนำแนวคิดของพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ และพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕ มาปรับใช้ในการพัฒนาระบบการดำเนินการยื่นขออนุญาตสมุนไพรรักษา (กัญชา) เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้อย่างรวดเร็ว และช่วยทำให้ทราบถึงสถานการณ์ของผู้ประกอบการและผู้ครอบครองกัญชา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการควบคุมการใช้ประโยชน์จากกัญชาทางการแพทย์ให้เป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวสามารถบรรลุค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่กำหนดได้

๑.๒ มีระบบงานที่ได้รับการพัฒนาและนำไปสู่การได้รับรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ไม่น้อยกว่า ๑ ระบบ โดยจากการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมาพบว่า กรมมีระบบงานที่ได้รับการพัฒนาและนำไปสู่การได้รับรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐแล้ว จำนวน ๑ ระบบ คือ การพัฒนาระบบการขับเคลื่อนกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (DTAM ๔.๐) ผ่านการเชื่อมโยงใน ๓ มิติ ตามแนวคิดระบบราชการ ๔.๐ ได้แก่

๑) เปิดกว้าง เชื่อมโยง เกี่ยวข้องกับการมุ่งสร้างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกสำหรับการดูแลสุขภาพตนเองเบื้องต้นได้ทุกที่ ทุกเวลา ทุกอุปกรณ์ (Anywhere Anytime and Anydevice) เช่น การพัฒนาแอปพลิเคชันแผนไทยแชทบอท (Panthai Chatbot)

๒) ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการให้บริการตามภารกิจของกรมที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และง่ายดาย เช่น Line Official Account หมอแผนไทยสู้ภัยโควิด และ Fah First Aid Application รวมถึง แอปพลิเคชันการระบุชนิดของสมุนไพรด้วยภาพ (Herb ID Application)

๓) ขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย ประกอบด้วย

๑. Smart TTM ได้แก่ ระบบคลังความรู้ดิจิทัลภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร (Thai Traditional Digital Knowledge Library : TTDKL), ระบบบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (Health Data Center In Thai Traditional Medicine : HDC-TTM), ระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร (Herbal Medicinal Product Information System : HMPIS), ระบบส่งเสริมผู้ประกอบการสมุนไพร, ระบบบริการขออนุญาตสมุนไพรควบคุม (กัญชา) และระบบสารสนเทศโรงพยาบาล (Hospital Information System : HIS)

๒. Smart Office ได้แก่ ระบบ Project Management, ระบบ Management Cockpit, ระบบบริหารงบประมาณดิจิทัล, ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์, ระบบ E-Meeting, ระบบแจ้งซ่อมครุภัณฑ์ออนไลน์, ระบบพิมพ์เงินเดือนข้าราชการ/พนักงานราชการ และระบบบริหารทรัพยากรบุคคล (DPIS)

โดยการดำเนินงานระบบงานดังกล่าวได้เป็นส่วนหนึ่งของการบรรลุความสำเร็จให้กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกได้รับรางวัลระบบราชการ ๔.๐ (PMQA 4.0) ระดับก้าวหน้า (Advance) ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวสามารถบรรลุค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่กำหนดได้

๑.๓ มีบุคลากรกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมขึ้นสู่ตำแหน่งด้านวิชาการและบริหารที่สูงขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕ โดยจากการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมาพบว่า กรมมีบุคลากรกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมขึ้นสู่ตำแหน่งด้านวิชาการและบริหารที่สูงขึ้น จากการจัดอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ให้มีสมรรถนะสูง จำนวน ๗ หลักสูตร โดยมีบุคลากรเข้าร่วมการอบรมจำนวน ๗๓๕ คน และผ่านเกณฑ์การทดสอบจำนวน ๖๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๕๒ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวสามารถบรรลุค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่กำหนดได้

๔.๓ โครงการ/การดำเนินงาน ที่มีส่วนในการส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนปฏิบัติราชการ
เรื่องที่ ๔ พัฒนางค์กร วิชาการ บุคลากร การบริการ และการบริหารการเปลี่ยนแปลง เพื่อความเป็นเลิศและทันสมัย (SMART DTAM)

๑. โครงการพัฒนาขีดสมรรถนะองค์กรให้มุ่งผลสัมฤทธิ์อย่างสูง
วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาขีดสมรรถนะของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกให้มุ่งผลสัมฤทธิ์อย่างสูง ทั้งด้านระบบและโครงสร้างองค์กร ด้านกระบวนการ ด้านบุคลากร และด้านวัฒนธรรมองค์กร ให้มีประสิทธิภาพ

ผลงานสำคัญ

๑) มีรูปแบบโครงสร้างกรมฯ ที่มีความทันสมัย ยืดหยุ่น คล่องตัว จำนวน ๑ ฉบับ

๒) มีเอกสารที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติราชการกรมฯ จำนวน ๓ ฉบับ ได้แก่

(๑) แผนการบริหารงบประมาณงบประมาณภายใต้แผนปฏิบัติราชการกรมฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

(๒) รายงานประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ และ (๓) รายละเอียดคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

๓) มีรายงานผลการพัฒนาองค์กร (Application Report: AR) ตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ทั้งด้านการจัดการความรู้ และด้านบุคลากร

๔) มีรายงานสรุปการตรวจราชการภาพรวมประเทศ/บทสรุปผู้บริหารประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกรม รอบ ๑ และรอบ ๒

๕) มีรายงานผลการกำกับติดตามและประเมินผลตามตัวชี้วัดมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการของกรม ในทุกไตรมาส

๖) มีกระบวนการบริการประชาชน ได้รับการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน ๑ กระบวนการ ได้แก่ ระบบบริการยื่นคำขออนุญาตสมุนไพรควบคุม (กัญชา) ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ.๒๕๔๒

๗) กรมฯ มีระบบบัญชีข้อมูล (Data Catalog) เพื่อนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูล จำนวน ๕ ชุดข้อมูล ได้แก่ (๑) รายงานการตอบโต้ข่าวปลอม (๒) แผนบริหารงบประมาณภายใต้แผนปฏิบัติราชการ (๓) สรุปรายงานการใช้งบประมาณ (๔) งานวิจัยและองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และ (๕) สรุปผลการจัดซื้อจัดจ้าง

๘) มีรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในระดับกรม ๑ ฉบับ แผนรองรับสถานะฉุกเฉินได้รับการทบทวน ๑ ฉบับ และรายงานผลการตรวจสอบผลการดำเนินงานโครงการจำนวน ๒ เล่ม

๙) กฎหมายลำดับรอง ได้รับการทบทวนและปรับปรุง จำนวน ๔ ฉบับ ได้แก่ (๑) ประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง มาตรการส่งเสริมการผลิตสมุนไพร เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรตามแนวทางเกษตรปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๖๕ (๒) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. ๒๕๖๕ ณ วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕ (๓) ประกาศกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เรื่อง กำหนดแบบตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. ๒๕๖๕ ณ วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๖ และ (๔) ระเบียบกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการฝึกอบรม และการรับรองสถานฝึกอบรมการนวดไทยเพื่อสุขภาพ และด้านการบริการเพื่อสุขภาพอื่น ๆ ของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก พ.ศ. ๒๕๖๖

๑๐) บุคลากรกรมฯ ได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพ ให้มีสมรรถนะสูง จำนวน ๗ หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการศิลปะการในการเขียนหนังสือราชการ, หลักสูตรให้ความรู้การประเมินผลการปฏิบัติราชการภายใต้ระบบสารสนเทศการบริหารทรัพยากรบุคคล (DPIS 6.0), หลักสูตรการอบรมปฐมนิเทศข้าราชการใหม่กรม ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖ การอบรมสัมมนาร่วมกันหลักสูตรข้าราชการที่ดี, หลักสูตรเสริมสร้างความรู้และทักษะการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐, หลักสูตรเสริมสร้าง

ความรู้และทักษะการปฏิบัติงานตามระเบียบการเบิกจ่ายจากคลัง, หลักสูตรการฝึกซ้อมการป้องกันและระงับอัคคีภัยของกรมฯ และหลักสูตรการจัดวางระบบควบคุมภายในแบบมีคุณภาพจำนวน ๗๓๕ คน (บุคลากร ๑ คนสามารถเข้าอบรมได้มากกว่า ๑ หลักสูตร) ผ่านเกณฑ์ ๖๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๕๒

๑๑) มีกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร ความซื่อสัตย์สุจริต และความสุขของบุคลากร ๖ ครั้ง/ปี

๑๒) กรมฯ ได้รับรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ๔.๐ ระดับ Advance

๑๓) ระดับคะแนนประเมิน ITA อยู่ในระดับสูงมาก ร้อยละ ๙๑ โดยสามารถจำแนกตามแบบประเมิน ดังนี้

(๑) แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (Internal Integrity and Transparency Assessment: IIT) จำนวน ๕ ตัวชี้วัด ได้แก่ (๑.๑) การปฏิบัติหน้าที่ ๙๐.๔๔ คะแนน (๑.๒) การใช้งบประมาณ ๘๔.๔๐ คะแนน (๑.๓) การใช้อำนาจ ๘๑.๒๖ คะแนน (๑.๔) การใช้ทรัพย์สินของราชการ ๗๘.๖๒ คะแนน และ (๑.๕) การแก้ไขปัญหาการทุจริต คะแนน ๗๕.๓๘

(๒) แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (External Integrity and Transparency Assessment: EIT) จำนวน ๓ ตัวชี้วัด ได้แก่ (๒.๑) คุณภาพการดำเนินงาน ๙๑.๖๔ คะแนน (๒.๒) ประสิทธิภาพการสื่อสาร ๘๕.๘๗ คะแนน และ (๒.๓) การปรับปรุงการทำงาน ๘๖.๖๑ คะแนน

(๓) แบบตรวจการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Open Data Integrity and Transparency Assessment: OIT) จำนวน ๒ ตัวชี้วัด ได้แก่ (๓.๑) การเปิดเผยข้อมูล ๑๐๐ คะแนน และ (๓.๒) การป้องกันการทุจริต ๑๐๐ คะแนน

๑๔) ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการในระดับหน่วยงาน อยู่ในระดับคุณภาพ ร้อยละ ๑๐๐

๑๕) ระดับความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการของกรมฯ ร้อยละ ๘๔.๒๒

๑๖) กรมฯ ได้รับการประเมินการประกันคุณภาพงานตรวจสอบภายใน ระดับปานกลาง
งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๒,๗๙๐,๗๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๒,๗๙๐,๗๐๐.๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

๑) ขาดกลไกความร่วมมือเพื่อการพัฒนางานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็ง

๒) การจัดตั้งรัฐบาลใหม่ล่าช้า ทำให้กระบวนการจัดทำคำของบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ เป็นไปอย่างล่าช้าด้วย

ข้อเสนอแนะ –

๒. โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสู่การเป็นผู้นำ เพื่อขับเคลื่อนงานด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก Smart DTAM Leader และ Young DTAM Leader

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาบุคลากรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ให้มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ ความสามารถ และมีศักยภาพมุ่งสู่การเป็นผู้นำ มีทักษะในการสร้างสรรค์นวัตกรรม มีกรอบแนวความคิดใหม่ และปรับตัวได้ทันกับสมรรถนะในศตวรรษที่ ๒๑ สามารถขับเคลื่อนงานของกรมในการอนุรักษ์ ส่งเสริม ค้ำครอง และการนำภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยไปใช้ประโยชน์ให้เป็นรูปธรรมและยั่งยืนต่อไปได้อย่างไร้รอยต่อ

ผลงานสำคัญ

การพัฒนาศักยภาพบุคลากรสู่การเป็นผู้นำของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก มีผู้สำเร็จการอบรม จำนวน ๔๕ คน แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ ๑) กลุ่ม Smart DTAM Leader (SDL) จำนวน ๒๙ คน และ ๒) กลุ่ม Young DTAM Leader (YDL) จำนวน ๑๖ คน โดยศึกษากระบวนการทำงานภายใน และภายนอกกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก จำนวน ๑๓ เรื่อง (กลุ่ม SDL จำนวน ๘ เรื่อง และกลุ่ม YDL จำนวน ๕ เรื่อง) และจัดทำข้อเสนอโครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อบรรลุ Ultimate Goal ของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๓๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๑๐๓,๘๖๗ บาท คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๖๒ (คินงบกลาง ๑๙๖,๑๓๓ บาท)

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -

ข้อเสนอแนะ -

๓. โครงการดูแลระบบคอมพิวเตอร์และเช่าเครือข่ายสื่อสารความเร็วสูง กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

วัตถุประสงค์

เพื่อรองรับการปฏิบัติงานภายใต้แผนปฏิบัติการของกรม อีกทั้งเพื่อให้บริการประชาชนสามารถเข้ารับบริการภายใต้ระบบเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ

ผลงานสำคัญ

๑) กรมมีเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายเสมือน (Virtual Machine) รองรับระบบสารสนเทศ จำนวน ๕๑ VM และระบบเครือข่ายสารสนเทศดิจิทัล จำนวน ๑ ระบบครอบคลุมอาคารกรม

๒) กรมมีโครงข่ายความเร็วสูงและอินเทอร์เน็ตที่ให้บริการได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ จำนวน ๓ วงจร ได้แก่ (๑) เครือข่ายสารสนเทศแบบใช้สาย (LAN) (๒) เครือข่ายสารสนเทศแบบไร้สาย (WiFi) และ (๓) วงจรเชื่อมอินเทอร์เน็ต (Internet Link) แบบ Corporate ความเร็วไม่น้อยกว่า ๒๐๐/๑๐๐ Mbps ณ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และโรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานและสำนักงานวิจัยการแพทย์แผนไทย

๓) กรมมีระบบดิจิทัลที่มีความพร้อมในการบริการ สามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ไม่น้อยกว่า ๗ ระบบ ได้แก่ (๑) ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (๒) ระบบจัดการงบประมาณและแผนงานโครงการ (๓) ระบบฐานข้อมูลผลิตภัณฑ์ยาจากสมุนไพร (๔) ต่ออายุ Line Official Account ๓ Account (กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก, ระบบให้คำปรึกษาทางการแพทย์แผนไทย (Panthai Chatbot), ระบบหมอแผนไทยสู้ภัยโควิด) (๕) ต่ออายุผู้พัฒนาของระบบแอปเปิล (Apple Developer Program) (๖) ต่ออายุใบรับรองดิจิทัล (Digital Certificate) และ (๗) ต่ออายุประกันภัยความรับผิดชอบตามกฎหมายต่อบุคคลภายนอกของเครื่องถ่ายภาพเคลื่อนที่ชนิดอากาศยานไร้คนขับ (Drone)

๔) กรมมีระบบประชุมทางไกลออนไลน์ (Web Conference) รองรับผู้เข้าร่วมประชุม ๕๐๐ คน
จำนวน ๓ ห้องและรองรับผู้เข้าร่วมประชุม ๑๐๐ คน จำนวน ๗ ห้อง
งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น ๔,๒๙๒,๐๐๐.๐๐ บาท
ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๔,๒๘๖,๑๒๕.๘๕ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๘๖
ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖
ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน -
ข้อเสนอแนะ -

(๕) เป้าหมายและค่าเป้าหมายของแผนปฏิบัติการ เรื่อง กองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

๕.๑ เป้าหมายรวม

เป็นทุนหมุนเวียนสำหรับใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

๕.๒ ค่าเป้าหมายรวม

ค่าเป้าหมายรวมในการขับเคลื่อนกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย โดยมีตัวชี้วัดที่ต้องบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้จำนวนทั้งสิ้น ๕ ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

- ๑) การบริหารจัดการกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย (เป้าหมาย ๑ แห่ง)
- ๒) การศึกษาองค์ความรู้และพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร (เป้าหมาย ๑๕ เรื่อง)
- ๓) การสร้างความเชื่อมั่นในการส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร (เป้าหมาย ๑๒ เขตสุขภาพ)
- ๔) การคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร (เป้าหมาย ๗๖ จังหวัด)
- ๕) การส่งเสริมและพัฒนากาใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร (เป้าหมาย ๒๐ เรื่อง)

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการเรื่อง กองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ต่อค่าเป้าหมายของแผนปฏิบัติการเรื่อง กองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ตามที่กำหนดไว้*	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ ระดับความสำเร็จของการบรรลุค่าเป้าหมายตัวชี้วัดภายใต้ แผนปฏิบัติการของกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์ แผนไทย โดยวัดจากจำนวนตัวชี้วัดที่บรรลุตามค่าเป้าหมายเทียบกับ จำนวนตัวชี้วัดภายใต้แผนปฏิบัติการเรื่องดังกล่าวจำนวนทั้งสิ้น ๔ ตัวชี้วัดผ่าน ๔ ตัวชี้วัด (คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐)	☒ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)** ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)** ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)** ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)**

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

จากการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการเรื่อง กองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พบว่ามีตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมายภายใต้แผนปฏิบัติการเรื่องดังกล่าว ๕ ตัวชี้วัด จากตัวชี้วัดทั้งหมด ๕ ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของตัวชี้วัดทั้งหมด โดยแต่ละตัวชี้วัดมีผลการดำเนินงานที่สำคัญดังนี้

๑) การบริหารจัดการกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย โดยการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมา พบว่า มีการจ้างพนักงานกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย จำนวน ๑๔ อัตรา การนิเทศติดตามและประเมินผลลัพธ์โครงการ จำนวน ๑๒ ครั้ง ๓๒ โครงการ เพื่อติดตามความก้าวหน้าโครงการ เร่งรัดการเบิกจ่าย และให้ข้อเสนอแนะ การประชุม พัฒนาศักยภาพบุคลากร เพื่อทบทวนยุทธศาสตร์ พัฒนาศักยภาพบุคลากรและการทำงานเป็นทีม รวมถึงการ ประชาสัมพันธ์การรักษาโรคสะเก็ดเงินและการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในงานมหกรรมสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๐ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวสามารถบรรลุค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่กำหนดได้

๒) การศึกษาองค์ความรู้และพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร ไม่น้อยกว่า ๑๕ เรื่อง โดยการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมา พบว่า มีการศึกษาองค์ความรู้และพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย และสมุนไพร จำนวน ๑๘ เรื่อง ดังนี้

๑. ตำรับยาแผนไทย จำนวน ๑๐ ตำรับ ได้แก่ ยาแก้ลมแก้เส้น ยาทาริดสีดวงทวารและโรคผิวหนังยาพอกดูดพิษ ยาอายุวัฒนะ ยากระษัยลิ้นกระบือ ยาแก่นอนไม่หลับ ยาแก้ไข้ผอมเหลือง ยาปลูกไฟธาตุ ยาพอกเข้าขานุรักษ์ ตำรับเบญจโลกวิเชียร และยาจันทน์ลีลา

๒. สารสกัดสมุนไพร จำนวน ๔ ชนิด ได้แก่ กระเจี๊ยบแดง ใบบัวบก ใบพลับพลึงดอกขาว และสารสกัดกัญชา CBD เต้น

๓. องค์ความรู้ภูมิปัญญา จำนวน ๔ เรื่อง ได้แก่ ฤกษ์ตัดตน การนวดไทย การวิจัยและพัฒนา กัญชาสายพันธุ์ไทยเพื่อการแพทย์ และการวิเคราะห์การใช้สมุนไพรในการรักษาผู้ป่วย Post COVID ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวสามารถบรรลุค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่กำหนดได้

๓) การสร้างความเชื่อมั่นในการส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร ไม่น้อยกว่า ๑๒ เขตสุขภาพ โดยการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมา พบว่า มีการสร้างความเชื่อมั่นในการส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย และสมุนไพร ในเขตสุขภาพ จำนวน ๑๒ เขตสุขภาพ มีการดำเนินงาน ดังนี้

๑. การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้กัญชาทางการแพทย์แผนไทย ได้แก่ นวัตกรรมศูนย์การเรียนรู้การปลูก กัญชาทางการแพทย์แผนไทย ได้แหล่งเรียนรู้การปลูกกัญชา เพื่อใช้ในการดูแลผู้ป่วยทางการแพทย์แผนไทยและ แพทย์พื้นบ้านสำหรับประชาชน จำนวน ๑ แห่ง และการติดตามการใช้น้ำมันกัญชา ในการนำหลักฐาน และข้อมูล ประกอบการศึกษาวิจัยคลินิก เพื่อผลักดันเข้าสู่ชุดสิทธิประโยชน์และบัญชียาหลักแห่งชาติ

๒. การนำร่องคลินิกบริการทางการแพทย์แผนไทย ได้แก่ คลินิกนำร่องการรักษาอาการปวด เรื้อรังและนอนไม่หลับ จำนวน ๒ แห่ง และได้รูปแบบการจัดบริการคลินิกบริการทางการแพทย์แผนไทยรักษาอาการปวด เรื้อรังและนอนไม่หลับ รวมถึงการนำร่องการจัดบริการการแพทย์แผนไทยฯ เขตสุขภาพ ระยะที่ ๒

๓. การส่งเสริมศูนย์เวชชนสวิถีไทยสู่แบรนด์ชั้นนำ ประเมินมาตรฐานและรับรอง เป้าหมาย ๔๐๐ แห่ง (ประเภทที่พักนักท่องเที่ยว ภัตตาคาร นวดเพื่อสุขภาพ สปาเพื่อสุขภาพ และสถานพยาบาล) ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวสามารถบรรลุค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่กำหนดได้

๔) การคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร โดยมีผลการดำเนินงานดังนี้

๑. การขับเคลื่อนภารกิจงานนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญา การแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ และการนำภูมิปัญญาไปใช้ประโยชน์ โดยการนำภูมิปัญญาไปใช้ในการดูแลสุขภาพ จำนวน ๑๕๒ เรื่อง การส่งเสริมการปลูกสมุนไพรเขตอนุรักษ์ ๑๐ ชนิด/จังหวัด ส่งเสริมการใช้กัญชาทางการแพทย์แผนไทย และ

การจัดงานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ปีที่ ๑๕ ระดับภาค และงานมหกรรมสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๐

๒. การรวบรวมตำรับ/ตำราการแพทย์แผนไทย การสืบสานตำรายาหมอพร ด้วยการปริวรรตเอกสารโบราณนำไปสู่การพิจารณาประกาศเป็นตำรับยาแผนไทยของชาติ การจัดพิมพ์และเผยแพร่หนังสือชุดภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ฉบับอนุรักษ์ ตำราสรรพคุณยา ๓,๑๐๕ หน้า จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม และถ่ายสำเนาเอกสารโบราณด้านการแพทย์แผนไทยจากกรมศิลปากร ระยะที่ ๔ โดยการจัดทำสำเนาดิจิทัล จำนวน ๑๓๐ รายการ และปริวรรตเอกสารโบราณฯ จำนวน ๓๐ รายการ

๓. การพัฒนาองค์ความรู้ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร ในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุต้นแบบสุขภาพดี ๑๐๐ ปี จากการจัดทำองค์ความรู้การดูแลสุขภาพ และจัดทำรูปแบบการดำเนินชีวิตวิถีชุมชนโดยใช้แนวทางด้านการแพทย์แผนไทย

๔. การขับเคลื่อนงานรับรองหมอพื้นบ้าน จากการสำรวจรวบรวมภูมิปัญญาชนเผ่าญ้อกร (หมอพื้นบ้าน ในจังหวัดชัยภูมิ) การสนับสนุนหมอพื้นบ้านปลูกสมุนไพร ๕ จังหวัด ได้แก่ เชียงราย แพร่ อุดรธานี บุรีรัมย์ และพัทลุงเพื่อส่งเสริมการปลูกสมุนไพร จำนวน ๒๐๙ ชนิด และการจัดทำฐานข้อมูลตำรายาถิ่นในพื้นที่ของภาคใต้ จำนวน ๑๐๐ ตำรับ โดยการปริวรรต สังเคราะห์ การจัดระบบฐานข้อมูล เพื่อศึกษาวิจัยและใช้ประโยชน์ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวสามารถบรรลุค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่กำหนดได้

๕) การส่งเสริมและพัฒนาการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร โดยมีผลการดำเนินงานดังนี้

๑. ติดตามผลการใช้ตำรับยาที่มีกัญชาปรุงผสมทางการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือกในโรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน เพื่อนำข้อมูลประสิทธิผลและความปลอดภัยของตำรับยาในเบื้องต้น ไปเป็นหลักฐานสนับสนุนการส่งขาย และเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาวิจัยทางคลินิก เพื่อที่จะผลักดันเข้าสู่ชุดสิทธิประโยชน์ และบัญชียาหลักแห่งชาติ

๒. การเปิดศูนย์นาร่องบำบัดยาเสพติดด้วยการแพทย์แผนไทย ตามคู่มือแนวเวชปฏิบัติคลินิกบำบัดยาเสพติดด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกของโรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน จำนวน ๓ แห่ง และมีรูปแบบการให้บริการบำบัดยาเสพติดในการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยที่เสพ/ติดยาเสพติดด้วยการแพทย์แผนไทย

๓. มีการขับเคลื่อนการบูรณาการองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านและสมุนไพร ร่วมกับภาคีเครือข่าย เพื่อประชาชนสามารถเข้าถึงการบริการและมีความรู้ความเข้าใจ เชื่อมมั่น และยอมรับการนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาตำรับยาสมุนไพร นวัตกรรม บริการและผลิตภัณฑ์ด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์ทางเลือกและสมุนไพร มาใช้ในการดูแลสุขภาพตนเองและครอบครัว

๓. ผลสัมฤทธิ์รายปีของการดำเนินงานของแผนปฏิบัติการรายปี ต่อแผนระดับที่ ๑ และระดับที่ ๒ ตามนโยบายของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐

๓.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ ๑)

๓.๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ (หลัก) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

(๑) เป้าหมาย สังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต

(๒) ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ

๑) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

๑.๑ ช่วงการตั้งครรภ์/ปฐมวัย

๑.๒ ช่วงวัยผู้สูงอายุ

๒) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี

๒.๑ การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ

๒.๒ การป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะ

๒.๓ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี

๒.๔ การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัยสนับสนุนการสร้างสุขภาวะที่ดี

๒.๕ การส่งเสริมให้ชุมชนเป็นฐานในการสร้างสุขภาวะที่ดีในทุกพื้นที่

(๓) การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ

กรมได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต ตามประเด็นยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต โดยในส่วนของระยะตั้งครรภ์และระยะปฐมวัย พบว่าการดูแลสุขภาพมารดาหลังคลอดด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทยสามารถสนับสนุนการฟื้นฟูสภาพมารดาหลังคลอดให้สุขภาพแข็งแรงโดยเร็วและยังช่วยเพิ่มปริมาณของน้ำนมเพื่อเลี้ยงทารกด้วย ซึ่งอยู่ระหว่างปรับปรุงต้นแบบการจัดบริการที่เกิดประสิทธิผลและสามารถขยายผลการดำเนินงานให้สามารถนำไปใช้ในการดูแลสุขภาพอย่างเป็นรูปธรรม และในส่วนของ การดูแลช่วงวัยผู้สูงอายุได้ดำเนินการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุด้วยภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ซึ่งมีส่วนสำคัญให้ผู้สูงอายุในชุมชนได้รับการดูแลสุขภาพ ๑๕,๒๓๘ คน

๒. การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี โดยมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างองค์ความรู้เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะด้วยการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรให้กับประชาชนไม่น้อยกว่า ๒๐๐,๐๐๐ ราย มีการนำภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และแพทย์พื้นบ้านไทยเพื่อมาปรับใช้ในการส่งเสริมให้ชุมชนเป็นฐานในการสร้างสุขภาวะที่ดีในทุกพื้นที่ ผ่านการพัฒนาต้นแบบชุมชนในการนำศักยภาพของหมอพื้นบ้านมาส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายสร้างความมั่นคงทางอาหารและยาสมุนไพรผ่านแนวคิดโคกหนองนาโมเดล จนมีครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานนี้ ๑,๔๖๖ ครัวเรือน นอกจากนี้ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัยสนับสนุนการสร้างสุขภาวะที่ดี ในภาพรวมมีประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง ครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุม การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ตลอดปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๒๖,๙๙๗,๗๓๗ ครั้ง จากการให้บริการทั้งหมด ๑๓๓,๔๖๔,๐๐๓ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๒๓ ของการบริการผู้ป่วยนอกทั้งหมด เมื่อพิจารณาประเด็นมุ่งเน้นที่กรมได้ดำเนินการ พบว่ามีการบูรณาการดูแลสุขภาพผู้ป่วยด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ร่วมกับการแพทย์แผนปัจจุบันในหน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิ ๑๖,๒๖๓,๖๑๗ ครั้ง และมีผู้ป่วยที่มีการวินิจฉัยโรคหลอดเลือดสมอง อัมพฤกษ์ อัมพาตระยะกลาง (Intermediate Care) ได้รับประโยชน์จากการฟื้นฟูสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่บูรณาการร่วมกับการแพทย์แผนปัจจุบัน ๒๙,๗๒๕ คน

๓.๒ แผนระดับที่ ๒

๓.๒.๑ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ความมั่นคง

(๑.๑) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บท

- เป้าหมาย ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุขดีขึ้น
- ค่าเป้าหมาย ดัชนีชี้วัดความสุขของโลก อันดับไม่เกิน ๓๐ ของโลก

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บท ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☒ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
● อันดับที่ ๖๐	

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมได้ดำเนินการสำคัญ ๒ ส่วน คือ การส่งเสริมให้เกิดการใช้กัญชาและกระท่อมทางการแพทย์ ที่ถูกต้อง เหมาะสม และปลอดภัย และการนำศักยภาพของการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการลดอันตรายจากการใช้สารเสพติดด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (Harm Reduction)

(๑.๒) แผนย่อยของแผนแม่บท เรื่อง การป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษต่อความมั่นคง

- เป้าหมาย ปัญหาความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน (เช่น ปัญหายาเสพติด ความมั่นคงทางไซเบอร์ การค้ามนุษย์ ฯลฯ) ได้รับการแก้ไขจนไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารและพัฒนาประเทศ
- ค่าเป้าหมาย ดัชนีความปลอดภัยจากภัยคุกคาม ไม่น้อยกว่า ๖ คะแนน
- แนวทางการพัฒนา การดูแลผู้ใช้ ผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด ให้เข้าถึงการบำบัดรักษา และการลดอันตรายหรือผลกระทบจากยาเสพติด โดยการคัดกรอง ประเมินวินิจฉัยที่มีประสิทธิภาพ กำหนดแผนการดูแลและให้การบำบัดรักษาที่เหมาะสม มีมาตรฐาน พร้อมทั้งให้การติดตามช่วยเหลือ ฟื้นฟูสมรรถภาพที่ครอบคลุมทุกมิติตลอดจนการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้สามารถอยู่ร่วมในสังคมชุมชนได้อย่างปกติสุขและเท่าเทียม

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บท ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☒ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
● ๘ คะแนน	

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

การป้องกันและการรักษาการใช้กัญชาและกระท่อมทางการแพทย์ในทางที่ผิด แม้ว่าการใช้กัญชาจะเป็นสิ่งที่ไม่ผิดกฎหมายของประเทศไทย แต่การป้องกันควบคุมการใช้กัญชาและกระท่อมเพื่อให้อยู่ในวัตถุประสงค์ทางการแพทย์ยังคงเป็นสิ่งสำคัญ โดยกรมได้ดำเนินการในส่วนที่สำคัญ เช่น การพัฒนาชุดความรู้การใช้กัญชาทางการแพทย์ และการใช้กัญชาตามภูมิปัญญาในวิถีชุมชนอย่างเหมาะสม ถูกต้อง และปลอดภัย สำหรับประชาชนและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ จำนวน ๑๐ เรื่อง และการพัฒนาข้อมูลวิชาการการใช้ประโยชน์จากพืชกระท่อมทางการแพทย์แผนไทย และตามภูมิปัญญาในวิถีชุมชนในการดูแลผู้ป่วยเบาหวาน และลดอาการปวด จำนวน ๒ เรื่อง นอกจากนี้เมื่อพิจารณาศักยภาพของภูมิปัญญาในระยะเวลาที่ผ่านมา พบว่ามีตำรายาที่ช่วยในการลดฝิ่น จึงเป็นที่มาในการนำการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเพื่อการลดอันตรายจากการใช้สารเสพติด ซึ่งผลที่เกิดขึ้นคือรูปแบบการจัดบริการการลดอันตรายจากยาเสพติดด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทยที่จะดำเนินการศึกษาและพัฒนาเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๓.๒.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การต่างประเทศ

(๒.๑) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บท

- **เป้าหมาย** การต่างประเทศไทยมีเอกภาพ ทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มีมาตรฐานสากล และมีเกียรติภูมิในประชาคมโลก
- **ค่าเป้าหมาย** คะแนนตัวชี้วัดการต่างประเทศไทย ไม่น้อยกว่า ๘๐ คะแนนต่อปี

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☒ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
● ๖๒.๕ คะแนน	

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

มีการเข้าร่วมประชุมทำงานและแลกเปลี่ยนรู้เพื่อนำเสนอศักยภาพของการแพทย์แผนไทยให้เกิดพลังหนุนนวลในการขับเคลื่อนเวทีการแพทย์ดั้งเดิมระหว่างประเทศ ดังนี้

๑) Regional Traditional Medicine programme managers meeting for WHO South-East Asia Region to review “WHO traditional medicine strategy: ๒๐๑๔-๒๐๒๓” ในวันที่ ๗-๙ มิถุนายน ๒๕๖๖ จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ Thailand’s Country Report: Regional Traditional Medicine (TRM) Programme Managers meeting for WHO South-East Asia Region (SEAR) to Review “WHO Traditional Medicine Strategy: ๒๐๑๔-๒๐๒๓” และ Management Information System for the Monitoring of TT&CM Services in the Health Service System of Thailand

๒) Conference on Traditional Medicine between India and ASEAN on theme “Role of Traditional Medicine in India and ASEAN countries in mitigation of COVID-๑๙ pandemic” ในวันที่ ๒๐-๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๖ จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ Regulatory Reforms and Initiatives Taken "Medical Cannabis for Public Healthcare and Country's Economy และ National Policy on COVID-๑๙ Management in the area of Thai Traditional Medicine

๓) ๕th Meeting of BIMSTEC Task Force on Traditional Medicine ในวันที่ ๒๖-๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๖ จำนวน ๑ เรื่อง ได้แก่ Thailand's country report

๔) the Symposium on “The Best Practices in Traditional Medicine Systems of BIMSTEC Member States” ในวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๖ จำนวน ๑ เรื่อง ดังนี้ Integrated Thai Traditional Medicine Center and Holistic Health Care

๕) Virtual Workshop on the Governance and Recognition of Traditional and Complementary Medicine (T&CM) into the National Healthcare System Among the ASEAN Member States (AMS) ในวันที่ ๒๕-๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖ จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ Best Practice in Health Financing และ Best Practice in Digitalization

๖) WHO Global Summit PLENARY SESSION ๔: INTEGRATIVE HEALTH FOR WELL-BEING AT ALL AGES ในวันที่ ๑๗-๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๖ จำนวน ๑ เรื่อง ได้แก่ Thailand's ๒๐ years of experience in integrating traditional medicine in the health system to support UHC goals.

๗) Chapter ๒: Best Practice ในเอกสาร Traditional Medicine System of BIMSTEC Member States – ๒๐๒๓ Report (Draft) จำนวน ๕ เรื่อง ได้แก่ Intermediate Care (IMC) Patient Rehabilitation Center, Intermediate Care (IMC), Comprehensive Development of Service Systems and Knowledge Management in Integrated Care for Psoriasis Patients, Thai Traditional Medicine Approach for Women's Health Care และ Study, Research, and Development of Herbal Medicine

(๒.๒) แผนย่อยของแผนแม่บทฯ เรื่อง การพัฒนาที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ

● เป้าหมาย จำนวนสนธิสัญญา อนุสัญญา พิธีสาร กฎบัตร และความตกลงที่ประเทศไทยให้สัตยาบัน เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ภายในปี ๒๕๗๐

● ค่าเป้าหมาย จำนวนสนธิสัญญา อนุสัญญา พิธีสาร กฎบัตร และความตกลงที่ประเทศไทยให้สัตยาบันเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ภายในปี ๒๕๗๐

● แนวทางการพัฒนา

๑. เสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อเรียนรู้และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ ตามกฎระเบียบ พันธกรณีระหว่างประเทศ และมาตรฐานสากล

๒. ผลักดันให้มีการจัดทำ ปรับปรุง และบังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบภายในประเทศให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศของไทยและมีความเป็นมาตรฐานสากล และจัดทำความตกลงกับต่างประเทศให้รองรับพัฒนาการใหม่ ในเรื่องที่เป็นผลประโยชน์ของชาติ และมุ่งอนุรักษ์พันธกรณีระหว่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานหรือกฎเกณฑ์สากลที่สำคัญหรือที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	● บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ○ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ○ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ○ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
● ๖๙ ฉบับ	

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมเป็นตัวแทนของประเทศไทยในการพัฒนาที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลในทุกมิติและสามารถมีบทบาทเชิงรุกในการร่วมกำหนดมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น ผ่านการจัดประชุมวิชาการไทย-เซี่ยงไฮ้ ครั้งที่ ๑๖ และการประชุมคณะกรรมการความร่วมมือด้านการแพทย์ไทย-จีน ระหว่างกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และคณะกรรมการสาธารณสุข และการวางแผนครอบครัวเทศบาลเซี่ยงไฮ้ ครั้งที่ ๑๖ โดยมีการเสนอผลงานวิชาการที่เผยแพร่ในการประชุมวิชาการไทย-เซี่ยงไฮ้ ครั้งที่ ๑๖ จำนวน ๓ เรื่อง ได้แก่ (๑) การรักษาอาการปวดเรื้อรัง และอาการนอนไม่หลับด้วยการแพทย์แผนจีน (Treatment for chronic pain and insomnia with Traditional Chinese Medicine) (๒) การรักษาและป้องกันอาการปวดและนอนไม่หลับในผู้ป่วยมะเร็งด้วยศาสตร์การแพทย์แผนจีน (Treatment and prevention for chronic pain and insomnia in cancer patients with Traditional Chinese Medicine) และ (๓) การรักษาอาการปวด และนอนไม่หลับในผู้ป่วยมะเร็งด้วยศาสตร์การแพทย์แผนจีนในประเทศไทย (Treatment for chronic pain and insomnia in cancer patients in Thailand with Traditional Chinese Medicine) มีแพทย์แผนจีน แพทย์ฝังเข็ม และนักวิชาการจากประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการรักษาโรคที่เป็นปัญหาสาธารณสุข และการดูแลสุขภาพ ด้วยศาสตร์การแพทย์ดั้งเดิม จำนวน ๔๕๕ คน และได้บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนาการแพทย์แผนดั้งเดิม ฯ ที่ต่ออายุ ๕ ปี (ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๑) จำนวน ๑ ฉบับ รวมถึงการดำเนินโครงการความร่วมมือด้านการแลกเปลี่ยนทางวิชาการ การวิจัยและพัฒนาบุคลากร ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยได้มีการประชุมหารือกรอบความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมการฝังเข็มขั้นสูง ระหว่างมหาวิทยาลัยการแพทย์แผนจีนเทียนจิน สาธารณรัฐประชาชนจีนและกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ประเทศไทย เมื่อวันที่ ๕-๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๖ ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน และมีรายงานผลการประชุมโครงการความร่วมมือด้านการแลกเปลี่ยนทางวิชาการ การวิจัยและพัฒนาบุคลากรฯ จำนวน ๑ ฉบับ นอกจากนี้กรมยังได้เข้าร่วมโครงการประชุม WHO Traditional Medicine Global Summit โดยได้เข้าร่วมการประชุม Pre-summit workshop ของประเทศสมาชิกภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEARO) เพื่อนำเสนอภาพรวมการจัดนิทรรศการของประเทศไทยในงาน และแลกเปลี่ยนความเห็นต่อกิจกรรม Post-Summit ที่เสนอโดยประเทศสมาชิก ๓ ประเทศ ได้แก่ อินเดีย (การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา) ภูฏาน (การวิจัย) และ ศรีลังกา (ระบบติดตามและประเมินผล) และเข้าร่วมการประชุม WHO Traditional Medicine Summit ร่วมแลกเปลี่ยนในหัวข้อ “Integrating traditional Medicine in the Health System to Support UHC Goals” ภายใต้ Plenary Session ๔: Integrative Health for Well-being at all Ages โดยเน้นย้ำความสำเร็จของประเทศไทยมาจากความมุ่งมั่นที่ยั่งยืนของรัฐบาลในการบูรณาการการแพทย์แผนไทยเข้าสู่ระบบบริการสุขภาพ รวมถึงการสนับสนุนด้านนโยบาย และการแบ่งปันข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อสร้างความเชื่อมั่นระหว่างผู้จ่ายยาและผู้ให้บริการ นอกจากนี้ ผู้แทนไทยได้ ร่วมแลกเปลี่ยนให้หัวข้อ “Folk Health Tradition and its Heritage Beneficial Value for Biodiversity and Sustainability” ภายใต้ Parallel Session ๓B: Biodiversity, one Health, and Traditional Medicine โดยเน้นย้ำถึงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญาการแพทย์ดั้งเดิมและความหลากหลายทางชีวภาพ และความสำคัญในการสร้างความเข้าใจแก่ชุมชน เพื่อการอนุรักษ์คุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน รวมถึงมีการจัดนิทรรศการการแพทย์ดั้งเดิม โดยประเทศไทยได้นำเสนอวิถีทัศน์และโปสเตอร์ในรูปแบบดิจิทัลในประเด็นต่างๆ เช่น ความสำเร็จในการบูรณาการการแพทย์แผนไทยในระบบบริการสุขภาพของประเทศ แนะนำบทบาทหน้าที่กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ฟ้าทะลายโจรเพื่อสุขภาพของประชาชนและเศรษฐกิจของประเทศ หมอพื้นบ้านที่ได้รับการยกย่องเป็นหมอไทย

ดีเด่น การออกกำลังกาย “ไทยสู้สุข” โดยใช้ฤๅษีตัดตน แบบประยุกต์ ยาสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ เป็นต้น นอกจากนี้ ทีมนิทรรศการจากกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก สาธิตและให้ความรู้การดูแลสุขภาพหลังคลอดด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทย และการนวดตัวเองเพื่อแก้อาการออฟฟิศซินโดรมแก่ผู้เยี่ยมชมนิทรรศการ โดยมีผู้สนใจเยี่ยมชมนิทรรศการประมาณ ๒๐๐ คน และมีการประชุมและแลกเปลี่ยนผลการดำเนินการกับ WHO Collaborating Centre for Traditional Medicine ทั่วโลก

(๒.๓) แผนย่อยของแผนแม่บทฯ เรื่อง การส่งเสริมสถานะและบทบาทของประเทศไทยในประชาคมโลก

- เป้าหมาย ประเทศไทยมีเกียรติภูมิ อำนาจต่อรอง และได้รับการยอมรับในสากลมากขึ้น
- ค่าเป้าหมาย

๑. ประเทศที่หนังสือเดินทางของประเทศไทยได้รับการยอมรับเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๕ ประเทศ ภายในปี ๒๕๗๐

๒. จำนวนข้อกำหนดปฎิญาหรือผลลัพธ์การประชุมระดับผู้นำในกรอบพหุภาคีที่ริเริ่มจากประเทศไทยเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ภายในปี ๒๕๗๐

- แนวทางการพัฒนา

๑. ส่งเสริมเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมไปถึงองค์ความรู้ และงานสร้างสรรค์ของไทย เพื่อมุ่งสร้างความนิยมไทยในต่างประเทศ และสร้างมูลค่าให้แก่แบรนด์ประเทศไทยและเสริมสร้างอำนาจแบบนุ่มนวลของไทยอย่างเป็นระบบ

๒. ส่งเสริมความร่วมมือเพื่อการพัฒนาและทางวิชาการ หรือการให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและมนุษยธรรมแก่มิตรประเทศ ซึ่งจะสนับสนุน/เสริมสร้างอำนาจแบบนุ่มนวลของไทย

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☒ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
● ประเทศที่หนังสือเดินทางของประเทศไทยได้รับการยอมรับ ในลักษณะของการได้รับการยกเว้นการตรวจตรา เพิ่มขึ้น ๑ ประเทศจากปีก่อนหน้า ● ข้อกำหนด ปฎิญา หรือผลลัพธ์การประชุมระดับผู้นำในกรอบพหุภาคีที่ริเริ่มจากประเทศไทย มีจำนวน ๒ ฉบับ	

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

มีการเข้าร่วมประชุมทำงานและแลกเปลี่ยนรู้เพื่อนำเสนอศักยภาพของการแพทย์แผนไทยให้เกิดพลังนุ่มนวลในการขับเคลื่อนเวทีการแพทย์ดั้งเดิมระหว่างประเทศ ดังนี้

๑) Regional Traditional Medicine programme managers meeting for WHO South-East Asia Region to review “WHO traditional medicine strategy: ๒๐๑๔-๒๐๒๓” ในวันที่ ๗-๙ มิถุนายน ๒๕๖๖ จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ Thailand’s Country Report: Regional Traditional Medicine (TRM) Programme Managers meeting for WHO South-East Asia Region (SEAR) to Review “WHO Traditional Medicine Strategy: ๒๐๑๔-

๒๐๒๓” และ Management Information System for the Monitoring of TT&CM Services in the Health Service System of Thailand

๒) Conference on Traditional Medicine between India and ASEAN on theme “Role of Traditional Medicine in India and ASEAN countries in mitigation of COVID-๑๙ pandemic” ในวันที่ ๒๐-๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๖ จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ Regulatory Reforms and Initiatives Taken "Medical Cannabis for Public Healthcare and Country's Economy และ National Policy on COVID-๑๙ Management in the area of Thai Traditional Medicine

๓) ๕th Meeting of BIMSTEC Task Force on Traditional Medicine ในวันที่ ๒๖-๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๖ จำนวน ๑ เรื่อง ได้แก่ Thailand's country report

๔) the Symposium on “The Best Practices in Traditional Medicine Systems of BIMSTEC Member States” ในวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๖ จำนวน ๑ เรื่อง ดังนี้ Integrated Thai Traditional Medicine Center and Holistic Health Care

๕) Virtual Workshop on the Governance and Recognition of Traditional and Complementary Medicine (T&CM) into the National Healthcare System Among the ASEAN Member States (AMS) ในวันที่ ๒๕-๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖ จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ Best Practice in Health Financing และ Best Practice in Digitalization

๖) WHO Global Summit PLENARY SESSION ๔: INTEGRATIVE HEALTH FOR WELL-BEING AT ALL AGES ในวันที่ ๑๗-๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๖ จำนวน ๑ เรื่อง ได้แก่ Thailand's ๒๐ years of experience in integrating traditional medicine in the health system to support UHC goals.

๗) Chapter ๒: Best Practice ในเอกสาร Traditional Medicine System of BIMSTEC Member States – ๒๐๒๓ Report (Draft) จำนวน ๕ เรื่อง ได้แก่ Intermediate Care (IMC) Patient Rehabilitation Center, Intermediate Care (IMC), Comprehensive Development of Service Systems and Knowledge Management in Integrated Care for Psoriasis Patients, Thai Traditional Medicine Approach for Women's Health Care และ Study, Research, and Development of Herbal Medicine

๓.๒.๓ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร

(๓.๑) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บท

- เป้าหมาย ผลผลิตมวลรวมในประเทศในสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น
- ค่าเป้าหมาย ผลผลิตมวลรวมในประเทศในสาขาเกษตรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๔.๕ ต่อปี

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บท ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☒ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
● ร้อยละ ๒.๕	

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมได้มีบทบาทในฐานะเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติที่ได้เข้าไปสนับสนุนการส่งเสริมการผลิตและการขยายตัวของตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปที่มีมูลค่าสูงขึ้นผ่านการดำเนินการขับเคลื่อนเชิงนโยบายด้านสมุนไพรและพัฒนาอุตสาหกรรมตลอดห่วงโซ่มูลค่า ได้แก่ อำนาจการการจัดประชุมของคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ และคณะกรรมการฯ ทั้ง ๕ คณะ จำนวนทั้งสิ้น ๘ ครั้ง เสนอแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ และได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๖ มี (ร่าง) กรอบและแนวทางการติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ ขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองสมุนไพร ๑๕ จังหวัด ร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องซึ่งก่อให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่ที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ๒๒ แห่ง มีการส่งเสริมการตลาดด้วยระบบตลาดกลางวัตถุดิบสมุนไพรผ่านการสนับสนุนการตรวจรับรองคุณภาพวัตถุดิบสมุนไพร ๖๒ แห่ง หรือร่วมกับภาคีเครือข่ายในการจัดตั้งตลาดกลางวัตถุดิบสมุนไพรที่ตลาดไท มีการจัด Business Matching เครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพรและผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมร่วมกับ ธกส. ๑ ครั้ง และกำหนดรายการสมุนไพรที่มีศักยภาพให้เป็น Herbal Champion จำนวน ๑๕ ชนิด เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๖

(๓.๒) แผนย่อยของแผนแม่บทฯ เรื่อง เกษตรชีวภาพ

- เป้าหมาย สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น
- ค่าเป้าหมาย อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ เฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑
- แนวทางการพัฒนา

๑. สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์ เพื่อนำไปสู่การผลิตและขยายผลเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

๒. ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรม และฐานทรัพยากรชีวภาพ มีการยกระดับให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็กบนฐานทรัพยากรชีวภาพ ตลอดจนมีการใช้ฐานจากการทำเกษตรกรรมยั่งยืนซึ่งเป็นระบบการผลิตที่คำนึงถึงระบบนิเวศ สภาพแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อใช้ประโยชน์และต่อยอดไปสู่สินค้าเกษตรชีวภาพ ตลอดจนสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้องกับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภทโภชนาเภสัช ผลิตภัณฑ์ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอาง รวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

๔. ส่งเสริมการทำตลาดผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเกษตรชีวภาพ ตลอดจนประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย โดยใช้โอกาสจากความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบันที่หันมาใส่ใจสุขภาพ และการรักษาสภาพแวดล้อมทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ ร้อยละ -๑๗	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☒ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมได้มีบทบาทในฐานะเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติที่ได้เข้าไปสนับสนุนการส่งเสริมการผลิตและการขยายตัวของตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปที่มีมูลค่าสูงขึ้นผ่านการดำเนินการขับเคลื่อนเชิงนโยบายด้านสมุนไพรและพัฒนาอุตสาหกรรมตลอดห่วงโซ่มูลค่า ได้แก่ อำนวยการการจัดประชุมของคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ และคณะอนุกรรมการฯ ทั้ง ๕ คณะ จำนวนทั้งสิ้น ๘ ครั้ง เสนอแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ และได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๖ มี (ร่าง) กรอบและแนวทางการติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ ขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองสมุนไพร ๑๕ จังหวัด ร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องซึ่งก่อให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่ที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ๒๒ แห่ง มีการส่งเสริมการตลาดด้วยระบบตลาดกลางวัตถุดิบสมุนไพรผ่านการสนับสนุนการตรวจรับรองคุณภาพวัตถุดิบสมุนไพร ๖๒ แห่ง หรือร่วมกับภาคีเครือข่ายในการจัดตั้งตลาดกลางวัตถุดิบสมุนไพรที่ตลาดไท มีการจัด Business Matching เครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพรและผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมร่วมกับ ธกส. ๑ ครั้ง และกำหนดรายการสมุนไพรที่มีศักยภาพให้เป็น Herbal Champion จำนวน ๑๕ ชนิด เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๖

๓.๒.๔ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต

(๔.๑) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

- เป้าหมาย การขยายตัวของผลิตภัณฑ์ มวลรวมในประเทศในสาขาอุตสาหกรรมและบริการ
- ค่าเป้าหมาย
 ๑. อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคอุตสาหกรรม เฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔.๘
 ๒. อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคบริการ เฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕.๓

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ - อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคอุตสาหกรรมหดตัวร้อยละ ๒.๘ - อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคบริการ ขยายตัวร้อยละ ๓.๙	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☒ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

มีการส่งเสริมกลไกตลาดอุตสาหกรรมสมุนไพรด้วยการจัดทำ (ร่าง) มาตรฐานสารสกัดสมุนไพรเพื่อรองรับอุตสาหกรรมสมุนไพรที่มีคุณภาพในระดับสากล ๒ ชนิด ได้แก่ (ร่าง) มาตรฐานสารสกัดสมุนไพรกวาวเครือขาว และ (ร่าง) มาตรฐานสารสกัดสมุนไพรเปลือกมังคุด และยกระดับสารสกัดกัญชา กัญชง และกระท่อมให้เป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพและผลิตภัณฑ์ยาสำเร็จรูปต้นแบบ จำนวน ๕ ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ (๑) ผลิตภัณฑ์สเปรย์พ่นปากและลำคอผสมสารสกัดจากเมล็ดกัญชง (๒) ผลิตภัณฑ์ชาใบกัญชงหมัก ชนิดพร้อมทาน (๓) ผลิตภัณฑ์ชาใบกัญชงหมัก ชนิดผงขงดื่ม (๔) ตำรับยาแก้เชื่อมฝีดาษจากกระท่อม สำหรับใช้ภายนอก และ (๕) ตำรับลดการติดยาจากตำรับยาทำให้อดฝิ่น ชนิดเม็ดฟู

(๔.๓) แผนย่อยของแผนแม่บทฯ เรื่อง อุตสาหกรรมชีวภาพ

- เป้าหมาย อุตสาหกรรมชีวภาพมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น
- ค่าเป้าหมาย อัตราการขยายตัวของมูลค่าการผลิตอุตสาหกรรมชีวภาพ ไม่น้อยกว่า ๕ ต่อปี
- แนวทางการพัฒนา

สนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัตถุดิบชีวภาพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจฐานชีวภาพ เช่น ชีวเคมีภัณฑ์ วัสดุชีวภาพ ชีวเภสัชภัณฑ์ เวชสำอาง นวัตกรรมอาหารชีวภาพ สารสกัดสมุนไพร เชื้อเพลิงชีวภาพ และพลังงานชีวภาพ เป็นต้น และสร้างเศรษฐกิจฐานชีวภาพอุบัติใหม่ทั้งระบบอย่างครบวงจร

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ ● ร้อยละ ๗๗.๘๑	● บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ○ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ○ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ○ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

มีการส่งเสริมกลไกตลาดอุตสาหกรรมสมุนไพรด้วยการจัดทำ (ร่าง) มาตรฐานสารสกัดสมุนไพรเพื่อรองรับอุตสาหกรรมสมุนไพรที่มีคุณภาพในระดับสากล ๒ ชนิด ได้แก่ (ร่าง) มาตรฐานสารสกัดสมุนไพรกวาวเครือขาว และ (ร่าง) มาตรฐานสารสกัดสมุนไพรเปลือกมังคุด และยกระดับสารสกัดกัญชา กัญชง และกระท่อมให้เป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพและผลิตภัณฑ์ยาสำเร็จรูปต้นแบบ จำนวน ๕ ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ (๑) ผลิตภัณฑ์สเปรย์พ่นปากและลำคอผสมสารสกัดจากเมล็ดกัญชง (๒) ผลิตภัณฑ์ชาใบกัญชงหมัก ชนิดพร้อมทาน (๓) ผลิตภัณฑ์ชาใบกัญชงหมัก ชนิดผงขงดื่ม (๔) ตำรับยาแก้เชื่อมฝีดาษจากกระท่อม สำหรับใช้ภายนอก และ (๕) ตำรับลดการติดยาจากตำรับยาทำให้อดฝิ่น ชนิดเม็ดฟู

(๔.๔) แผนย่อยของแผนแม่บทฯ เรื่อง อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต

- เป้าหมาย อุตสาหกรรมและบริการทางการแพทย์มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น
- ค่าเป้าหมาย
 ๑. อัตราการขยายตัวของมูลค่าการผลิตอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๗ ต่อปี
 ๒. อัตราการขยายตัวของมูลค่าการบริการทางการแพทย์ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๗ ต่อปี
- แนวทางการพัฒนา

๑. ส่งเสริมการพัฒนาและการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการแพทย์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการด้านสุขภาพ เช่น การแพทย์ทางไกลและการแพทย์แม่นยำปัญญาประดิษฐ์ เทคโนโลยีชีวภาพ

ด้านสุขภาพ ผลิตภัณฑ์สุขภาพ ยา และชีววัตถุ เป็นต้น ตลอดจนจัดทำฐานข้อมูลที่เป็น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพในทุกมิติของการให้บริการด้านสุขภาพ

๒. ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมการแพทย์ที่ทันสมัย มีคุณค่า และมีมูลค่าเพิ่มสูง โดยส่งเสริมการนำผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมการแพทย์ที่ทันสมัยมาใช้ในประเทศ เพื่อสร้างอุตสาหกรรมและบริการการแพทย์ที่สามารถรองรับความต้องการในประเทศและต่างประเทศ และพร้อมมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมและบริการการแพทย์

๓. ผลิตและพัฒนาบุคลากรทางด้านสุขภาพในทุกระดับ ทั้งในภาคอุตสาหกรรมและบริการทางการแพทย์ ทั้งแผนปัจจุบันและแผนไทยให้มีศักยภาพด้านเทคโนโลยี มีทักษะความชำนาญและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

๔. ยกระดับมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์และการให้บริการทางการแพทย์ให้เทียบเท่ากับระดับสากล ยกระดับการแพทย์และบริการสุขภาพแผนไทย สร้างศูนย์ทดสอบมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ ส่งเสริมการอำนวยความสะดวกในการตรวจและรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ของไทยให้กับผู้ประกอบการอย่างถูกต้อง รวดเร็ว ในราคาที่เป็นธรรมเพื่อให้ผู้ประกอบการไทยสามารถแข่งขันได้มากขึ้น

๕. ขยายช่องทางการตลาดทั้งในและต่างประเทศ และเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและกิจกรรมอื่นๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในประเทศ เช่น การตรวจสุขภาพ ทันตกรรม เป็นต้น ส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางด้านสุขภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจที่ผสมผสานความเชี่ยวชาญทั้งในการแพทย์แผนปัจจุบันและการแพทย์แผนไทย ควบคู่ไปกับการสร้างระบบเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคด้านเวชศาสตร์การเดินทางและท่องเที่ยว

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ - อัตราการขยายตัวของมูลค่าการผลิตอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์เฉลี่ยร้อยละ ๓๗๐.๙๔ - อัตราการขยายตัวของมูลค่าการบริการการแพทย์ ดีขึ้นร้อยละ ๔๖.๕๒	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☒ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

บูรณาการการทำงานร่วมกับแผนแม่บทด้านการท่องเที่ยว ในส่วนของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาพที่ดี ในส่วนของการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ เพื่อนำไปขยายและต่อยอด Medical Hub

๓.๒.๕ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การท่องเที่ยว

(๓.๑) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

- เป้าหมาย ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศด้านการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ เพิ่มขึ้น
- ค่าเป้าหมาย เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๒๕

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☒ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*

- ร้อยละ ๕.๖๖

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมมีส่วนร่วมในการยกระดับให้ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้มีความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเพื่อนำไปสู่การมีรายได้เพิ่มขึ้น ๗๒๐ ราย โดยแบ่งเป็นการยกระดับผู้ประกอบการให้ได้รับการรับรองให้เป็นศูนย์เวลเนส (Wellness Center) ๔๒๘ ราย การยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ภูมิปัญญาไทยและสมุนไพร ๕๐ ราย การถ่ายทอดองค์ความรู้ในหลักสูตรโภชนศาสตร์ในภูมิปัญญาไทยและจัดอบรมให้กับผู้ประกอบการร้านอาหาร ๗๐ ราย มีการพัฒนาวิทยากรนวดไทยรายใหม่เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้ผู้เข้ารับการอบรมนวดไทยที่ได้มาตรฐาน ๙๕ ราย และมีการจัดอบรมเพิ่มพูนทักษะวิทยาศาสตร์สุขภาพสำหรับผู้ให้บริการนวดไทย ๗๗ ราย

(๓.๒) แผนย่อยของแผนแม่บทฯ เรื่อง การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม

- เป้าหมาย รายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น
- ค่าเป้าหมาย อัตราการขยายตัวของรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม

ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๒ ต่อปี

• แนวทางการพัฒนา

๑. สร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการบนฐานของทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ได้แก่ แหล่งอุทยานประวัติศาสตร์ เมืองมรดกโลก โบราณสถาน เมืองเก่า ย่านการค้า วิถีชีวิตลุ่มน้ำ สินค้าชุมชน อาหารไทย และแพทย์แผนไทย เพื่อนำมาสร้าง สรรค์คุณค่าและมูลค่าผ่านองค์ความรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยี และการออกแบบเพื่อสร้างสรรค์เป็นสินค้า รวมถึงการพัฒนากิจกรรมและบริการรูปแบบใหม่ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวโดยชุมชนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยววิถีพุทธ การท่องเที่ยวกลุ่มมุสลิม เป็นต้น

๒. พัฒนาปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เพื่อนำมาพัฒนาต่อยอดสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ การส่งเสริมการวิจัย พัฒนา และการออกแบบ การสร้างนวัตกรรม การส่งเสริมการลงทุน การสร้างเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยว การสื่อสารและการคมนาคม การพัฒนาระบบฐานข้อมูล การส่งเสริมการตลาด และการสร้างเรื่องราวเพื่อบอกเล่านักท่องเที่ยว เป็นต้น

๓. ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวโดยการนำเสนอเอกลักษณ์ของประเทศไทยและของแต่ละท้องถิ่น ให้เป็นที่เข้าใจในเวทีโลก ผ่านสื่อสร้างสรรค์และนวัตกรรมทางสื่อต่างๆ รวมทั้งการส่งเสริมการสื่อสาร

เรื่องราวอันเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละภูมิภาคและจังหวัดต่าง ๆ ผ่านการพัฒนาแบรนด์และการสื่อสารเรื่องราวอย่างสร้างสรรค์ผ่านช่องทางการตลาดที่เป็นที่นิยมในกลุ่มเป้าหมาย

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ ร้อยละ ๑๒.๙	☒ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

ถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาด้านอาหารเป็นยาในแต่ละท้องถิ่นให้สามารถนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปผลิตสื่อที่สามารถนำไปใช้ในการสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพของประชาชนในการบริโภคอาหารที่เหมาะสม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการร้านอาหารให้สามารถพัฒนาเมนูอาหารไทยเพื่อสุขภาพจากสมุนไพรในระดับชุมชน และเพื่อสื่อสารนโยบายสาธารณะและประชาสัมพันธ์การนำอาหารไทย สมุนไพรให้ประยุกต์เป็นอาหารเป็นยาที่เสริมสร้างสุขภาพและป้องกันในระดับท้องถิ่นและในระดับประเทศ ก่อให้เกิดคู่มือ “อาหารเป็นยา...สู่วิถีรักสุขภาพ” จำนวน ๑,๕๐๐ เล่ม และหนังสือโภชนศาสตร์ในภูมิปัญญาไทย จำนวน ๑,๕๐๐ เล่ม มีป้ายอาหารเป็นยา จำนวน ๓,๘๐๐ อัน สำหรับสนับสนุนให้กับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกแห่ง และมีผู้ประกอบการร้านอาหาร และผู้ผลิตผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปและเครื่องดื่มพร้อมจำหน่ายในชุมชน ผ่านการอบรมหลักสูตรโภชนศาสตร์ในภูมิปัญญาไทย จำนวน ๒ รุ่น รวมจำนวน ๔๖๐ คน (ภาคใต้ จำนวน ๒๒๐ คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จำนวน ๒๔๐ คน)

(๓.๓) แผนย่อยของแผนแม่บทฯ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม

● เป้าหมาย สินค้าท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมได้รับการขึ้นทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาเพิ่มขึ้น

● ค่าเป้าหมาย อัตราการขยายตัวของรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๒ ต่อปี

● แนวทางการพัฒนา

ส่งเสริมการจัดทะเบียน การคุ้มครอง การใช้ทรัพย์สินทางปัญญาและภูมิปัญญา เพื่อสนับสนุนการพัฒนาต่อยอดไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และการเป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภูมิภาค ได้แก่ แหล่งประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมไทย มรดกทางวัฒนธรรม กิจกรรมและสินค้าของชุมชน อาหารไทย และการแพทย์แผนไทย

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ ร้อยละ ๒๕	☒ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมอยู่ระหว่างการยกระดับภูมิปัญญาจากการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรเพื่อให้เกิดเป็นสินค้าท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมได้รับการขึ้นทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๖๘

(๓.๓) แผนย่อยของแผนแม่บทฯ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย

- เป้าหมาย รายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทยเพิ่มขึ้น
- ค่าเป้าหมาย รายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทยเพิ่มขึ้น

ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘ ต่อปี

● แนวทางการพัฒนา

๑. ยกระดับคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้ได้มาตรฐานระดับสากล ทั้งคุณภาพของสถานประกอบการและคุณภาพของผู้ให้บริการที่มีทักษะและความเชี่ยวชาญ ให้ความสำคัญเรื่องความสะอาดและความปลอดภัยในสถานประกอบการ ซึ่งครอบคลุมการให้บริการในธุรกิจสปาและบริการเสริมความงาม นวดแผนไทย โยคะ การดูแลผู้สูงอายุ สถานพักฟื้นเพื่อการฟื้นฟูสุขภาพและการผ่อนคลาย

๒. สร้างสรรค์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพรูปแบบใหม่บนพื้นฐานของทรัพยากรที่มีศักยภาพในการบำบัด ฟื้นฟู รักษาสุขภาพ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม และเอกลักษณ์ความเป็นไทยในการให้บริการ พร้อมทั้งสร้างความหลากหลายของกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากลและเชื่อมโยงกับกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่น การใช้พุทธรักษา น้ำแร่ สปาโคลน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เป็นต้น

๓. พัฒนายกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์ด้านแพทย์แผนไทยให้มีมาตรฐานระดับสากลและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ โดยการวิจัย พัฒนานวัตกรรมต่อยอดให้เกิดสินค้าใหม่และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ พร้อมสร้างความเชื่อมั่นของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์การแพทย์แผนไทย

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ ร้อยละ ๖.๔๔	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☒ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมมีส่วนร่วมในการยกระดับให้ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้มีความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือกเพื่อนำไปสู่การมีรายได้เพิ่มขึ้น ๗๒๐ ราย โดยแบ่งเป็นการยกระดับผู้ประกอบการให้ได้รับ

การรับรองให้เป็นศูนย์เวลเนส (Wellness Center) ๔๒๘ ราย การยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพภูมิปัญญาไทย และสมุนไพร ๕๐ ราย การถ่ายทอดองค์ความรู้ในหลักสูตรโภชนาศาสตร์ในภูมิปัญญาไทยและจัดอบรมให้กับผู้ประกอบการ ร้านอาหาร ๗๐ ราย มีการพัฒนาวิทยากรนวดไทยรายใหม่เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้ผู้เข้ารับการอบรมนวดไทย ที่ได้มาตรฐาน ๙๕ ราย และมีการจัดอบรมเพิ่มพูนทักษะวิทยาศาสตร์สุขภาพสำหรับผู้ให้บริการนวดไทย ๗๗ ราย

๓.๒.๖ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่

(๖.๑) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

- **เป้าหมาย** ผู้ประกอบการในทุกระดับเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ที่มีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น
- **ค่าเป้าหมาย** สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ขยายตัวเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☒ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
● ร้อยละ ๓๕.๒	

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

มีการส่งเสริมและพัฒนาทักษะ อบรม ผู้ประกอบการสมุนไพรและผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร จำนวนทั้งสิ้น ๑,๖๘๒ ราย และมีผู้ขอรับสิทธิส่งเสริมผู้ประกอบการตาม พ.ร.บ. ผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๙๓ ราย รวมถึงมีการรับรองผลิตภัณฑ์สมุนไพรคุณภาพ (Premium Herbal Products: PHP) ของผู้ประกอบการได้ทั้งสิ้น ๑๘๕ รายการ ตลอดจนดำเนินการส่งเสริมภาพลักษณ์และเพิ่มช่องทางการตลาดของผลิตภัณฑ์สมุนไพรให้กับผู้ประกอบการสมุนไพรและผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร โดยดำเนินการจับคู่เจรจาธุรกิจ จำนวน ๕๐ คู่ ส่งเสริมผลิตภัณฑ์สมุนไพรผ่านการจัดนิทรรศการแสดงผลภัณฑ์สมุนไพรคุณภาพ ๓๐๐ ผลิตภัณฑ์ และเกิดการส่งเสริมผู้ประกอบการออกบูธจำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพร มียอดจำหน่าย ๑๔.๘๔ ล้านบาท

(๖.๒) แผนย่อยของแผนแม่บทฯ เรื่อง การสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่

- **เป้าหมาย** อันดับนโยบายของภาครัฐที่มีต่อวิสาหกิจและผู้ประกอบการด้านการสนับสนุนและความสอดคล้องของนโยบายดีขึ้น
- **ค่าเป้าหมาย** ประสิทธิภาพการดำเนินงานของธุรกิจ ประกอบด้วย (๑) อันดับจำนวนวันที่ต้องใช้ติดต่อกับหน่วยงานราชการเพื่อจัดตั้งธุรกิจ อยู่ในอันดับ ๑ ใน ๑๗ และ (๒) อันดับกระบวนการในการจัดตั้งธุรกิจ อยู่ในอันดับ ๑ ใน ๒๐

● แนวทางการพัฒนา

๑. ส่งเสริมการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลในการสร้างโอกาสให้ภาคธุรกิจ โดยพัฒนาระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้ สถิติ ผลการวิจัยและพัฒนา ทรัพย์สินทางปัญญา การตลาดและนวัตกรรม ให้สามารถดำเนินการประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ที่มีความซับซ้อน ซึ่งรวมถึงการประมวลผลบนกลุ่มเมฆ ให้เป็นระบบที่รวบรวมข้อมูลและองค์ความรู้ที่เป็นปัจจุบัน บูรณาการ และต่อเนื่องให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผู้ประกอบการชุมชน และเกษตรกรสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อการวางแผนธุรกิจ ตลอดจนต่อยอดความคิด สร้างสรรค์และนวัตกรรมในการพัฒนาสินค้าและบริการของวิสาหกิจประเภทต่าง ๆ

๒. สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และสถาบันวิชาการทั้งในและระหว่างประเทศ ในการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการร่วมกัน โดยพัฒนาระบบและศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ ยุคใหม่แบบครบวงจรและมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการทำธุรกิจอย่างเกื้อหนุนกันระหว่างผู้ประกอบการที่มีขนาดและศักยภาพต่างกัน โดยมีระบบจูงใจให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการพัฒนาร่วมกัน การเรียนรู้และให้คำปรึกษาทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของภาคการผลิตและบริการทั้งในระดับส่วนกลางและชุมชน ตลอดจนส่งเสริมการจัดการ การผลิต และพัฒนาบุคลากรทางเทคโนโลยีขั้นสูงให้มีประสิทธิภาพและมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

๓. สนับสนุนให้เกิดพื้นที่ทำงานร่วม ทั้งในเชิงกายภาพและจากการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมสำหรับผู้ประกอบการทุกระดับ เพื่อลดต้นทุนของธุรกิจและเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนข้อมูล องค์ความรู้ ทักษะ และนวัตกรรมที่สะดวก รวดเร็ว และทันสมัย ทั้งยังเป็นการเชื่อมต่อธุรกิจระหว่างกัน โดยเฉพาะการเชื่อมโยงธุรกิจขนาดใหญ่มากับธุรกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม หรือธุรกิจตั้งต้นใหม่

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ - อันดับจำนวนวันที่ต้องใช้ติดต่อกับหน่วยงานราชการเพื่อจัดตั้งธุรกิจ อยู่ในอันดับ ๒๐ - อันดับกระบวนการในการจัดตั้งธุรกิจ อยู่ในอันดับ ๒๔	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☒ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

มีการส่งเสริมและพัฒนาทักษะ อบรม ผู้ประกอบการสมุนไพรและผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร จำนวนทั้งสิ้น ๑,๖๘๒ ราย และมีผู้ขอรับสิทธิส่งเสริมผู้ประกอบการตาม พ.ร.บ. ผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๙๓ ราย รวมถึงมีการรับรองผลิตภัณฑ์สมุนไพรคุณภาพ (Premium Herbal Products: PHP) ของผู้ประกอบการได้ทั้งสิ้น ๑๘๕ รายการ ตลอดจนดำเนินการส่งเสริมภาพลักษณ์และเพิ่มช่องทางการตลาดของผลิตภัณฑ์สมุนไพรให้กับผู้ประกอบการสมุนไพรและผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร โดยดำเนินการจับคู่เจรจาธุรกิจ จำนวน ๕๐ คู่ ส่งเสริมผลิตภัณฑ์สมุนไพรผ่านการจัดนิทรรศการแสดงผลภัณฑ์สมุนไพรคุณภาพ ๓๐๐ ผลิตภัณฑ์ และเกิดการส่งเสริมผู้ประกอบการออกบูธจำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพร มียอดจำหน่าย ๑๔.๘๔ ล้านบาท

๓.๒.๗ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น เขตเศรษฐกิจพิเศษ

(๖.๑) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บท

- เป้าหมาย การเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดเพิ่มขึ้น
- ค่าเป้าหมาย อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมของเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดเพิ่มขึ้น

ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บท ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☒ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
● ร้อยละ ๔.๐๗	

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมได้ดำเนินการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ว่าด้วย “การส่งเสริมธุรกิจด้านสมุนไพรไทยเพื่อการส่งออก” ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ในงานมหกรรมสมุนไพรแห่งชาติและการประชุมวิชาการประจำปีการแพทย์แผนไทยการแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือกแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๐ ศูนย์การแสดงสินค้า อิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการกิจการด้านสมุนไพรไทยในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และสร้างโอกาสให้ธุรกิจพืชสมุนไพรไทยมีส่วนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ มีส่วนในการยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตเกษตรกรไทย อีอีซี จึงได้ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลง MOU ว่าด้วย “การส่งเสริมธุรกิจสมุนไพรไทยเพื่อการส่งออก” ให้เกิดการสนับสนุนกิจการสมุนไพรไทยอย่างเป็นรูปธรรม เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน สร้างมูลค่าเพิ่ม และสามารถก้าวไปเป็นแบรนด์สมุนไพรชั้นนำได้ในตลาดโลก อีอีซี จะร่วมมือกับกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการกิจการด้านสมุนไพรไทยในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน และสร้างรายได้การเพิ่มมูลค่าผลิตสมุนไพร ทั้งการจัดจำหน่ายในประเทศและการส่งออกนอกประเทศ ด้วยการสนับสนุนการเข้าถึงองค์ความรู้ด้านนวัตกรรม การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย โดยครอบคลุมตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และ ปลายน้ำให้มีประสิทธิภาพสูง โดยให้มีการส่งเสริมสมุนไพรไทยในด้านเทคโนโลยีการผลิต มาตรฐานการผลิตที่ทันสมัย และเป็นไปตามมาตรฐานหลักเกณฑ์สากล รวมถึงการขับเคลื่อนด้านการตลาดของสมุนไพรไทย ให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดทั้งในและต่างประเทศอย่างมีอัตลักษณ์ ด้วยการสร้างแบรนด์สินค้า โดยจะมีการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจผลิตภัณฑ์สมุนไพร ภายใต้ Regulatory Sandbox ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก รวมถึงการสร้างระบบนิเวศการลงทุนในอุตสาหกรรมด้านสมุนไพร และในส่วนของอีอีซี จะเข้าไปมีบทบาทหลักในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น มหาวิทยาลัยต่างๆ เพื่อสนับสนุนกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เพื่อให้เกิดการจับคู่ธุรกิจและความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชน รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยด้วยนวัตกรรม ให้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยมีประสิทธิภาพสูง เพื่อก้าวไปสู่การเป็นสมุนไพรเพื่อการส่งออก

(๖.๒) แผนย่อยของแผนแม่บท เรื่อง

- เป้าหมาย การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเพิ่มขึ้น
- ค่าเป้าหมาย การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖.๑๔

● แนวทางการพัฒนา

๑. ส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ รวมทั้งเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้เกิดการลงทุนของภาคเอกชนในอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงให้สามารถสร้างเทคโนโลยีได้ด้วยตนเอง และเกิดการสะสมทุนทางเทคโนโลยี ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกและประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรม

๒. พัฒนาศักยภาพและคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทั้งเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเชิงนิเวศ และอนุรักษ์ เชิงสุขภาพ แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวสร้างใหม่ พร้อมทั้งปรับปรุงภูมิทัศน์และพัฒนาเส้นทาง กิจกรรมท่องเที่ยว จัดพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ จัดการพื้นที่และสิ่งแวดล้อมเพื่อการสร้างบรรยากาศที่ดีสำหรับการท่องเที่ยวในพื้นที่ ๓ จังหวัดของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

๓. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม สำหรับทำวิจัยต่อยอดเพื่อขยายผลงานวิจัยไปสู่เชิงพาณิชย์ และพัฒนาศูนย์การเรียนรู้และศูนย์บริการ รวมทั้งจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน และฝึกอบรม ต่อยอดโครงสร้างพื้นฐานให้เป็นแหล่งสนับสนุนการถ่ายทอดเทคโนโลยีทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งการให้บริการวิเคราะห์ทดสอบของภูมิภาคอาเซียน

● **เป้าหมายของแผนแม่บทย่อย** การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเพิ่มขึ้น (ไม่น้อยกว่า ๖.๓)

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☒ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
● ร้อยละ ๖.๑๔	

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมได้ดำเนินการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ว่าด้วย “การส่งเสริมธุรกิจด้านสมุนไพรไทยเพื่อการส่งออก” ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ในงานมหกรรมสมุนไพรแห่งชาติและการประชุมวิชาการประจำปีการแพทย์แผนไทยการแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือกแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๐ ศูนย์การแสดงสินค้า อิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการด้านสมุนไพรไทยในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และสร้างโอกาสให้ธุรกิจพืชสมุนไพรไทยมีส่วนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ มีส่วนในการยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตเกษตรกรไทย อีอีซี จึงได้ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลง MOU ว่าด้วย “การส่งเสริมธุรกิจสมุนไพรไทยเพื่อการส่งออก” ให้เกิดการสนับสนุนกิจการสมุนไพรไทยอย่างเป็นรูปธรรม เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน สร้างมูลค่าเพิ่ม และสามารถก้าวไปเป็นแบรนด์สมุนไพรชั้นนำได้ในตลาดโลก อีอีซี จะร่วมมือกับกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการด้านสมุนไพรไทยในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน และสร้างรายได้การเพิ่มมูลค่าผลิตสมุนไพร ทั้งการจัดจำหน่ายในประเทศและการส่งออกนอกประเทศ ด้วยการสนับสนุนการเข้าถึงองค์ความรู้ด้านนวัตกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย โดยครอบคลุมตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และ ปลายน้ำให้มีประสิทธิภาพสูง โดยให้มีการส่งเสริมสมุนไพรไทยในด้านเทคโนโลยีการผลิต มาตรฐานการผลิตที่ทันสมัย และเป็นไปตามมาตรฐานหลักเกณฑ์สากล รวมถึงการขับเคลื่อนด้านการตลาดของสมุนไพรไทย ให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดทั้งในและต่างประเทศอย่างมีอัตลักษณ์

ด้วยการสร้างแบรนด์สินค้า โดยจะมีการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจผลิตภัณฑ์สมุนไพร ภายใต้ regulatory sandbox ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก รวมถึงการสร้างระบบนิเวศการลงทุนในอุตสาหกรรมด้านสมุนไพร และในส่วนของอีอีซี จะเข้าไปมีบทบาทหลักในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น มหาวิทยาลัยต่างๆ เพื่อสนับสนุนกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เพื่อให้เกิดการจับคู่ธุรกิจและความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชน รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยด้วยนวัตกรรม ให้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยมีประสิทธิภาพสูง เพื่อก้าวไปสู่การเป็นสมุนไพรเพื่อการส่งออก

๓.๒.๘ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

(๖.๑) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บท

- **เป้าหมาย** คนไทยทุกช่วงวัยมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญาและคุณธรรมจริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ รักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
- **ค่าเป้าหมาย** ดัชนีการพัฒนามนุษย์ ไม่น้อยกว่า ๐.๘๒

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☒ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
● ๐.๘๐ คะแนน	

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมมีส่วนร่วมในการพัฒนาคนไทยในกลุ่มผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยการส่งเสริมศักยภาพการดูแลผู้สูงอายุ โดย เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในกลุ่มวัยผู้สูงอายุ โดยพัฒนาอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นให้มีศักยภาพในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน และไปขยายผลในพื้นที่สู่การดูแลผู้สูงอายุในชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งสิ้น ๑๓๗ คน และนำไปขยายผลให้อาสาสมัครในพื้นที่ จำนวน ๒,๐๕๕ คน รวมถึงได้มีการถอดบทเรียนผลการดำเนินงานการนำโปรแกรมผู้สูงอายุสุดใส่ใจทางไกลสมองเชื่อมด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทย และการแพทย์ผสมผสานไปใช้ในการดูแลผู้สูงอายุ จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ (๑) โรงพยาบาลกรงปินัง จังหวัดยะลา (๒) โรงพยาบาลเบตง จังหวัดยะลา (๓) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตราด จังหวัดตราด และ (๔) โรงพยาบาลขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ และมีการถอดบทเรียนต้นแบบดีเด่นชมรมผู้สูงอายุด้านการแพทย์แผนไทย เพื่อให้ได้พื้นที่ต้นแบบดีเด่นชมรมผู้สูงอายุด้านการแพทย์แผนไทย ระดับประเทศ ๓ ชมรม จนทำให้ผู้สูงอายุในชุมชนได้รับการดูแลสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกจำนวน ๑๕,๒๓๘ คน

(๖.๒) แผนย่อยของแผนแม่บทฯ เรื่อง การส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ

- **เป้าหมาย** ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต มีทักษะการดำรงชีวิต เรียนรู้พัฒนาตลอดชีวิต มีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สังคมเพิ่มขึ้น
- **ค่าเป้าหมาย** ดัชนีความยากจนหลายมิติของกลุ่มผู้สูงอายุ ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ ต่อปี

● **แนวทางการพัฒนา** ส่งเสริมสนับสนุนระบบการส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุ พร้อมทั้งจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ อาทิ สิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้ชีวิตประจำวันที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุทั้งระบบขนส่งสาธารณะ อาคารสถานที่ พื้นที่สาธารณะ และที่อยู่อาศัยให้เอื้อต่อการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุและทุกกลุ่มในสังคม

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	● ร้อยละ ๘๒.๙๘
	● บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ○ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ○ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ○ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมมีส่วนร่วมในการพัฒนาคนไทยในกลุ่มผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยการส่งเสริมศักยภาพการดูแลผู้สูงอายุ โดย เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในกลุ่มวัยผู้สูงอายุ โดยพัฒนาอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นให้มีศักยภาพในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน และไปขยายผลในพื้นที่สู่การดูแลผู้สูงอายุในชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งสิ้น ๑๓๗ คน และนำไปขยายผลให้อาสาสมัครในพื้นที่ จำนวน ๒,๐๕๕ คน รวมถึงได้มีการถอดบทเรียนผลการดำเนินงานการนำโปรแกรมผู้สูงอายุสดใสทางไกลสมองเชื่อมด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานไปใช้ในการดูแลผู้สูงอายุ จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ (๑) โรงพยาบาลกรงปินัง จังหวัดยะลา (๒) โรงพยาบาลเบตง จังหวัดยะลา (๓) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตราด จังหวัดตราด และ (๔) โรงพยาบาลขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ และมีการถอดบทเรียนต้นแบบดีเด่นชมรมผู้สูงอายุด้านการแพทย์แผนไทย เพื่อให้ได้พื้นที่ต้นแบบดีเด่นชมรมผู้สูงอายุด้านการแพทย์แผนไทย ระดับประเทศ ๓ ชมรม จนทำให้ผู้สูงอายุในชุมชนได้รับการดูแลสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกจำนวน ๑๕,๒๓๘ คน

๓.๒.๘ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (หลัก) ประเด็น การเสริมสร้างให้คนไทยที่มีสุขภาวะที่ดี

(๘.๑) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

- เป้าหมาย คนไทยมีสุขภาวะที่ดีขึ้นและมีความเป็นอยู่ดีเพิ่มขึ้น
- ค่าเป้าหมาย อายุค่าเฉลี่ยของการมีสุขภาวะที่ดี ไม่น้อยกว่า ๗๓ ปี

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	● ๖๘.๓ ปี
	○ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ● บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ○ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ○ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมเป็นหน่วยงานสนับสนุนการดำเนินงานภายใต้การดำเนินงาน โดยสนับสนุนการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การจัดการความรู้เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้และลดปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามด้านสุขภาวะด้วยการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร โดยผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญสามารถทำให้ประชาชนเข้าถึงองค์ความรู้ในการดูแลสุขภาพเพิ่มขึ้นในประเด็นที่สำคัญ โดยมุ่งหวังว่าจะนำองค์ความรู้ไปใช้ในการดูแลสุขภาพได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และปลอดภัย ในประเด็นปัญหาด้านสุขภาพที่สำคัญในช่วงเวลานั้น ได้แก่ การใช้ฟ้าทะลายโจรในการดูแลสุขภาพผู้ป่วยโควิด-๑๙ ภัยสุขภาพทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และการดูแลสุขภาพด้วยแนวคิดอาหารเป็นยา พบว่าประชาชนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้เพิ่มขึ้นจากเดิมคิดเป็นร้อยละ ๘.๖๖

ในส่วนของการส่งเสริมให้ชุมชนเป็นฐานในการสร้างสุขภาวะที่ดีในทุกพื้นที่เพื่อมุ่งหวังให้เกิดการนำการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพตนเองเบื้องต้นได้ดำเนินการพัฒนาต้นแบบชุมชนในการนำศักยภาพของหมอพื้นบ้านมาส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายสร้างควมมั่นคงทางอาหารและยาสมุนไพร ๖ ต้นแบบ ได้แก่ เขตสุขภาพที่ ๑ จังหวัดลำปาง เขตสุขภาพที่ ๒ จังหวัดสุโขทัย เขตสุขภาพที่ ๓ จังหวัดชัยนาท นครสวรรค์ และกำแพงเพชร เขตสุขภาพที่ ๔ จังหวัดลพบุรี เขตสุขภาพที่ ๕ จังหวัดราชบุรี และเขตสุขภาพที่ ๖ ซึ่งได้รับการถอดบทเรียนให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกแห่งนำไปเป็นแนวทางขับเคลื่อนงานและขยายผลต่อไป รวมถึงการพัฒนาต้นแบบการนำศักยภาพของหมอพื้นบ้านมาประยุกต์ใช้ในการจัดการปัญหาสุขภาพของชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลใน ๔ พื้นที่ เพื่อเป็นต้นแบบการนำศักยภาพหมอพื้นบ้านไปใช้จัดการปัญหาสุขภาพชุมชน แก่เด็กและสตรี (การดูแลหลังคลอด) ได้แก่การดูแลสุขภาพแม่และเด็กด้วยโตะปิแดดในเขตสุขภาพที่ ๑๒ และการนำตำรับยาบำรุงน้ำนมของหมอพื้นบ้าน อำเภอนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่นมาขยายผลในเขตสุขภาพที่ ๗ รวมถึงการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ (การดูแลอัมพฤกษ์ อัมพาต) ในจังหวัดสกลนคร สงขลา และประจวบคีรีขันธ์

นอกจากนี้ได้ดำเนินการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัยสนับสนุนการสร้างสุขภาวะที่ดี ผ่านการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนบริการสุขภาพ (Service Plan) สาขาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน โดยให้ความสำคัญในการบูรณาการการดูแลสุขภาพผู้ป่วยในหน่วยบริการปฐมภูมิเพื่อลดความแออัดของโรงพยาบาลในระดับทุติยภูมิและตติยภูมิที่ควรให้บริการสุขภาพในผู้ป่วยที่มีอาการซับซ้อนและรุนแรง รวมถึงการผู้ป่วยหลอดเลือดเลือดสมอง อัมพฤกษ์ อัมพาตระยะกลาง และผู้ป่วยระยะประคับประคอง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

(๘.๒) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

● เป้าหมาย ประชาชนมีความรอบรู้ด้านสุขภาวะสามารถดูแลสุขภาพ มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ และสามารถป้องกันและลดโรคที่สามารถป้องกันได้ เกิดเป็นสังคมเข้มแข็งมีสุขภาพดีสูงขึ้น

● ค่าเป้าหมาย อัตราความรอบรู้ด้านสุขภาวะของประชากร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐

● แนวทางการพัฒนา

๑. สร้างเสริมความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการสุขภาวะของคนทุกกลุ่มวัย อาทิ ผ่านการพัฒนาสื่อเพื่อส่งเสริมและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านสุขภาพและสุขภาวะที่ถูกต้องให้ประชาชนสามารถเข้าถึงโดยสะดวก และนำไปใช้ในการจัดการสุขภาพได้อย่างเหมาะสม

๒. พัฒนาภาคีเครือข่ายประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น ให้มีความรู้เกี่ยวกับการเจ็บป่วยและตายจากโรคที่ป้องกันได้ มีศักยภาพในการป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะ ได้ด้วยตัวเอง นำไปสู่การพึ่งตัวเอง และมีการกระจายอำนาจการวางแผน การตัดสินใจ เพื่อให้ดำเนินการด้านสุขภาพต่าง ๆ ตอบสนองต่อความจำเป็นในพื้นที่อย่างแท้จริง รวมทั้งการพัฒนาระบบเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมทุกระดับ

๓. การพัฒนาระบบเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม และกลไกการสื่อสารประชาสัมพันธ์แบบบูรณาการทุกระดับ เพื่อลดภัยคุกคามที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสุขภาวะคนไทย

๔. กำหนดมาตรการป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะ โดยผลักดันการสร้างเสริมสุขภาวะในทุกนโยบายที่ให้หน่วยงานทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสุขภาพของประชาชนเพื่อลดภัยคุกคามที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสุขภาวะคนไทย

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	● ร้อยละ ๙๓.๕๗
	● บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ○ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ○ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ○ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

๑) ประชาชนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ในทุกช่องทาง (Facebook, Instagram, YouTube, TikTok, X, Line@DTAM, รายการ Seed และเฝ้าระวังและตอบคำถามให้กับประชาชนผ่าน Facebook และ Line@DTAM) จำนวน ๑๓๙,๕๗๕ ครั้ง ยังไม่ได้มีกระบวนการเก็บข้อมูลในส่วนของจำนวนประชาชนที่เข้าถึงองค์ความรู้ของกรม ความเชื่อมั่นและการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพของกรม และความรอบรู้ด้านสุขภาพทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่เพิ่มขึ้น

๒) มีองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร ในรูปแบบต่าง ๆ ที่เพียงพอต่อการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ เสริมสร้างความรู้และลดปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามด้านสุขภาพเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย รวม ๑๔๒ เรื่อง เช่น ผลิตและเผยแพร่รายการ Seed Chanel จำนวน ๔๘ ตอน โดยเผยแพร่ทางเฟซบุ๊กไลฟ์กรมการแพทย์แผนไทยฯ ใช้แพลตฟอร์มทุกประเภทที่เชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ต On Line และเผยแพร่ผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย ได้แก่ ผลิต/เผยแพร่คลิปเพื่อสร้างความรอบรู้ จำนวน ๑๙ คลิป ผลิต/เผยแพร่อินโฟกราฟิก จำนวน ๖๐ ชิ้น ผลิต E-book/E-Magazine จำนวน ๘ ฉบับ และผลิต Wellness Magazine จำนวน ๑๒ ฉบับ

๓) วารสารการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก มีนิพนธ์ต้นฉบับ/บทปริทัศน์/รายงานเบื้องต้น จำนวน ๓ ฉบับ (๔๕ เรื่อง) โดยวารสารฯ มีมาตรฐานอยู่ใน Thai-Journal Citation Index Centre (TCI) ระดับ ๑

๔) การถ่ายทอด เผยแพร่ผลงานวิชาการ องค์ความรู้ และนวัตกรรม ด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือกในประเทศ กับภาคีเครือข่ายต่างประเทศ ในระดับอาเซียน ระดับเอเชีย จำนวน ๑๔ ครั้ง และการ ประสาน สนับสนุนการประชุม/การประชุมระหว่างประเทศ/การประชุมหรือความร่วมมือระหว่างประเทศของหน่วยงาน จำนวน ๑๖ ครั้ง อีกทั้งยังมีการรวบรวมเนื้อหา ประเด็น และข้อมูลองค์ความรู้ด้านการแพทย์ดั้งเดิม จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ การจัดการความรู้ “ระบบการแพทย์ดั้งเดิมในประเทศสมาชิกบิมสเทค” และการจัดการความรู้ “การแพทย์ดั้งเดิมใน สาธารณสุขมูลฐาน Inter-Regional on Traditional and Complementary Medicine in Primary Health Care”

๕) พัฒนาศักยภาพเครือข่ายเพื่อสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพทางการแพทย์แผนไทย การแพทย์ ทางเลือก และสมุนไพร ในหน่วยบริการสาธารณสุขปฐมภูมิ จำนวน ๕ ครั้ง โดยการอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เครือข่ายใน การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุและผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง เพื่อดูแลตนเองและครอบครัวด้วยศาสตร์การแพทย์ แผนไทยในหน่วยบริการปฐมภูมิ การออกหน่วยแพทย์แผนไทยเคลื่อนที่ และนิทรรศการการแพทย์แผนไทย การแพทย์ ทางเลือก และสมุนไพร

๖) การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการและการประชุมเสวนาวิชาการ จำนวน ๙ ครั้ง ได้แก่ (๑) ประชุมเชิงปฏิบัติการ “ส่งเสริมการสร้างผลงานวิชาการและนวัตกรรม” (๒) เสวนาวิชาการ “การใช้และส่งเสริมกัญชา เพื่อเศรษฐกิจในประเทศและต่างประเทศ (สาธารณสุขมอลตาและสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี)” (๓) เสวนาวิชาการ “กัญชาภูมิปัญญาไทยในการดูแลสุขภาพ” (๔) เสวนาวิชาการ “งานวิจัยกับการใช้กัญชาในการดูแลสุขภาพ” (๕) เสวนา วิชาการ “การใช้ศาสตร์การแพทย์แผนไทยและการแพทย์แผนไทยร่วมรักษา เพื่อลดความรุนแรงของผู้ติดยาเสพติด” (๖) เสวนาวิชาการ “การใช้ผลิตภัณฑ์กัญชาในระบบบริการสุขภาพและการต่อยอดทางเศรษฐกิจ” (๗) เสวนาวิชาการ “สมุนไพร ฟ้าทะลายโจรกับการรักษาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙” (๘) เสวนาวิชาการ “เภสัชกรส่งเสริมการใช้ยาสมุนไพรในระบบ บริการสุขภาพ” และ (๙) ประชุมการจัดมหกรรมการจัดการความรู้จากบทเรียนโควิด-๑๙ และโครงการประชุมวิชาการ กระทรวงสาธารณสุข ประจำปี ๒๕๖๖

(๘.๓) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

- **เป้าหมาย** จำนวนชุมชนสุขภาพดีเพิ่มขึ้น
- **ค่าเป้าหมาย** ตำบลที่ผ่านเกณฑ์ตำบลจัดการคุณภาพชีวิต “ชุมชนสร้างสุข” ต่อจำนวนตำบล ทั่วประเทศ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐
- **แนวทางการพัฒนา** สร้างการมีส่วนร่วมเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาสุขภาพ และการ พัฒนาคุณภาพบริการอนามัยแบบบูรณาการร่วมกับชุมชน รวมทั้งพัฒนาการวิเคราะห์ความเสี่ยง การประเมินความ ต้องการด้านสุขภาพ เพื่อกำหนดนโยบายและขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคาม สุขภาวะ ในระดับชุมชน ตำบล อำเภอ และระดับจังหวัด โดยพัฒนาแนวทางและศักยภาพบุคลากรสาธารณสุขและ หน่วยงานระดับท้องถิ่นและชุมชน ในเรื่องอาชีวอนามัยสิ่งแวดล้อม

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☒ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

มีต้นแบบชุมชนในการนำศักยภาพของหมอฟันบ้านมาส่งเสริม และสนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายสร้างความมั่นคงทางอาหารและยาสมุนไพร ๖ ต้นแบบ จำนวน ๑๑ แห่ง ได้แก่ (๑) เขตสุขภาพที่ ๑ โคกหนองนาโมเดล จังหวัดลำปาง จำนวน ๒ แห่ง (๒) เขตสุขภาพที่ ๒ โคกหนองนาโมเดล จังหวัดสุโขทัย จำนวน ๑ แห่ง (๓) เขตสุขภาพที่ ๓ โคกหนองนาโมเดล จังหวัดชัยนาท นครสวรรค์ และกำแพงเพชร จำนวน ๓ แห่ง (๔) เขตสุขภาพที่ ๔ โคกหนองนาโมเดล จังหวัดลพบุรี จำนวน ๑ แห่ง (๕) เขตสุขภาพที่ ๕ โคกหนองนาโมเดล จังหวัดราชบุรี จำนวน ๑ แห่ง และ (๖) เขตสุขภาพที่ ๖ โคกหนองนาโมเดล จังหวัดฉะเชิงเทรา และสระแก้ว จำนวน ๓ แห่ง โดยส่งเสริมปราชญ์/ผู้รู้ และหมอฟันบ้านด้านสมุนไพร ให้ความรู้การปลูกสมุนไพรประจำบ้าน (กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก, ๒๕๖๓) ๑๐ ชนิด ได้แก่ กระเพราแดง ชิง ตะไคร้ ข่าพลู บัวบก ฟ้ายะลวยโจร มะกรูด มะระขี้นก ว่านหางจระเข้ และสระแหน่ ในพื้นที่โคกหนองนาโมเดล ตลอดจนมีต้นแบบการนำศักยภาพของหมอฟันบ้านมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการปัญหาสุขภาพของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้กลไกความร่วมมือในระดับชุมชนทุกภาคส่วน และกลไกของกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับพื้นที่ ๔ ต้นแบบ ได้แก่ (๑) การนำศักยภาพของหมอฟันบ้านไปประยุกต์ในการบริหารจัดการปัญหาสุขภาพของชุมชน ร่วมกับ ระบบสุขภาพปฐมภูมิ (๒) การนำศักยภาพของหมอฟันบ้านไปประยุกต์ในการบริหารจัดการปัญหาสุขภาพของชุมชน ร่วมกับ บริการที่มีชุมชนเป็นฐาน (Community-based care) (๓) การบริหารจัดการปัญหาสุขภาพของชุมชน ในหน่วยบริการสุขภาพระดับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และโรงพยาบาลชุมชน และ (๔) (ร่าง) การบริหารจัดการปัญหาสุขภาพของชุมชน ร่วมกับกองทุนสุขภาพจากการนำต้นแบบที่มีศักยภาพของหมอฟันบ้านสามารถมาประยุกต์ใช้ในการจัดการปัญหาสุขภาพชุมชน จำนวน ๒๒ ชุมชน ได้แก่ (๑) ตำรับยาบำรุงน้ำนมหมอฟันบ้าน เขตสุขภาพที่ ๗ จังหวัดขอนแก่น อบต.ดงเค็ง อ.หนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น จำนวน ๑ ชุมชน (๒) อบต.โนนหอม อบต.นาตาล อบต.เต่างอย อบต.แมดนาทม และอบต.พอกน้อย จังหวัดสกลนคร จำนวน ๕ ชุมชน (๓) โต๊ะบิแดด การดูแลสุขภาพแม่และเด็ก เขตสุขภาพที่ ๑๒ จังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา สงขลา และสตูล จำนวน ๑๓ ชุมชน และ (๔) การฝังทราย โรงเรียนผู้สูงอายุ และเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เทศบาลเขารูปช้าง และรพ.สต. ม่วงงาม จังหวัดสงขลา จำนวน ๓ ชุมชน จากการทำกิจกรรดังกล่าวทำให้มีครัวเรือนในพื้นที่ที่มีหมอฟันบ้านในแต่ละชุมชนกลุ่มเป้าหมาย สามารถนำศักยภาพของหมอฟันบ้าน และนำองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพมาปรับใช้ในการจัดการปัญหาสุขภาพของชุมชน และสร้างความรอบรู้เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารและยาสมุนไพร จำนวน ๑,๔๔๖ ครัวเรือน

(๘.๔) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทย่อยฯ การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัย สนับสนุนการสร้างสุขภาวะที่ดี

- เป้าหมาย มีระบบสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานที่ประชากรทุกระดับเข้าถึงได้ดีขึ้น
- ค่าเป้าหมาย ประสิทธิภาพระบบบริการสุขภาพอยู่อันดับไม่เกิน ๒๐
- แนวทางการพัฒนา

๑. ปรับเปลี่ยนและพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัย ได้ตามมาตรฐานสากล ภายใต้ระบบ การบริหารที่มีการกระจายอำนาจ มีประสิทธิภาพ พอเพียง เป็นธรรมและยั่งยืน รวมทั้ง ปรับระบบบริหารจัดการทรัพยากร ร่วมกันระหว่างสถานพยาบาลทุกสังกัดในเขตพื้นที่สุขภาพในการพัฒนาคุณภาพระบบบริการทั้งด้านบุคลากร ทรัพยากร ทางการแพทย์ และโครงสร้างพื้นฐานที่เชื่อมโยงบริการตั้งแต่ระดับปฐมภูมิ ทติยภูมิ และตติยภูมิเข้าด้วยกันอย่างไม่มี อุปสรรค พร้อมพัฒนาระบบส่งต่อและระบบการแพทย์ฉุกเฉินที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการพัฒนาระบบ ฐานข้อมูลที่สามารถเชื่อมโยงทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระบบบริการสุขภาพ

๒. ปรับเปลี่ยนและพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพของประชาชนตลอดช่วงชีวิตให้มี ประสิทธิภาพ โดยอยู่บนพื้นฐานความยั่งยืนทางการคลัง โดยจัดทำแนวทางการรับภาระค่าใช้จ่ายร่วมกันทั้งภาครัฐและ ผู้ใช้บริการตามฐานะที่คำนึงถึงความเป็นธรรมและการเข้าถึงบริการสุขภาพที่จำเป็นของกลุ่มผู้มีรายได้น้อย โดยพิจารณา ถึงความเป็นไปได้ทางการคลังของประเทศ รวมทั้งบูรณาการระบบข้อมูลสารสนเทศของแต่ละระบบหลักประกันสุขภาพ ให้เกิดความเป็นเอกภาพทั้งเรื่องสิทธิประโยชน์ การใช้บริการ งบประมาณการเบิกจ่าย และการติดตามประเมินผล

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	● บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ○ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ○ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ○ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
● อันดับ ๗	

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมได้มีส่วนสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อให้มีระบบสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานที่ประชากร ทุกระดับเข้าถึงได้ดีขึ้น ผ่านการพัฒนาแบบบริการเพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ ทางเลือก ในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ โดยมีหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้สำหรับแพทย์แผนไทยและสหวิชาชีพในการดูแล สุขภาพผู้ป่วยระยะกลาง และผู้ป่วยระยะประคับประคอง จำนวน ๒ หลักสูตร ได้แก่ (๑) หลักสูตรการดูแลสุขภาพผู้ป่วย ระยะกลางโรคหลอดเลือดสมองด้วยการแพทย์แผนไทยแบบบูรณาการ และ (๒) หลักสูตรการดูแลสุขภาพผู้ป่วยแบบ ประคับประคองด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ตลอดจนมีแนวทางกลางการจัดบริการการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก ในการดูแลสุขภาพผู้ป่วยระยะกลาง ผู้ป่วยระยะประคับประคอง ผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง และการ ดูแลผู้ป่วยด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในระดับปฐมภูมิ จำนวน ๔ แนวทาง โดยได้แนวทาง ๒ แนวทาง และ (ร่าง) แนวทาง ๒ ร่างแนวทาง ได้แก่ (๑) แนวทางการดูแลผู้ป่วยระยะกลาง (Intermediate Care) ด้วยศาสตร์ การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (๒) แนวทางการนวดกดจุดสะท้อนเท้า (Foot Reflexology) สำหรับฟื้นฟู สุขภาพผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง (อัมพฤกษ์ อัมพาต) (๓) (ร่าง) แนวทางการดูแลอาการเจ็บป่วยเบื้องต้นด้วยการแพทย์ แผนไทย และ (๔) (ร่าง) แนวทางการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคองด้วยการแพทย์แผนไทย นอกจากนี้ได้ได้รับการพัฒนา

ศักยภาพบุคลากรด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพผู้ป่วยระยะกลาง ผู้ป่วยระยะ
ประคับประคอง และการบูรณาการในการให้บริการร่วมกับสหวิชาชีพอื่น ๆ ในระบบสุขภาพปฐมภูมิ จำนวน ๓,๐๖๙ คน

ในส่วนของการพัฒนาแนวทางการให้บริการกัญชา กัญชง กระทั่งกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการดูแลสุขภาพผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ผู้ป่วยระยะกลาง และผู้ป่วยระยะ
ประคับประคอง ได้มีพัฒนาศักยภาพประชาชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบวิชาชีพแพทย์แผนไทย และผู้มีส่วนได้
ส่วนเสียได้รับความรู้เกี่ยวกับแนวทางการปลูกและการใช้กัญชา กัญชง และกระทั่งกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์
ทางเลือก นำไปใช้ในการดูแลสุขภาพในผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ผู้ป่วยระยะกลาง และผู้ป่วยระยะประคับประคองของ
ตนเองและชุมชนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ปลอดภัย จำนวน ๔,๖๕๖ คน มีจำนวนตำรับยาที่มีกัญชาปรุงผสมทาง
การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่มีการผลิตรองรับการให้บริการสุขภาพและการศึกษาวิจัย จำนวน ๑๐ ตำรับ
ได้แก่ (๑) ตำรับยาหอมเทพราจวน (๒) ตำรับยาองค์ชาติตาย (๓) ตำรับยาแก้ลมโลกนี้ (๔) ตำรับยาเสน่ห์ข้าวสุก (๕) ตำรับ
ยาทาริตสีดวงทวารหนักและโรคผิวหนัง (๖) ตำรับยาพรายพรางพระธมณี (๗) ยาน้ำมันกัญชา (๘) ยาน้ำมันกัญชาลงดำ
เกาะเต่า สูตร ๑ (๙) ยาน้ำมันกัญชาลงดำ เกาะเต่า สูตร ๒ และ (๑๐) ยาน้ำมันกัญชาลงดำ เกาะเต่า สูตรใช้ทาภายนอก
มีตำรับยาที่มีกัญชาตามข้อกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ยาสำเร็จรูป สำหรับหน่วยงานสังกัดโรงพยาบาลการแพทย์แผนไทย
และการแพทย์ผสมผสาน ได้แก่ น้ำมันกัญชา (ตำรับหมอเดชา) ขนาด ๑๐ มล. จำนวน ๕๐,๐๐๐ ขวด ตำรับเมตตาโอสธ
ขนาด ๑๐ มล. จำนวน ๔,๐๐๐ ขวด และตำรับการุณย์โอสธ ขนาด ๑๐ มล. จำนวน ๒,๕๐๐ ขวด มีหลักสูตรสำหรับการ
พัฒนาศักยภาพแพทย์แผนไทย แพทย์แผนไทยประยุกต์ หมอพื้นบ้าน และสหวิชาชีพ ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้
สอดคล้องกับสถานการณ์กฎหมายในปัจจุบัน จำนวน ๓ หลักสูตร ได้แก่ (๑) หลักสูตรการใช้กัญชาทางการแพทย์แผนไทย
สำหรับแพทย์แผนไทย แพทย์แผนไทยประยุกต์ และหมอพื้นบ้าน (๒) หลักสูตรการใช้กัญชาทางการแพทย์แผนไทย
สำหรับสหวิชาชีพ และ (๓) หลักสูตรการปรุงยาเฉพาะราย สำหรับแพทย์ แผนไทย แพทย์แผนไทยประยุกต์ และ
หมอพื้นบ้าน มีชุดความรู้การใช้กัญชาทางการแพทย์ และการใช้กัญชาตามภูมิปัญญาในวิถีชุมชนอย่างเหมาะสม ถูกต้อง
และปลอดภัย จำนวน ๑๑ เรื่อง ได้แก่ (๑) คู่มือการใช้กัญชาตามภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยเพื่อการดูแลสุขภาพ
(๒) ปรุงอาหารที่มีกัญชาอย่างไรให้ปลอดภัย (๓) ๖ ตำรับยากัญชาทางการแพทย์แผนไทยในบัญชียาหลักแห่งชาติ
ด้านสมุนไพร (๔) ตำรับยากัญชาทางการแพทย์แผนไทยในรายการบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร (๕) ตำรับยาแผนไทย
ที่มีกัญชาปรุงผสมอยู่ที่พัฒนาเพื่อผลักดันเข้าสู่บัญชียาหลักแห่งชาติ (๖) อาหารตามภูมิปัญญาที่ใช้กัญชาปรุงผสมอยู่ (๗)
เข้าใจกัญชา ใช้กัญชาอย่างไรให้ปลอดภัย (๘) ขาบกัญชา การใช้ตามภูมิปัญญาเพื่อการดูแลสุขภาพ (๙) รู้หรือไม่ ต้นกัญชา
อายุ ๒ เดือน สามารถแยกเพศกัญชาได้ (๑๐) รู้หรือไม่ พืชกัญชาชอบดูดสารโลหะหนักในดิน และ (๑๑) ชุดความรู้การปลูก
กัญชาในชุมชนสำหรับนำไปใช้ดูแลสุขภาพผู้ป่วย มีแนวทางการใช้ตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสม ตำรับยาน้ำมันกัญชา
ทางการแพทย์ และพัฒนาแนวทางการจัดบริการกัญชาทางการแพทย์แผนไทยในการดูแลสุขภาพผู้ป่วยกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง
ผู้ป่วยกลุ่มระยะกลาง และผู้ป่วยระยะประคับประคอง จำนวน ๖ แนวทาง ได้แก่ (๑) คู่มือจัดตั้งคลินิกจัดการอาการปวด
เรื้อรังและนอนไม่หลับด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานในหน่วยบริการปฐมภูมิ (โรงพยาบาลส่งเสริม
สุขภาพตำบล) (๒) แนวทางการปรุงยาเฉพาะรายที่มีกัญชาเป็นส่วนผสม (๓) แนวทางปฏิบัติเวชกรรมไทย การดูแลสุขภาพ
ระยะกลาง Intermediate care (IMC) โรคหลอดเลือดสมอง (Stroke) (๔) คู่มือแนวทางการดูแลสุขภาพผู้ป่วยระยะประคับ
ประคองด้วยกัญชาทางการแพทย์แผนไทย (๕) แนวทางการจัดบริการที่นำภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรไปใช้
ในการลดอันตรายจากยาเสพติด (Harm Reduction) ร่วมกับการแพทย์แผนปัจจุบัน และ (๖) คู่มือแนวทางเวชปฏิบัติการใช้
ยาสมุนไพรที่มีกัญชา กัญชง และกระทั่งผสมฯ จำนวน ๖ แนวทาง ๑ ฉบับ และมีข้อมูลวิชาการการใช้ประโยชน์จาก

พืชกระท่อมทางการแพทย์แผนไทย จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ (๑) ชุดความรู้การใช้ประโยชน์จากพืชกระท่อมทางการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทยและการใช้ในวิถีชุมชนในการดูแลผู้ป่วยเบาหวาน และ (๒) ชุดความรู้ภูมิปัญญาการใช้พืชกระท่อมกับการลดอาการปวดกล้ามเนื้อ

ในส่วนของการโครงการพัฒนามาตรฐานการผลิตยาสมุนไพร และการสร้างการยอมรับและความเชื่อมั่นของยาสมุนไพร ได้จัดทำข้อมูลมาตรฐานเครื่องยาตามองค์ความรู้การแพทย์แผนไทย ๑๕ รายการ ได้แก่ พริกไทยล่อน พริกไทยดำ มะขามป้อม (เนื้อผล) ข้าวเย็นใต้ ใบรางจืด พญาไฟ, อังฮ้อน ปลาไหลเผือก โลดทะนงแดง เครื่องเห่า ตะไคร้ต้น รากระย่อม ลูกข้าพลู ราชดัด มะขามแขก และสมอพิเภก (เนื้อผล) มีฐานข้อมูลราคากลางยาแผนไทย ในบัญชียาหลักแห่งชาติ ที่ผลิตจากโรงพยาบาล WHO GMP จำนวน ๔๗ รายการ มีรูปแบบการจัดทำ Demand – Supply Matching ของโรงพยาบาล WHO GMP ตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อวางแผนการผลิต การบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ และยั่งยืนใน ๑๒ เขตสุขภาพ จำนวน ๑ ชุด มีโรงพยาบาลของรัฐที่มีการผลิตยาสมุนไพร (WHO-GMP) ผ่านการตรวจประเมิน จำนวน ๑๒ แห่ง ทำให้มีโรงพยาบาลที่มีมาตรฐานเพิ่มมากขึ้น มีตำรามาตรฐานยาแผนไทย เพื่อให้การผลิตยาแผนไทยมีมาตรฐาน จำนวน ๑ ฉบับ และมีผู้ประกอบการ ผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติการ ณ สถานที่ผลิตยาแผนโบราณ และโรงพยาบาลของรัฐที่มีการผลิตยาจากสมุนไพร ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการควบคุมคุณภาพยาแผนไทยและผลิตภัณฑ์สมุนไพร จำนวน ๒๔๗ คน ครอบคลุม ๑๗๑ หน่วยงาน

ในส่วนของการขยายผลและพัฒนารูปลูกัดผู้ป่วยมะเร็งท่อน้ำดีระยะสุดท้ายแบบประคับประคอง ด้วยการแพทย์แผนไทยแบบบูรณาการ ได้ดำเนินการร่วมกับสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในระบบบริการสุขภาพให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายแบบประคับประคองด้วยการแพทย์แผนไทยแบบบูรณาการ เหมาะสมกับบริบทของสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีผลงานสำคัญ คือ แพทย์แผนไทยและสหวิชาชีพผู้รับผิดชอบงานการแพทย์แผนไทย ได้รับการพัฒนาศักยภาพและเพิ่มพูนทักษะการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง ด้วยการแพทย์แผนไทยแบบบูรณาการ จำนวน ๗๒ คน ใน ๗๖ จังหวัด ครอบคลุม ๑๒ เขตสุขภาพ จากทั้งหมด ๒๙ หน่วย และมีรูปแบบการดำเนินงานด้านการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคองในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ เพื่อขยายผลและสร้างความความเข้มแข็งเครือข่าย จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โรงพยาบาลเขาพนม จังหวัดกระบี่ โรงพยาบาลขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ และโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสายบุรี จังหวัดปัตตานี

(๙.๕) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

- เป้าหมาย การเข้าถึงบริการสาธารณสุขมีความเหลื่อมล้ำลดลง
- ค่าเป้าหมาย
- แนวทางการพัฒนา

๑. ปฏิรูประบบการจัดบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิและบริการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงไปยังส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนารูปแบบและคุณภาพการบริการปฐมภูมิ และเพิ่มขีดความสามารถของระบบและบุคลากร รวมทั้งจัดให้มีกลไกช่วยเหลือ และสนับสนุนสวัสดิการชุมชนที่ครอบคลุมให้ความช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายที่จำเป็นเพื่อให้ประชากรกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงบริการจากสถานพยาบาลของรัฐในพื้นที่ได้ อาทิ ค่าใช้จ่ายการเดินทางไปสถานพยาบาล รวมทั้งจัดให้มีบริการด้านสุขภาพเชิงรุกทั้งในด้านการให้คำปรึกษา การควบคุมและป้องกันกลุ่มเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาเรื้อรังต่อสุขภาพ และการส่งเสริมด้านสุขอนามัย

๒. พัฒนากำลังคนและบุคลากรด้านสุขภาพสู่ความเป็นมืออาชีพ สร้างและพัฒนากลไกการบริหารจัดการระบบการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านสุขภาพตลอดจนส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายด้านสุขภาพ

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ ร้อยละ ๙๒.๑๙	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☒ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

การพัฒนากระบวนการบริการสุขภาพการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในหน่วยบริการระดับปฐมภูมิ โดยการพัฒนารูปแบบการจัดบริการ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มศักยภาพของการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกให้เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความเข้มแข็งของระบบบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ และหวังผลให้ช่วยลดจำนวนผู้ป่วยในโรงพยาบาลขนาดใหญ่ในกลุ่มโรค/อาการที่ไม่มี ความยุ่งยากซับซ้อน โดยการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมา พบว่า การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเข้ามามีบทบาทในการดูแลสุขภาพของประชาชนในหน่วยบริการระดับปฐมภูมิมากถึง ๑๖.๔๓ ล้านครั้ง จากจำนวนครั้งการให้บริการสุขภาพของประชาชนทั้งหมดในหน่วยบริการระดับปฐมภูมิ ๔๔.๗๔ ล้านครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๗๒

๓.๒.๑๐ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (รอง) ประเด็น พลังทางสังคม

(๑๐.๑) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

- เป้าหมาย ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมเพิ่มขึ้น (๑๕๐๐๐๑)
- ค่าเป้าหมาย ดัชนีความก้าวหน้าของคนในมิติการมีส่วนร่วม เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔ ต่อปี

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ อายุค่าเฉลี่ยของการมีสุขภาพที่ดี ไม่น้อยกว่า ๗๓ ปี ผลสัมฤทธิ์ที่ทำได้จริง ๖๘.๓ ปี	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☒ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมเป็นหน่วยงานสนับสนุนการดำเนินงานในการสร้างพลังทางสังคม ผ่านการส่งเสริมศักยภาพการดูแลผู้สูงอายุ โดย เพียงพอดต่อการดำรงชีวิตในกลุ่มวัยผู้สูงอายุ โดยพัฒนาอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นให้มีศักยภาพในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน และไปขยายผลในพื้นที่สู่การดูแลผู้สูงอายุในชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งสิ้น ๑๓๗ คน และนำไปขยายผลให้อาสาสมัครในพื้นที่ จำนวน ๒,๐๕๕ คน รวมถึงได้มีการถอดบทเรียนผลการดำเนินงานการนำโปรแกรมผู้สูงอายุสุดใส่วางไกลส่องเลื่อมด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานไปใช้ในการดูแลผู้สูงอายุ จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ (๑) โรงพยาบาลกรบิณัง จังหวัดยะลา (๒) โรงพยาบาลเบตง จังหวัดยะลา (๓) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตราด จังหวัดตราด และ (๔) โรงพยาบาลขุนหาญ

จังหวัดศรีสะเกษ และมีการถอดบทเรียนต้นแบบดีเด่นชมรมผู้สูงอายุด้านการแพทย์แผนไทย เพื่อให้ได้พื้นที่ต้นแบบดีเด่นชมรมผู้สูงอายุด้านการแพทย์แผนไทย ระดับประเทศ ๓ ชมรม จนทำให้ผู้สูงอายุในชุมชนได้รับการดูแลสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกจำนวน ๑๕,๒๓๘ คน

(๑๐.๒) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

- เป้าหมาย ผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- ค่าเป้าหมาย สัดส่วนผู้สูงอายุเป้าหมายในระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า ได้รับการดูแล ต่อผู้สูงอายุเป้าหมายในระบบทั้งหมด ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐๐ ต่อปี

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☒ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
● ร้อยละ ๙๙.๙๘	

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมเป็นหน่วยงานสนับสนุนการดำเนินงานในการสร้างพลังทางสังคม ผ่านการส่งเสริมศักยภาพ การดูแลผู้สูงอายุ โดย เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในกลุ่มวัยผู้สูงอายุ โดยพัฒนาอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นให้มีศักยภาพในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน และไปขยายผลในพื้นที่สู่การดูแลผู้สูงอายุในชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งสิ้น ๑๓๗ คน และนำไปขยายผลให้อาสาสมัครในพื้นที่ จำนวน ๒,๐๕๕ คน รวมถึงได้มีการถอดบทเรียนผลการดำเนินงานการนำโปรแกรมผู้สูงอายุสดใสทางไกลสมองเชื่อมด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานไปใช้ในการดูแลผู้สูงอายุ จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ (๑) โรงพยาบาลกรงปินัง จังหวัดยะลา (๒) โรงพยาบาลเบตง จังหวัดยะลา (๓) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตราด จังหวัดตราด และ (๔) โรงพยาบาลขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ และมีการถอดบทเรียนต้นแบบดีเด่นชมรมผู้สูงอายุด้านการแพทย์แผนไทย เพื่อให้ได้พื้นที่ต้นแบบดีเด่นชมรมผู้สูงอายุด้านการแพทย์แผนไทย ระดับประเทศ ๓ ชมรม จนทำให้ผู้สูงอายุในชุมชนได้รับการดูแลสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกจำนวน ๑๕,๒๓๘ คน

๓.๒.๑๑ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (รอง) ประเด็น ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม

(๑๑.๑) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

- เป้าหมาย คนไทยทุกคนได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น
- ค่าเป้าหมาย ดัชนีความยากจนหลากหลายมิติของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือ ลดลงเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ ต่อปี

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	☒ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
● ร้อยละ ๘๑.๑๖	

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมมีส่วนร่วมคนไทยทุกคนได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น ผ่านการพัฒนาศักยภาพความรู้และวิชาการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรเป็นส่วนหนึ่งของชุดสิทธิประโยชน์ของหลักประกันสุขภาพแห่งชาติอย่างต่อเนื่อง

(๑๑.๒) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

- เป้าหมาย คนไทยทุกคน โดยเฉพาะกลุ่มด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบาง ได้รับการคุ้มครอง และมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น
- ค่าเป้าหมาย สัดส่วนประชากรกลุ่มเปราะบางที่ได้รับการยกระดับตาม ๓ ขั้น ของการพัฒนา ต่อกลุ่มเปราะบางในระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (อยุธยา : พอเพียง : ยั่งยืน) ไม่น้อยกว่า ๕๐:๓๐:๒๐

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☒ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
● ร้อยละ ๙๙.๙๕	

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมมีส่วนร่วมคนไทยทุกคนได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น ผ่านการพัฒนาศักยภาพความรู้และวิชาการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรเป็นส่วนหนึ่งของชุดสิทธิประโยชน์ของหลักประกันสุขภาพแห่งชาติอย่างต่อเนื่อง

๓.๒.๑๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเติบโตอย่างยั่งยืน

(๑๒.๑) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

- เป้าหมาย สภาพแวดล้อมของประเทศไทยมีคุณภาพดีขึ้นอย่างยั่งยืน
- ค่าเป้าหมาย ความยั่งยืนและคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับโลก อันดับน้อยกว่า ๔๐ ภายในปี ๒๕๗๐

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☒ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
● อันดับปี ๔๓	

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมมีส่วนสนับสนุนการส่งเสริมให้สภาพแวดล้อมของประเทศไทยมีคุณภาพดีขึ้นอย่างยั่งยืน ใน ๒ ส่วน สำคัญ ได้แก่ กรมได้มีส่วนร่วมในการการอนุรักษ์ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

อย่างยั่งยืน ภายใต้การดำเนินงานของ พ.ร.บ. คุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ผ่านการจัดทำแผนขับเคลื่อนการคุ้มครองสมุนไพรและถิ่นกำเนิดสมุนไพรเพิ่มขึ้น ๑๐ ชนิด และมีแนวทางในการเชื่อมโยงฐานข้อมูลทรัพยากรพันธุกรรมร่วมกับโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๑ แนวทางและจัดทำข้อมูลสมุนไพรและถิ่นกำเนิดสมุนไพรบนฐานข้อมูล HMPIS จำนวน ๕๐๐ ชนิด เพื่อเชื่อมโยงฐานข้อมูลทรัพยากรพันธุกรรมร่วมกับโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และการขับเคลื่อนสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจโดยคำนึง Herbs in BCG

(๑๒.๒) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

- เป้าหมาย การบริโภคและการผลิตของประเทศมีความยั่งยืนสูงขึ้น
- ค่าเป้าหมาย ดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อม ไม่น้อยกว่า ๕๕ คะแนน ภายในปี ๒๕๗๐

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☒ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
● ๓๘.๑ คะแนน	

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมมีส่วนสนับสนุนการส่งเสริมให้สภาพแวดล้อมของประเทศไทยมีคุณภาพดีขึ้นอย่างยั่งยืน ใน ๒ ส่วน สำคัญ ได้แก่ กรมได้มีส่วนร่วมในการการอนุรักษ์ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ภายใต้การดำเนินงานของ พ.ร.บ. คุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ผ่านการจัดทำแผนขับเคลื่อนการคุ้มครองสมุนไพรและถิ่นกำเนิดสมุนไพรเพิ่มขึ้น ๑๐ ชนิด และมีแนวทางในการเชื่อมโยงฐานข้อมูลทรัพยากรพันธุกรรมร่วมกับโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๑ แนวทางและจัดทำข้อมูลสมุนไพรและถิ่นกำเนิดสมุนไพรบนฐานข้อมูล HMPIS จำนวน ๕๐๐ ชนิด เพื่อเชื่อมโยงฐานข้อมูลทรัพยากรพันธุกรรมร่วมกับโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และการขับเคลื่อนสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจโดยคำนึง Herbs in BCG

๓.๒.๑๓ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ

(๑๓.๑) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

- เป้าหมาย บริการของรัฐมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการ
- ค่าเป้าหมาย ความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการของภาครัฐ ไม่น้อยกว่า ๘๐ ภายในปี ๒๕๗๐

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ ร้อยละ ๘๓.๒๔	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☒ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมได้มีส่วนในการสนับสนุนการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการภาครัฐอย่างต่อเนื่อง และได้ดำเนินการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการในภาพรวมกรม จากการตอบแบบสอบถาม จำนวน ๑,๓๖๘ คน พบว่าความพึงพอใจของผู้รับบริการในภาพรวมกรม เท่ากับร้อยละ ๘๔.๒๒ แบ่งเป็นด้านกระบวนการและขั้นตอนให้บริการ คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓๕ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๖๓ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๓๕ และด้านคุณภาพการให้บริการ คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๕๕

(๑๒.๒) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

- **เป้าหมาย** ภาครัฐมีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้
- **ค่าเป้าหมาย**
 ๑. ดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์สูงสุด ๕๐ อันดับแรก
 ๒. สัดส่วนหน่วยงานระดับกรมที่มีระดับความพร้อมรัฐบาลดิจิทัลหน่วยงานภาครัฐที่อยู่ในระดับ ๔ ขึ้นไป

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ - อันดับดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ขององค์การสหประชาชาติ อยู่ในอันดับที่ ๕๕ จาก ๑๙๓ ประเทศทั่วโลก ได้คะแนนการประเมิน ๐.๗๖๖ คะแนน - สัดส่วนหน่วยงานระดับกรมที่มีระดับความพร้อมรัฐบาลดิจิทัลหน่วยงานภาครัฐที่อยู่ในระดับ ๔ ขึ้นไปต่อหน่วยงานภาครัฐระดับกรมทั้งหมด มีค่าร้อยละ ๑๑.๓	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☒ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมได้ดำเนินการปรับปรุงการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานให้เป็นทิศทางเดียวกับการขับเคลื่อนรัฐบาลดิจิทัล ผ่านการจัดทำแผนงานพัฒนาดิจิทัลภายใต้แผนปฏิบัติการราชการ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และได้รับการประเมินความพร้อมของกรมในการเป็นรัฐบาลดิจิทัล ปรากฏว่าอยู่ในระดับ ๒ คิดเป็นคะแนนร้อยละ ๓๓.๖๔ โดยประกอบด้วยการประเมินทั้งสิ้น ๖ ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ ๑ Policies and Practices ได้คะแนนร้อยละ ๔.๘๒ ตัวชี้วัดที่ ๒ Digital Capability ได้คะแนนร้อยละ ๒๔.๕๐ ตัวชี้วัดที่ ๓ Public Service ได้คะแนนร้อยละ ๓๕.๔๓ ตัวชี้วัดที่ ๔ Smart Back Office ได้คะแนนร้อยละ ๗๑.๒๕ ตัวชี้วัดที่ ๕ Secure and Efficient Intrastructure ได้คะแนนร้อยละ ๕๖.๐๐ และตัวชี้วัดที่ ๖ Digital Technology Practice ได้คะแนนร้อยละ ๓๒.๕๐ ซึ่งคาดว่าจะการดำเนินงานตามแผนงานพัฒนาดิจิทัลฯ ที่ได้จัดทำไว้เพื่อให้คะแนนการประเมินความพร้อมของกรมในการเป็นรัฐบาลดิจิทัลให้มีแนวโน้มที่ดีขึ้นภายในปี ๒๕๗๐

(๑๒.๒) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

- เป้าหมาย งานบริการภาครัฐที่ปรับเปลี่ยนเป็นดิจิทัลเพิ่มขึ้น (๒๐๐๑๐๑)
- ค่าเป้าหมาย สัดส่วนของกระบวนการที่ปรับเปลี่ยนให้เป็นดิจิทัลต่อกระบวนการทั้งหมดที่สามารถปรับเปลี่ยนให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล ไม่น้อยกว่า ๖๐ ภายในปี ๒๕๗๐

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	● ร้อยละ ๖๘.๘๐
	● ☒ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ○ ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ○ ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ○ ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

พบว่า มีกระบวนการสำคัญของกรมฯ ที่ลดขั้นตอนการทำงานหรือเปลี่ยนวิธีการทำงาน (Agile Organization) สู่ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพแล้ว จำนวน ๑ กระบวนการ ได้แก่ ระบบบริการขออนุญาตสมุนไพรควบคุม (กัญชา) โดยนำแนวคิดของพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ และพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕ มาปรับใช้ในการพัฒนาระบบการดำเนินการยื่นขออนุญาตสมุนไพรควบคุม (กัญชา) เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้อย่างรวดเร็ว และช่วยทำให้ทราบถึงสถานการณ์ของผู้ประกอบการและผู้ครอบครองกัญชา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการควบคุมการใช้ประโยชน์จากกัญชาทางการแพทย์ ให้เป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม รวมถึงมีระบบงานที่ได้รับการพัฒนาและนำไปสู่การได้รับรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ คือ การพัฒนาระบบการขับเคลื่อนกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (DTAM ๔.๐) ผ่านการเชื่อมโยงใน ๓ มิติ ตามแนวคิดระบบราชการ ๔.๐ ได้แก่ (๑) เปิดกว้างเชื่อมโยง เกี่ยวข้องกับการมุ่งสร้างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกสำหรับการดูแลสุขภาพตนเองเบื้องต้นได้ทุกที่ ทุกเวลา ทุกอุปกรณ์ (Anywhere Anytime and Anydevice) เช่น การพัฒนาแอปพลิเคชันแผนไทยแชทบอท (Panthai Chatbot) (๒) ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการให้บริการ

ตามภารกิจของกรมที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และง่ายดาย เช่น Line Official Account หมอแผนไทยสู้ภัยโควิด และ Fah First Aid Application รวมถึง แอปพลิเคชันการระบุชนิดของสมุนไพรด้วยภาพ (Herb ID Application) และ (๓) ขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย ประกอบด้วย Smart TTM ได้แก่ ระบบคลังความรู้ดิจิทัล ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร (Thai Traditional Digital Knowledge Library : TTDKL), ระบบบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (Health Data Center In Thai Traditional Medicine : HDC-TTM), ระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร (Herbal Medicinal Product Information System : HMPIS), ระบบส่งเสริมผู้ประกอบการสมุนไพร, ระบบบริการขออนุญาตสมุนไพรควบคุม (กัญชา) และระบบสารสนเทศโรงพยาบาล (Hospital Information System : HIS) และ Smart Office ได้แก่ ระบบ Project Management, ระบบ Management Cockpit, ระบบบริหารงบประมาณดิจิทัล, ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์, ระบบ E-Meeting, ระบบแจ้งซ่อมครุภัณฑ์ออนไลน์, ระบบพิมพ์เงินเดือนข้าราชการ/พนักงานราชการ และระบบบริหารทรัพยากรบุคคล (DPIS) โดยการทำงานระบบงานดังกล่าวได้เป็นส่วนหนึ่งของการบรรลุความสำเร็จให้กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกได้รับรางวัลระบบราชการ ๔.๐ (PMQA ๔.๐) ระดับก้าวหน้า (Advance)

(๑๒.๓) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

- เป้าหมาย หน่วยงานภาครัฐบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ
- ค่าเป้าหมาย สัดส่วนเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่บรรลุเป้าหมายต่อเป้าหมายแผนแม่บทย่อยทั้งหมด ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ภายในปี ๒๕๗๐

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติราชการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☒ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
● ร้อยละ ๒๓.๕๗	

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมมิได้ดำเนินการพัฒนาข้อเสนอโครงการโดยคำนึงการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติในทุก ๆ โครงการ และพิจารณาการดำเนินโครงการตามห่วงโซ่คุณค่าประเทศไทยเพื่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการเขียนข้อเสนอโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยได้จัดทำข้อเสนอโครงการประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ จำนวน ๑๘ โครงการ และผ่านการคัดเลือก จำนวน ๖ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓๓

(๑๒.๔) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

- เป้าหมาย หน่วยงานของรัฐดำเนินการโครงการตามห่วงโซ่คุณค่าของประเทศไทยเพื่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ
- ค่าเป้าหมาย ไม่น้อยกว่า ๑๐๐

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☒ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
● ร้อยละ ๖๖.๔๘	

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมมิได้ดำเนินการพัฒนาข้อเสนอโครงการโดยคำนึงการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติในทุก ๆ โครงการ และพิจารณาการดำเนินโครงการตามห่วงโซ่คุณค่าประเทศไทยเพื่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการเขียนข้อเสนอโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยได้จัดทำข้อเสนอโครงการประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ จำนวน ๑๘ โครงการ และผ่านการคัดเลือกจำนวน ๖ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓๓

(๑๒.๕) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

- เป้าหมาย ภาครัฐมีขีดสมรรถนะสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากลและมีความคล่องตัว
- ค่าเป้าหมาย สัดส่วนของหน่วยงานที่มีเกณฑ์การประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ ๔.๐ ที่อยู่ในระดับก้าวหน้าขึ้นไปต่อหน่วยงานภาครัฐทั้งหมด ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	☒ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
● ร้อยละ ๙๖.๗๓	

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมมิได้มีการพัฒนาองค์กรเพื่อให้ได้รับรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ กรมได้รับรางวัล PMQA ๔.๐ ระดับก้าวหน้า (Advance) เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งมีแผนการดำเนินงานเพื่อรักษาภาพและยกระดับการดำเนินงานเพื่อก้าวสู่ PMQA ๔.๐ ระดับพัฒนาจนเกิดผล (Significance) ให้ได้ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐

(๑๒.๖) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

- เป้าหมาย บุคลากรภาครัฐยึดค่านิยมในการทำงานเพื่อประชาชน ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพ

- ค่าเป้าหมาย

๑. ดัชนีความผูกพันของบุคลากรภาครัฐเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕

๒. ดัชนีคุณธรรมและจริยธรรมของบุคลากรภาครัฐได้รับคะแนน ไม่น้อยกว่า ๙๓

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ ● ดัชนีความผูกพันของบุคลากรภาครัฐ ลดลงร้อยละ ๓๘.๖ ● ดัชนีคุณธรรมและจริยธรรมของบุคลากรภาครัฐ คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๕๗ ค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ ๙๙.๔๙	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☒ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมมีส่วนร่วมในการพัฒนาบุคลากรภาครัฐในหลายส่วน เช่น ได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพให้มีสมรรถนะสูง จำนวน ๗ หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการศิลปะการในการเขียนหนังสือราชการ, หลักสูตรให้ความรู้การประเมินผลการปฏิบัติราชการภายใต้ระบบสารสนเทศการบริหารทรัพยากรบุคคล (DPIS ๖.๐), หลักสูตรการอบรมปฐมนิเทศข้าราชการใหม่กรม ปิงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖ การอบรมสัมมนาร่วมกันหลักสูตรข้าราชการที่ดี, หลักสูตรเสริมสร้างความรู้และทักษะการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐, หลักสูตรเสริมสร้างความรู้และทักษะการปฏิบัติงานตามระเบียบการเบิกจ่ายจากคลัง, หลักสูตรการฝึกซ้อมการป้องกันและระงับอัคคีภัยของกรม และหลักสูตรการจัดวางระบบควบคุมภายในแบบมีคุณภาพจำนวน ๗๓๕ คน (บุคลากร ๑ คนสามารถเข้าอบรมได้มากกว่า ๑ หลักสูตร) ผ่านเกณฑ์ ๖๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๕๒ รวมถึงมีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสู่การเป็นผู้นำของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก มีผู้สำเร็จการอบรม จำนวน ๔๕ คน แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ (๑) กลุ่ม Smart DTAM Leader (SDL) จำนวน ๒๙ คน และ (๒) กลุ่ม Young DTAM Leader (YDL) จำนวน ๑๖ คน โดยศึกษากระบวนการทำงานภายใน และภายนอกกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก จำนวน ๑๓ เรื่อง (กลุ่ม SDL จำนวน ๘ เรื่อง และกลุ่ม YDL จำนวน ๕ เรื่อง) และจัดทำข้อเสนอโครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อบรรลุ Ultimate Goals ของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

๓.๒.๑๔ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

(๑๔.๑) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

- เป้าหมาย ประเทศไทยปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- คำเป้าหมาย ข

๑. ดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยไม่เกินอันดับที่ ๔๓ และ/หรือได้คะแนนไม่น้อยกว่า ๕๗ คะแนน ภายในปี ๒๕๗๐
๒. คะแนนเฉลี่ยการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานในประเทศไทย ไม่น้อยกว่า ๘๙ คะแนนต่อไป

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการการรายปีต่อคำเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
คำเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ ● ดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย อยู่อันดับที่ ๑๐๑ และได้คะแนน ๓๖ คะแนน ● คะแนนเฉลี่ยการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงาน อยู่ที่ ๙๐.๑๙ คะแนน	☐ บรรลุตามคำเป้าหมาย (สีเขียว)* ☒ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของคำเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของคำเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของคำเป้าหมาย (สีแดง)*

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมเป็นหน่วยงานที่ขับเคลื่อนการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ผ่านการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงาน โดยมีผลการประเมินได้คะแนนร้อยละ ๙๑.๐๒ (ระดับผ่าน) อยู่ในลำดับ ๕ ของกระทรวงสาธารณสุข และอยู่ในลำดับที่ ๘๓ ของหน่วยงานประเภทกรมหรือเทียบเท่า โดยมีรายละเอียดการประเมิน ดังนี้

(๑) แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (Internal Integrity and Transparency Assessment: IIT) จำนวน ๕ ตัวชี้วัด ได้แก่ (๑.๑) การปฏิบัติหน้าที่ ๙๐.๔๔ คะแนน (๑.๒) การใช้งบประมาณ ๘๔.๔๐ คะแนน (๑.๓) การใช้อำนาจ ๘๑.๒๖ คะแนน (๑.๔) การใช้ทรัพย์สินของราชการ ๗๘.๖๒ คะแนน และ (๑.๕) การแก้ไขปัญหาการทุจริต คะแนน ๗๕.๓๘

(๒) แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (External Integrity and Transparency Assessment: EIT) จำนวน ๓ ตัวชี้วัด ได้แก่ (๒.๑) คุณภาพการดำเนินงาน ๙๑.๖๔ คะแนน (๒.๒) ประสิทธิภาพการสื่อสาร ๘๕.๘๗ คะแนน และ (๒.๓) การปรับปรุงการทำงาน ๘๖.๖๑ คะแนน

(๓) แบบตรวจการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Open Data Integrity and Transparency Assessment: OIT) จำนวน ๒ ตัวชี้วัด ได้แก่ (๓.๑) การเปิดเผยข้อมูล ๑๐๐ คะแนน และ (๓.๒) การป้องกันการทุจริต ๑๐๐ คะแนน

(๑๔.๒) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

- เป้าหมาย ประชาชนมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต (๒๑๐๑๐๑)
- ค่าเป้าหมาย

(๑) สัดส่วนเด็กและเยาวชนไทยมีพฤติกรรมที่ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริตต่อเด็กและเยาวชนไทยทั้งหมดไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ต่อปี

(๒) สัดส่วนประชาชนที่มีวัฒนธรรมค่านิยมสุจริต มีทัศนคติและพฤติกรรมในการต่อต้านการทุจริตมิชอบต่อประชาชนทั้งหมด ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ต่อปี

(๓) สัดส่วนหน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงานภาครัฐ ต่อหน่วยงานภาครัฐทั้งหมด โดยมีคะแนนการประเมินไม่น้อยกว่า ๘๕ คะแนน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐๐ ต่อปี

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☒ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
● ร้อยละ ๙๓.๖๕	

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมเป็นหน่วยงานที่ขับเคลื่อนการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ผ่านการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงาน โดยมีผลการประเมินได้คะแนนร้อยละ ๙๑.๐๒ (ระดับผ่าน) อยู่ในลำดับ ๕ ของกระทรวงสาธารณสุข และอยู่ในลำดับที่ ๘๓ ของหน่วยงานประเภทกรมหรือเทียบเท่า โดยมีรายละเอียดการประเมิน ดังนี้

(๑) แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (Internal Integrity and Transparency Assessment: IIT) จำนวน ๕ ตัวชี้วัด ได้แก่ (๑.๑) การปฏิบัติหน้าที่ ๙๐.๔๔ คะแนน (๑.๒) การใช้งบประมาณ ๘๔.๔๐ คะแนน (๑.๓) การใช้อำนาจ ๘๑.๒๖ คะแนน (๑.๔) การใช้ทรัพย์สินของราชการ ๗๘.๖๒ คะแนน และ (๑.๕) การแก้ไขปัญหาการทุจริต คะแนน ๗๕.๓๘

(๒) แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (External Integrity and Transparency Assessment: EIT) จำนวน ๓ ตัวชี้วัด ได้แก่ (๒.๑) คุณภาพการดำเนินงาน ๙๑.๖๔ คะแนน (๒.๒) ประสิทธิภาพการสื่อสาร ๘๕.๘๗ คะแนน และ (๒.๓) การปรับปรุงการทำงาน ๘๖.๖๑ คะแนน

(๓) แบบตรวจการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Open Data Integrity and Transparency Assessment: OIT) จำนวน ๒ ตัวชี้วัด ได้แก่ (๓.๑) การเปิดเผยข้อมูล ๑๐๐ คะแนน และ (๓.๒) การป้องกันการทุจริต ๑๐๐ คะแนน

๓.๒.๑๕ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

(๑๕.๑) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

● เป้าหมาย กฎหมายเป็นเครื่องมือให้ทุกภาคส่วนได้ประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

● ค่าเป้าหมาย ไม่ต่ำกว่า ๐.๖๕ คะแนน

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☒ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
● ๐.๕๒ คะแนน	

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมได้ทบทวนและปรับปรุงกฎหมายลำดับรอง จำนวน ๔ ฉบับ ได้แก่ ประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง มาตรการส่งเสริมการผลิตสมุนไพรเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรตามแนวทางเกษตรปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เรื่อง กำหนดแบบตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. ๒๕๖๕ และระเบียบกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการฝึกอบรม และการรับรองสถานฝึกอบรมการนวดไทยเพื่อสุขภาพ และด้านการบริการเพื่อสุขภาพอื่น ๆ ของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก พ.ศ. ๒๕๖๖ และมีแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรองอีก ๑ ฉบับ เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ปรับเป็นพินัยโดยไม่ให้ถือเป็นโทษทางอาญา

(๑๕.๒) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

● เป้าหมาย กฎหมายไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาภาครัฐและภาคเอกชนอยู่ภายใต้กรอบกฎหมายที่มุ่งให้ประชาชนในวงกว้างได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศโดยทั่วถึง

● ค่าเป้าหมาย ไม่ต่ำกว่า ๓.๔๐ คะแนน

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☒ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
● ๓.๓๑ คะแนน	

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมได้ทบทวนและปรับปรุงกฎหมายลำดับรอง จำนวน ๔ ฉบับ ได้แก่ ประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง มาตรการส่งเสริมการผลิตสมุนไพรเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรตามแนวทางเกษตรปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เรื่อง กำหนดแบบตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. ๒๕๖๕ และระเบียบกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐาน

การฝึกอบรม และการรับรองสถานฝึกอบรมการนวดไทยเพื่อสุขภาพ และด้านการบริการเพื่อสุขภาพอื่น ๆ ของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก พ.ศ. ๒๕๖๖ และมีแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรองอีก ๑ ฉบับ เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ปรับเป็นพินัยโดยไม่ให้ออเป็นโทษทางอาญา

(๑๔.๒) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

● **เป้าหมาย** การปฏิบัติตามและการบังคับใช้กฎหมายมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ ทัวถึง ไม่เลือกปฏิบัติ และเป็นธรรม

● **ค่าเป้าหมาย** ไม่ต่ำกว่า ๐.๖๕ คะแนน

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติราชการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☒ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
● ๐.๕๐ คะแนน	

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมได้ทบทวนและปรับปรุงกฎหมายลำดับรอง จำนวน ๔ ฉบับ ได้แก่ ประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง มาตรการส่งเสริมการผลิตสมุนไพรเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรตามแนวทางเกษตรปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เรื่อง กำหนดแบบตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. ๒๕๖๕ และระเบียบกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการฝึกอบรม และการรับรองสถานฝึกอบรมการนวดไทยเพื่อสุขภาพ และด้านการบริการเพื่อสุขภาพอื่นๆ ของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก พ.ศ. ๒๕๖๖ และมีแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรองอีก ๑ ฉบับ เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ปรับเป็นพินัยโดยไม่ให้ออเป็นโทษทางอาญา

(๑๔.๒) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

● **เป้าหมาย** ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนากฎหมาย

● **ค่าเป้าหมาย** ไม่ต่ำกว่า ๐.๖๕ คะแนน

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติราชการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☒ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
● ๐.๔๙ คะแนน	

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมได้ทบทวนและปรับปรุงกฎหมายลำดับรอง จำนวน ๔ ฉบับ ได้แก่ ประกาศ คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง มาตรการส่งเสริมการผลิตสมุนไพรเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรตามแนวทางเกษตรปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เรื่อง กำหนดแบบตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. ๒๕๖๕ และระเบียบกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการฝึกอบรม และการรับรองสถานฝึกอบรมการนวดไทยเพื่อสุขภาพ และด้านการบริการเพื่อสุขภาพอื่นๆ ของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก พ.ศ. ๒๕๖๖ และมีแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรองอีก ๑ ฉบับ เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ปรับเป็นพินัยโดยไม่ให้ถือเป็นโทษทางอาญา

๓.๒.๑๖ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

(๑๖.๑) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บท

- **เป้าหมาย** ความสามารถในการแข่งขันด้านโครงสร้างฐานทางเทคโนโลยี และด้านโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ของประเทศเพิ่มสูงขึ้น
- **ค่าเป้าหมาย** ไม่เกิน ๓๐

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติราชการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☒ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
● ลำดับที่ ๓๖	

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมมีบทบาทในการพัฒนางานวิจัยเพื่อให้เกิดการนำไปใช้ประโยชน์ในระบบสุขภาพ โดยในระยะที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาเครือข่ายนักวิจัยด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเพื่อให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดเครือข่ายนักวิจัยด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกครบทุก ๑๒ เขตสุขภาพ และนำไปสู่การได้โครงร่างงานวิจัยและร่างรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ จำนวน ๓๒ เรื่อง เพื่อนำไปใช้สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนและสหวิชาชีพในการทำงานร่วมกับบุคลากรการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และต่อยอดให้เกิดนวัตกรรมบริการและผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่สร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศ นอกจากนี้ได้จัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติราชการการวิจัยด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) โดยมี ผู้บริหาร บุคลากรกรมฯ หน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ หน่วยงานบริหารจัดการทุนด้านการวิจัย และนักวิจัย เข้าร่วมการประชุมปรึกษาหารือ และให้ความเห็นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เพื่อให้เกิดงานวิชาการ วิจัย และนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อระบบสุขภาพและสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ โดยในปีงบประมาณนี้ มีผลงานวิจัยที่พร้อมนำไปถ่ายทอดและใช้ประโยชน์จำนวน ๗ เรื่อง แบ่งเป็น งานวิจัยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ ๓ เรื่อง และงานวิจัยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศ ๔ เรื่อง

(๑๖.๒) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

- เป้าหมาย ภาคอุตสาหกรรมการผลิตและบริการ สร้างมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นจากการวิจัยและนวัตกรรมส่งผลให้เกิดการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปัจจุบัน
- ค่าเป้าหมาย ไม่น้อยกว่า ๓๐

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☒ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
● ร้อยละ -๒.๙	

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

มีผลงานวิจัยที่ประสบความสำเร็จและพร้อมนำไปถ่ายทอดให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ จำนวน ๔ เรื่อง ได้แก่ โครงการวิจัยสารสกัดกัญชา กัญชง เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ทางเลือก โครงการพัฒนารูปแบบยาเตรียมตำรับลดการติดยาจากตำรับยาทำให้อดฝิ่น ชนิดเม็ด โครงการพัฒนารูปแบบยาเตรียมตำรับยาแก้เชื้อปรสิตจากกระท่อม สำหรับใช้ภายนอก และโครงการพัฒนาตำรับยาเตรียมแผ่นแปะผิวหนังจากตำรับเมตตาโอสถในการลดอาการปวด โดยมีผลงานวิจัยที่ได้รับรางวัล Silver Award นวัตกรรมเพื่อยกระดับสังคมอย่างยั่งยืน จำนวน ๑ ผลิตภัณฑ์ คือ ตำรับยาลดอาการติดยาจากตำรับยาทำให้อดฝิ่น ชนิดเม็ดฟู ในงานมหกรรมงานวิจัยแห่งชาติ ๒๕๖๖ และมีผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ได้รับอนุสิทธิบัตร ๒ ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ยาสุขไสยาสน์ ชนิดเม็ดออกฤทธิ์ที่ลำไส้ และผลิตภัณฑ์ครีมยาริดสีดวงทวารหนักและโรคผิวหนัง

(๑๖.๓) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

- เป้าหมาย คุณภาพชีวิต ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และความเสมอภาคทางสังคมได้รับการยกระดับเพิ่มขึ้น จากผลการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมเชิงสังคม
- ค่าเป้าหมาย ไม่น้อยกว่า ๔,๕๐๐

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์	☒ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*
● ๔,๕๑๒ ล้านบาท	

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

มีผลงานวิจัยที่ประสบความสำเร็จและเตรียมการสำหรับนำไปถ่ายทอดให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนระบบสุขภาพของประเทศไทย จำนวน ๓ เรื่อง โครงการประสิทธิผลและความปลอดภัยของตำรับยาสมุนไพรจากภูมิปัญญาไทยที่มีคุณภาพและมาตรฐานในการรักษาโรคมะเร็ง โครงการพัฒนาเชิงระบบการจัดการงานวิจัยด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเพื่อพัฒนาต้นแบบและมาตรฐานการวิจัย และการศึกษาระสิทธิผลและความปลอดภัยทางคลินิกของตำรับยาสมุนไพรที่มีกระท่อมเป็นส่วนผสม (ตำรับยาทำให้อดฝิ่น)

๓.๒.๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)

หมวดหมู่ที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

- (๑) เป้าหมายระดับหมวดหมู่ มูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรและเกษตรมูลค่าสูง
- (๒) ตัวชี้วัด ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรเติบโต
- (๓) ค่าเป้าหมาย ร้อยละ ๔.๕ ต่อปี

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปี ต่อค่าเป้าหมายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ ยังไม่มีข้อมูลจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	● บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ● บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ● ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ● ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมได้มีบทบาทในฐานะเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติที่ได้เข้าไปสนับสนุนการส่งเสริมการผลิตและการขยายตัวของตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปที่มีมูลค่าสูงขึ้นผ่านการดำเนินการขับเคลื่อนเชิงนโยบายด้านสมุนไพรและพัฒนาอุตสาหกรรมตลอดห่วงโซ่คุณค่า ได้แก่ อำนวยการจัดประชุมของคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ และคณะกรรมการฯ ทั้ง ๕ คณะ จำนวนทั้งสิ้น ๘ ครั้ง เสนอแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ และได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๖ มี (ร่าง) กรอบและแนวทางการติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ ขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองสมุนไพร ๑๕ จังหวัด ร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องซึ่งก่อให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่ที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ๒๒ แห่ง มีการส่งเสริมการตลาดด้วยระบบตลาดกลางวัตถุดิบสมุนไพรผ่านการสนับสนุนการตรวจรับรองคุณภาพวัตถุดิบสมุนไพร ๖๒ แห่ง หรือร่วมกับภาคีเครือข่ายในการจัดตั้งตลาดกลางวัตถุดิบสมุนไพรที่ตลาดไท มีการจัด Business Matching เครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพรและผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมร่วมกับ ธกส. ๑ ครั้ง และกำหนดรายการสมุนไพรที่มีศักยภาพให้เป็น Herbal Champion จำนวน ๑๕ ชนิด เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๖

หมวดหมู่ที่ ๒ ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน

- (๑) เป้าหมายระดับหมวดหมู่ การเปลี่ยนแปลงการท่องเที่ยวไทยเป็นการท่องเที่ยวคุณภาพสูงที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมและบริการที่มีศักยภาพอื่น
- (๒) ตัวชี้วัด นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ มีค่าใช้จ่ายต่อวัน เฉลี่ยเพิ่มขึ้น
- (๓) ค่าเป้าหมาย ร้อยละ ๑๐ ต่อปี

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปี ต่อค่าเป้าหมายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ ยังไม่มีข้อมูลจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	● บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)* ● บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)* ● ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)* ● ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)*

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมมีส่วนร่วมในการยกระดับให้ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวมีความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเพื่อนำไปสู่การมีรายได้เพิ่มขึ้น ๗๒๐ ราย โดยแบ่งเป็นการยกระดับผู้ประกอบการที่ได้รับการรับรองให้เป็นศูนย์เวลเนส (Wellness Center) ๔๒๘ ราย การยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพภูมิปัญญาไทยและสมุนไพร ๕๐ ราย การถ่ายทอดองค์ความรู้ในหลักสูตรโภชนศาสตร์ในภูมิปัญญาไทยและจัดอบรมให้กับผู้ประกอบการร้านอาหาร ๗๐ ราย มีการพัฒนาวิทยากรนวดไทยรายใหม่เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้ผู้เข้ารับการอบรมนวดไทยที่ได้มาตรฐาน ๙๕ ราย และมีการจัดอบรมเพิ่มพูนทักษะวิทยาศาสตร์สุขภาพสำหรับผู้ให้บริการนวดไทย ๗๗ ราย

หมวดหมู่ที่ ๔ ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง

(๑) เป้าหมายระดับหมวดหมู่

๑. ไทยมีศักยภาพในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจจากสินค้าและบริการสุขภาพ
๒. ประชาชนไทยได้รับความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการสุขภาพ

(๒) ตัวชี้วัด

๑. สัดส่วนมูลค่าเพิ่มสินค้าและบริการสุขภาพต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ
๒. สัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของครัวเรือนต่อค่าใช้จ่ายสุขภาพทั้งหมด

(๓) ค่าเป้าหมาย

๑. ร้อยละ ๑.๑๗
๒. ไม่เกินร้อยละ ๑๒

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปี ต่อค่าเป้าหมายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ ยังไม่มีข้อมูลจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	● บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)** ● บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)** ● ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)** ● ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)**

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมมีส่วนร่วมในการผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางบริการเพื่อส่งเสริมสุขภาพระดับโลก ผ่านการพัฒนานวัตกรรมในบริการเพื่อส่งเสริมสุขภาพบนฐานความโดดเด่นของเอกลักษณ์ความเป็นไทยกับบริการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ ผ่านการบูรณาการการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรรองรับการท่องเที่ยว ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรโภชนศาสตร์ในภูมิปัญญาไทยและจัดอบรมให้กับผู้ประกอบการร้านอาหาร หลักสูตรนวดไทย อัตลักษณ์ไทยสู่การท่องเที่ยว (นวดชอง) การยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้เป็นศูนย์เวลเนส (Wellness Center) และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพภูมิปัญญาไทยและสมุนไพร การยกระดับวิทยาการนวดไทยรายใหม่เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้มาตรฐาน รวมถึงยกระดับทักษะวิทยาศาสตร์สุขภาพสำหรับผู้ให้บริการนวดไทย นอกจากนี้ได้ตรวจประเมินเพื่อรับรองสถานฝึกอบรมด้านการนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๔ แห่ง และรับรองการต่ออายุสถานฝึกอบรมการนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑ แห่ง นอกจากนี้กรมยังได้พัฒนาการขับเคลื่อนสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจอย่างบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐

ในส่วนของการขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทางการแพทย์และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศแล้ว จำนวน ๗ เรื่อง ได้แก่ (๑) ประสิทธิภาพและความปลอดภัยของตำรับยาสมุนไพรจากภูมิปัญญาไทยที่มีคุณภาพและมาตรฐานในการรักษาโรคมาเร็ง (๒) โครงการวิจัยสารสกัดกัญชา กัญชง เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ทางเลือก (๓) โครงการพัฒนาเชิงระบบการจัดการงานวิจัยด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเพื่อพัฒนาต้นแบบและมาตรฐานการวิจัย (๔) การพัฒนารูปแบบยาเตรียมตำรับลดการติดยาจากตำรับยาทำให้อดฝิ่น ชนิดเม็ดฟู (๕) การศึกษาประสิทธิภาพและความปลอดภัยทางพรีคลินิกของตำรับยาสมุนไพรที่มีกระเทียมเป็นส่วนผสม (ตำรับยาทำให้อดฝิ่น) (๖) การพัฒนารูปแบบยาเตรียมตำรับยาแก้เชื่อมฝิ่นจากกระเทียม สำหรับใช้ภายนอก และ (๗) โครงการพัฒนาตำรับยาเตรียมแผ่นแปะผิวหนังจากตำรับเมตตาโอสถในการลดอาการปวด

หมายเหตุที่ ๗ ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้

(๑) เป้าหมายระดับหมายเหตุ

๑. วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีศักยภาพสูงในการดำเนินธุรกิจ สามารถยกระดับและปรับตัวเข้าสู่การแข่งขันใหม่
๒. วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถเข้าถึงและได้รับการส่งเสริมอย่างมีประสิทธิภาพจากภาครัฐ

(๒) ตัวชี้วัด

๑. วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่เป็นผู้ส่งออกรายใหม่เพิ่มขึ้น
๒. จำนวนสตาร์ทอัพ ซีรียส์ซี

(๓) ค่าเป้าหมาย

๑. ไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ รายต่อปี
๒. เพิ่มขึ้นเป็น ๒๐ รายในปี ๒๕๗๐

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปี ต่อค่าเป้าหมายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ ยังไม่มีข้อมูลจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	☒ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)** ☒ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)** ☒ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)** ☒ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)**

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

มีการส่งเสริมและพัฒนาทักษะ อบรม ผู้ประกอบการสมุนไพรและผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร จำนวนทั้งสิ้น ๑,๖๘๒ ราย และมีผู้ขอรับสิทธิ์ส่งเสริมผู้ประกอบการตาม พ.ร.บ. ผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๙๓ ราย รวมถึงมีการรับรองผลิตภัณฑ์สมุนไพรคุณภาพ (Premium Herbal Products: PHP) ของผู้ประกอบการได้ทั้งสิ้น ๑๘๕ รายการ ตลอดจนดำเนินการส่งเสริมภาพลักษณ์และเพิ่มช่องทางการตลาดของผลิตภัณฑ์สมุนไพรให้กับผู้ประกอบการสมุนไพรและผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร โดยดำเนินการจับคู่เจรจาธุรกิจ จำนวน ๕๐ คู่ ส่งเสริมผลิตภัณฑ์สมุนไพรผ่านการจัดนิทรรศการแสดงผลภัณฑ์สมุนไพรคุณภาพ ๓๐๐ ผลิตภัณฑ์ และเกิดการส่งเสริมผู้ประกอบการออกบูธจำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพร มียอดจำหน่าย ๑๔.๘๔ ล้านบาท

หมายเหตุที่ ๙ ไทยมีความยากจนลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม

- (๑) เป้าหมายระดับหมายเหตุ ไทยทุกคนช่วงวัยได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต
- (๒) ตัวชี้วัด ดัชนีมวลรวมของความคุ้มครองทางสังคมมีค่า
- (๓) ค่าเป้าหมาย ไม่ต่ำกว่า ๑๐๐

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปี ต่อค่าเป้าหมายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ ยังไม่มีข้อมูลจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	☐ บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)** ☐ บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)** ☐ ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)** ☐ ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)**

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมส่วนร่วมในการคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในกลุ่มวัยผู้สูงอายุ โดยพัฒนาอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นให้มีศักยภาพในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน และไปขยายผลในพื้นที่สู่การดูแลผู้สูงอายุในชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งสิ้น ๑๓๗ คน และนำไปขยายผลให้อาสาสมัครในพื้นที่จำนวน ๒,๐๕๕ คน รวมถึงได้มีการถอดบทเรียนผลการดำเนินงานการนำโปรแกรมผู้สูงอายุสดใสทางไกลสมองเชื่อมด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานไปใช้ในการดูแลผู้สูงอายุ จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ (๑) โรงพยาบาลกรงปินัง จังหวัดยะลา (๒) โรงพยาบาลเบตง จังหวัดยะลา (๓) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตราด จังหวัดตราด และ (๔) โรงพยาบาลขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ และมีการถอดบทเรียนต้นแบบดีเด่นชมรมผู้สูงอายุด้านการแพทย์แผนไทย

เพื่อให้ได้พื้นที่ต้นแบบดีเด่นชมรมผู้สูงอายุด้านการแพทย์แผนไทย ระดับประเทศ ๓ ชมรม จนทำให้ผู้สูงอายุในชุมชนได้รับการดูแลสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกจำนวน ๑๕,๒๓๘ คน

หมวดหมู่ที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ

(๑) เป้าหมายระดับหมวดหมู่ การอนุรักษ์ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

(๒) ตัวชี้วัด พื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้น

(๓) ค่าเป้าหมาย ป่าไม้ธรรมชาติ ร้อยละ ๓๓ และพื้นที่ป่าเศรษฐกิจเพื่อการใช้ประโยชน์ ร้อยละ ๑๒ ของพื้นที่ป่าทั่วประเทศ ภายในปี ๒๕๗๐

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปี	
ต่อค่าเป้าหมายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ ยังไม่มีข้อมูลจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	● บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)** ● บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)** ● ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)** ● ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)**

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมได้มีส่วนร่วมในการการอนุรักษ์ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ภายใต้การดำเนินงานของ พ.ร.บ.คุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ผ่านการจัดทำแผนขับเคลื่อนการคุ้มครองสมุนไพรและถิ่นกำเนิดสมุนไพรเพิ่มขึ้น ๑๐ ชนิด และมีแนวทางในการเชื่อมโยงฐานข้อมูลทรัพยากรพันธุกรรมร่วมกับโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๑ แนวทางและจัดทำข้อมูลสมุนไพรและถิ่นกำเนิดสมุนไพรบนฐานข้อมูล HMPIS จำนวน ๕๐๐ ชนิด เพื่อเชื่อมโยงฐานข้อมูลทรัพยากรพันธุกรรมร่วมกับโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

หมวดหมู่ที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

(๑) เป้าหมายระดับหมวดหมู่

๑. คนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณภาพ จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมระดับพลันของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข

๒. กำลังคนสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถสร้างงานอนาคต

(๒) ตัวชี้วัด

๑. ผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้น

๒. ดัชนีความสามารถในการแข่งขันของสภาเศรษฐกิจโลก ๖ ด้านทักษะ

(๓) ค่าเป้าหมาย

๑. ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔ ต่อไป

๒. คะแนนเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๐ เมื่อสิ้นสุดแผน

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปี ต่อค่าเป้าหมายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ ยังไม่มีข้อมูลจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	● บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)** ● บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)** ● ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)** ● ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)**

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมมีส่วนร่วมในการยกระดับพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง ผ่านการส่งเสริมและพัฒนาทักษะของผู้ประกอบการสมุนไพรและผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร จำนวน ๑,๖๘๒ ราย และผู้ประกอบการผลิตสมุนไพรและผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร ขอรับสิทธิ์ส่งเสริมผู้ประกอบการตามพระราชบัญญัติสมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวนทั้งสิ้น ๙๓ ราย มีการพัฒนาระดับผลิตภัณฑ์สมุนไพรตอบสนองความต้องการทางการตลาดทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศ สู่การสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ โดยมีการรับรองผลิตภัณฑ์สมุนไพรคุณภาพ ในปี ๒๕๖๖ มีผลิตภัณฑ์สมุนไพรส่งเข้าประกวดทั้งสิ้น ๒๖๙ ผลิตภัณฑ์ ซึ่งผ่านการรับรองให้เป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรคุณภาพดีเด่นระดับชาติ (Premium Herbal Product : PHP) จำนวน ๑๘๕ ผลิตภัณฑ์ มีการจัดกิจกรรมและเข้าร่วมงานการจับคู่เจรจาธุรกิจการค้า/การเพิ่มช่องทางการตลาด การเจรจาจับคู่ทางธุรกิจ ๕๐ คู่ และส่งเสริมภาพลักษณ์ และการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรคุณภาพ เพื่อให้ประชาชนรู้จัก เชื่อมั่นสมุนไพรและใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพิ่มขึ้น และเกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจจากการบริโภคและจำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพิ่มขึ้น ผ่านสื่อ Online และ Offline เช่น เว็บไซต์, Facebook การออกบูทนิทรรศการร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานต่าง ๆ จำนวนมากกว่า ๓๐ ครั้ง

หมายเหตุที่ ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

(๑) เป้าหมายระดับหมวดหมู่

๑. การบริการภาครัฐ มีคุณภาพ เข้าถึงได้
๒. ภาครัฐที่มีขีดสมรรถนะสูง คล่องตัว

(๒) ตัวชี้วัด

๑. ความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการของรัฐ
๒. ผลการสำรวจรัฐบาลดิจิทัล ในองค์ประกอบ ดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ดัชนีการมีส่วนร่วมทางอิเล็กทรอนิกส์ ดัชนีทุนมนุษย์ และดัชนีการให้บริการภาครัฐออนไลน์

(๓) ค่าเป้าหมาย

๑. ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐
๒. ไม่ต่ำกว่าอันดับที่ ๔๐ ของโลก และมีคะแนนไม่ต่ำกว่า ๐.๘๒

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการรายปี ต่อค่าเป้าหมายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ ยังไม่มีข้อมูลจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	● บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)** ● บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)** ● ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)** ● ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)**

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมฯ ได้ให้ความสำคัญการพัฒนากรมให้เป็นองค์กรสมรรถนะสูง ทันสมัย โดยได้ปรับปรุงกระบวนการสำคัญของกรมฯ ที่ลดขั้นตอนการทำงานหรือเปลี่ยนวิธีการทำงาน (Agile Organization) สู่ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพไม่น้อยกว่า ๑ กระบวนการ โดยจากการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมา พบว่า มีกระบวนการสำคัญของกรมฯ ที่ลดขั้นตอนการทำงานหรือเปลี่ยนวิธีการทำงาน (Agile Organization) สู่ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพแล้ว จำนวน ๑ กระบวนการ ได้แก่ ระบบบริการขออนุญาตสมุนไพรควบคุม (กัญชา) โดยนำแนวคิดของพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ และพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕ มาปรับใช้ในการพัฒนาระบบการดำเนินงานการยื่นขออนุญาตสมุนไพรควบคุม (กัญชา) เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้อย่างรวดเร็ว และช่วยทำให้ทราบถึงสถานการณ์ของผู้ประกอบการและผู้ครอบครองกัญชา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการควบคุมการใช้ประโยชน์จากกัญชาทางการแพทย์ ให้เป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม รวมถึงมีระบบงานที่ได้รับการพัฒนาและนำไปสู่การได้รับรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ คือ การพัฒนาระบบการขับเคลื่อนกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (DTAM ๔.๐) ผ่านการเชื่อมโยงใน ๓ มิติ ตามแนวคิดระบบราชการ ๔.๐ ได้แก่ (๑) เปิดกว้าง เชื่อมโยง เกี่ยวข้องกับการมุ่งสร้างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกสำหรับการดูแลสุขภาพตนเองเบื้องต้นได้ทุกที่ ทุกเวลา ทุกอุปกรณ์ (Anywhere Anytime and Anydevice) เช่น การพัฒนาแอปพลิเคชันแผนไทย แชทบอท (Panthai Chatbot) (๒) ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการให้บริการตามภารกิจของกรมที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และง่ายดาย เช่น Line Official Account หมอแผนไทยสู้ภัยโควิด และ Fah First Aid Application รวมถึง แอปพลิเคชันการระบุชนิดของสมุนไพรด้วยภาพ (Herb ID Application) และ (๓) ขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย ประกอบด้วย Smart TTM ได้แก่ ระบบคลังความรู้ดิจิทัลภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร (Thai Traditional Digital Knowledge Library : TTDKL), ระบบบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (Health Data Center In Thai Traditional Medicine : HDC-TTM), ระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร (Herbal Medicinal Product Information System : HMPIS), ระบบส่งเสริมผู้ประกอบการสมุนไพร, ระบบบริการขออนุญาตสมุนไพรควบคุม (กัญชา) และระบบสารสนเทศโรงพยาบาล (Hospital Information System : HIS) และ Smart Office ได้แก่ ระบบ Project Management, ระบบ Management Cockpit, ระบบบริหารงบประมาณดิจิทัล, ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์, ระบบ E-Meeting, ระบบแจ้งซ่อมครุภัณฑ์ออนไลน์, ระบบพิมพ์เงินเดือนข้าราชการ/พนักงานราชการ และระบบบริหาร

ทรัพยากรบุคคล (DPIS) โดยการดำเนินงานระบบงานดังกล่าวได้เป็นส่วนหนึ่งของการบรรลุความสำเร็จให้กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกได้รับรางวัลระบบราชการ ๔.๐ (PMQA ๔.๐) ระดับก้าวหน้า (Advance) ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวสามารถบรรลุค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่กำหนดได้

๓.๒.๕ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ

๓.๒.๕.๑ นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๘ การป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาของแผนราชการรายปีต่อค่าเป้าหมายของแผนและนโยบายระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ

(๑) เป้าหมาย การป้องกันประชากรทุกกลุ่มเป้าหมายไม่ให้เกิดเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

(๒) แนวทาง การเสริมสร้างความเข้มแข็งในระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้มีภูมิคุ้มกันและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างพื้นที่ปลอดภัยและความต้องการยาเสพติด

(๓) ตัวชี้วัด สัดส่วนของผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดต่อประชากรลดลง

(๔) ค่าเป้าหมาย ๘ คน ต่อประชากร ๑,๐๐๐ คน ภายในปี ๒๕๗๐

ระดับความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนราชการรายปีต่อค่าเป้าหมายของแผนและนโยบายระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ ยังระบุไม่ได้	● บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)** ● บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)** ● ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)** ● ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)**

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

การป้องกันและการรักษาการใช้กัญชาและกระท่อมทางการแพทย์ในทางที่ผิด โดยแม้ว่าการใช้กัญชาจะเป็นสิ่งที่ไม่ผิดกฎหมายของประเทศไทย แต่การป้องกันควบคุมการใช้กัญชาและกระท่อมเพื่อให้อยู่ในวัตถุประสงค์ทางการแพทย์ยังคงเป็นสิ่งสำคัญ โดยกรมได้ดำเนินการในส่วนที่สำคัญ เช่น การพัฒนาชุดความรู้การใช้กัญชาทางการแพทย์ และการใช้กัญชาตามภูมิปัญญาในวิถีชุมชนอย่างเหมาะสม ถูกต้อง และปลอดภัย สำหรับประชาชนและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ จำนวน ๑๐ เรื่อง และการพัฒนาข้อมูลวิชาการการใช้ประโยชน์จากพืชกระท่อมทางการแพทย์แผนไทย และตามภูมิปัญญาในวิถีชุมชนในการดูแลผู้ป่วยเบาหวาน และลดอาการปวด จำนวน ๒ เรื่อง นอกจากนี้เมื่อพิจารณาศักยภาพของภูมิปัญญาในระยะเวลาที่ผ่านมา พบว่ามีตำรับยาที่ช่วยในการอดฝิ่น จึงเป็นที่มาในการนำการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเพื่อการลดอันตรายจากการใช้สารเสพติด ซึ่งผลที่เกิดขึ้นคือรูปแบบการจัดบริการการลดอันตรายจากยาเสพติดด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทยที่จะดำเนินการศึกษาและพัฒนาเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๓.๒.๕.๒ นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๓ การบริหารจัดการความเสี่ยงโรคติดต่ออุบัติใหม่

(๑) เป้าหมาย การมีนวัตกรรมและทรัพยากรทางการแพทย์และสาธารณสุขในการบริหารจัดการความเสี่ยงโรคติดต่ออุบัติใหม่

(๒) แนวทาง

(๑) การพัฒนาศักยภาพและการเตรียมความพร้อมด้านการแพทย์และสาธารณสุขรองรับภาวะสาธารณสุขฉุกเฉินและโรคติดต่ออุบัติใหม่

(๒) การพัฒนาระบบและบริการทางการแพทย์ในภาวะฉุกเฉิน

(๓) การส่งเสริมการวิจัย พัฒนานวัตกรรมและผลิตยา รวมถึงอุตสาหกรรมทางการแพทย์ภายในประเทศ ลดการพึ่งพาต่างประเทศ

(๓) ตัวชี้วัด ร้อยละความสำเร็จของจำนวนงานวิจัยบทความทางวิชาการ หรือนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่สามารถใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการและป้องกันโรคอุบัติใหม่

(๔) ค่าเป้าหมาย เพิ่มขึ้นปีละร้อยละ ๕

ระดับความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนราชการรายปีต่อค่าเป้าหมาย ของแผนและนโยบายระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ตามที่กำหนดไว้	
ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ ยังระบุไม่ได้	● บรรลุตามค่าเป้าหมาย (สีเขียว)** ● บรรลุมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)** ● ดำเนินการได้ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)** ● ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)**

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมเข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและเตรียมความพร้อมตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุขในทุกภัยสุขภาพ ได้แก่ ภัยจากโรคติดเชื้อ ภัยจากสารเคมี ภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภัยจากอุบัติเหตุ การบาดเจ็บและการก่อการร้าย/วินาศกรรม และภัยจากรังสี ผ่านการสนับสนุนการผลิตยาและอุตสาหกรรมทางการแพทย์ภายในประเทศและจัดทำข้อมูลห่วงโซ่อุปทานของการผลิตยาและอุตสาหกรรมทางการแพทย์ที่ใช้ในภาวะฉุกเฉินทุก ๒ ปี ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา องค์การเภสัชกรรม และกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

๔. ผลสัมฤทธิ์รายปีของการดำเนินงานของแผนปฏิบัติการรายปี ต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) แห่งสหประชาชาติ

เป้าหมายที่ (Goal)

๓. สร้างหลักประกันการมีสุขภาวะที่ดี และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดี สำหรับทุกคนในทุกช่วงวัย

เป้าหมายย่อย (Target)

๓.๔. ลดการตายก่อนวัยอันควรจากโรคไม่ติดต่อให้ลดลงหนึ่งในสาม ผ่านทางการป้องกันและการรักษาโรค และสนับสนุนสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดี ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓

๓.๕ เสริมสร้างการป้องกันและการรักษาการใช้สารในทางที่ผิด ซึ่งรวมถึงการใช้อยาเสพติดในทางที่ผิดและการใช้แอลกอฮอล์ในทางที่เป็นอันตราย

๓.๘ บรรลุการมีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า รวมถึงการป้องกันความเสี่ยงทางการเงิน การเข้าถึงการบริการสาธารณสุขจำเป็นที่มีคุณภาพ และเข้าถึงยาและวัคซีนจำเป็นที่ปลอดภัย มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ และมีราคาที่สามารถซื้อหาได้

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

กรมได้ดำเนินการตามภารกิจของกรมเพื่อสร้างหลักประกันการมีสุขภาวะที่ดี และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดี สำหรับทุกคนในทุกช่วงวัยในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. การพัฒนาองค์ความรู้และวิชาการในการดูแลสุขภาพของประชาชนด้านการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือกสำหรับโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาบริการร่วมกับการแพทย์แผนปัจจุบันเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการรักษาและฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง อัมพฤกษ์ อัมพาตระยะกลาง (Intermediate Care) โดยมีการพัฒนาแนวทางการดูแลผู้ป่วยที่มุ่งการฟื้นฟูสภาพกล้ามเนื้อมัดเล็กให้มีความสามารถในการกลืนและสื่อสารที่ดีขึ้น และทำให้ผู้ป่วยมีความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวัน (Activities of Daily Living:ADL) ที่ดีขึ้น และมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับแพทย์แผนไทยและสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการดูแลผู้ป่วยในชุมชน ๒๙,๒๑๙ คน จาก ๓๓๓,๙๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๗

๒. การป้องกันและการรักษาการใช้กัญชาและกระท่อมทางการแพทย์ในทางที่ผิด โดยแม้ว่าการใช้กัญชาจะเป็นสิ่งที่ไม่ผิดกฎหมายของประเทศไทย แต่การป้องกันควบคุมการใช้กัญชาและกระท่อมเพื่อให้อยู่ในวัตถุประสงค์ทางการแพทย์ยังคงเป็นสิ่งสำคัญ โดยกรมได้ดำเนินการในส่วนที่สำคัญ เช่น การพัฒนาชุดความรู้การใช้กัญชาทางการแพทย์ และการใช้กัญชาตามภูมิปัญญาในวิถีชุมชนอย่างเหมาะสม ถูกต้อง และปลอดภัย สำหรับประชาชนและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ จำนวน ๑๐ เรื่อง และการพัฒนาข้อมูลวิชาการการใช้ประโยชน์จากพืชกระท่อมทางการแพทย์แผนไทย และตามภูมิปัญญาในวิถีชุมชนในการดูแลผู้ป่วยเบาหวาน และลดอาการปวด จำนวน ๒ เรื่อง นอกจากนี้เมื่อพิจารณาศักยภาพของภูมิปัญญาในระยะที่ผ่านมา พบว่ามีตำรับยาที่ช่วยในการลดผื่น จึงเป็นที่มาในการนำการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเพื่อการลดอันตรายจากการใช้สารเสพติด ซึ่งผลที่เกิดขึ้นคือรูปแบบการจัดบริการการลด

อันตรายจากยาเสพติดด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทยที่จะดำเนินการศึกษาและพัฒนาเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๓. การยกระดับการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกสู่ระบบบริการสุขภาพ โดยมี การดำเนินงานที่สำคัญ ๓ ส่วน คือ

๓.๑ การยกระดับศักยภาพของหมอพื้นบ้านและชุมชนที่มีศักยภาพเพื่อให้เกิดรูปแบบของการพัฒนาเครือข่ายชุมชนแห่งชาติ เพื่อส่งเสริมสุขภาพกลุ่มวัยผ่านการพัฒนาโคกหนองนาโมเดลในเขตสุขภาพที่ ๑-๖ ได้แก่ จังหวัดลำปาง สุโขทัย ชัยนาท นครสวรรค์ กำแพงเพชร และการพัฒนาต้นแบบการนำศักยภาพของหมอพื้นบ้านมาประยุกต์ใช้ในการดูแลสุขภาพในการดูแลมารดาหลังคลอดและทารก ในเขตสุขภาพที่ ๗ ผ่านการนำตำรับยาบำรุงน้ำนมหมอพื้นบ้านไปใช้ประโยชน์ และเขตสุขภาพที่ ๑๒ ผ่านการบูรณาการองค์ความรู้ของไต่ะบิแดในการดูแลสุขภาพแม่และเด็ก รวมถึงการดูแลสุขภาพผู้ป่วยอัมพฤกษ์อัมพาตของแม่จันลี เปลี่ยนเอกนามาขยายผลการดูแลสุขภาพในพื้นที่จังหวัดสกลนคร และการฝังทรายเพื่อฟื้นฟูสภาพผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์และจังหวัดสงขลา โดยการดำเนินการดังกล่าวทำให้มีครัวเรือนที่มีศักยภาพในการนำภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพทั้งสิ้น ๑,๔๖๖ ครัวเรือน

๓.๒ การพัฒนาระบบบริการสุขภาพการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ในหน่วยบริการระดับปฐมภูมิ โดยการพัฒนารูปแบบการจัดบริการ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มศักยภาพของการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกให้เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความเข้มแข็งของระบบบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ และหวังผลให้ช่วยลดจำนวนผู้ป่วยในโรงพยาบาลขนาดใหญ่ในกลุ่มโรค/อาการที่ไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน โดยการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมา พบว่า การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเข้ามามีบทบาทในการดูแลสุขภาพของประชาชนในหน่วยบริการระดับปฐมภูมิมากถึง ๑๖.๔๓ ล้านครั้ง จากจำนวนครั้งการให้บริการสุขภาพของประชาชนทั้งหมดในหน่วยบริการระดับปฐมภูมิ ๔๔.๗๔ ล้านครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๗๒

๓.๓ การสนับสนุนให้การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเป็นส่วนหนึ่งของระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดยได้มีการพัฒนาองค์ความรู้และวิชาการเพื่อให้เกิดสิทธิประโยชน์ผ่านการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคกระดูกและข้อ (ออร์โธปิดิกส์) จัดทำโครงการศึกษาวิจัยประสิทธิผลและความปลอดภัยของหัตถการพอกเข้ากลุ่มผู้ป่วยโรคข้อเข่าเสื่อมหรือโรคลมจับโป่งแห้งเข่า ในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ เป็นการศึกษาเชิงการทดลอง ซึ่งผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาโครงงานวิจัยในคนแล้ว โดยคาดหวังว่า ผลการศึกษานี้จะทำให้การพอกเข้าเป็นหัตถการที่สำคัญของการแพทย์แผนไทยที่ช่วยลดอาการปวด อาการฝืด และเพิ่มการเคลื่อนไหวข้อเข่าให้ดีขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้ป่วยโรคไต โรคหัวใจ และ โรคกระเพาะอาหาร ช่วยลดการใช้ยาแก้ปวด ลดความเสี่ยงจากผลข้างเคียงสำคัญของยาแก้ปวดได้ สำหรับ ยาพอกเข้าตำรับนี้ เป็นยาพอกเข้าสูตรร้อน เหมาะสำหรับการรักษาโรคข้อเข่าเสื่อมหรือโรคลมจับโป่งแห้งเข่า ซึ่งเป็นสูตรตำรับดั้งเดิมของอาจารย์อภิชาติ ลิ้มปิตยะโยธิน ซึ่งเป็นอาจารย์แพทย์แผนไทยที่ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับลูกศิษย์ตั้งแต่อดีต และ มีการนำมาใช้จนถึงปัจจุบัน โดยยาพอกเข้า

สูตรตำรับนี้ ทางผู้วิจัยผลิตจากโรงงานที่ผ่านมาตรฐาน GMP โดย กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เป็นผู้ผลิตเพื่องานวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยสมุนไพรหลายชนิด ซึ่งแต่ละชนิดมีสรรพคุณในการรักษาที่แตกต่างกัน จำแนกได้เป็น ๔ กลุ่มหลัก คือ กลุ่มที่มีสรรพคุณแก้ปวด แก้อักเสบ แก้บวม แก้เส้น ได้แก่ หัวตองดึง ใบพลับพลึง ไพล ชิง ผักเสี้ยนผี ว่านน้ำ และ ว่านร้อนทอง กลุ่มที่มีสรรพคุณทำให้เลือดไหลเวียนดี ได้แก่ พริกไทยล่อน และ ผิวมะกรูด กลุ่มที่รักษาอาการอักเสบจากการติดเชื้อ ได้แก่ เจตมูลเพลิงแดง ข่า และว่านนางคำ และกลุ่มที่มีฤทธิ์ขับของเสียออกทางผิวหนัง หรือ รุขุมขน ได้แก่ ใบมะขาม และ ใบส้มป่อย เป็นต้น โดยผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ป่วยโรค ข้อเข่าเสื่อมหรือโรคลมจับโปงแห้งเข่า ที่ได้รับหัตถการพอกเข้าร่วมกับการนวดจะมีอาการปวด อาการฝืดของข้อเข่าลดลง และ มีความสามารถในการใช้งานของข้อเข่าดีกว่าผู้ที่ได้รับหัตถการนวดเพียงอย่างเดียว และสามารถใช้ได้กับผู้ที่มิภาวะเข่าเสื่อมทุกระยะ (ระยะ ๐-๔) เมื่อได้รับหัตถการพอกเข้าร่วมกับการนวดเพียงอย่างเดียว จะมีอาการดีขึ้นทุกราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และไม่พบอาการไม่พึงประสงค์แต่อย่างใด

๕. ปัญหาและอุปสรรค

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกพบว่าปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน มีทั้งสิ้น ๓ ประเด็น ดังนี้

๑. การยกระดับบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเข้าสู่ระบบบริการสุขภาพ พบช่องว่างในการพัฒนาที่สำคัญ คือ ความเชื่อมั่นของบุคลากรทางการแพทย์และประชาชนต่อการนำการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกไปใช้ในการบูรณาการการดูแลสุขภาพ แม้ว่ากรมได้อาศัยความร่วมมือจากสถานบริการสาธารณสุขภาครัฐทั้งในสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับหน่วยบริการที่ถ่ายโอน จนเกิดผลงานสำคัญ คือ มีประชาชนที่มารับบริการในหน่วยบริการปฐมภูมิที่ได้รับการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกมากถึงร้อยละ ๓๗.๖๖ และการเข้ามามีบทบาทในการดูแลผู้ป่วยหลอดเลือดสมอง อัมพฤกษ์ อัมพาตระยะกลาง (Intermediate Care) สูงขึ้นจากในอดีตถึงร้อยละ ๙.๓๕ และการดำเนินการอื่น ๆ ภายใต้แผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพสาขาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แต่การดำเนินงานดังกล่าวกลับยังไม่สามารถส่งผลในระดับผลกระทบอย่างเพียงพอต่อการให้การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โดยสามารถแสดงรายละเอียดดังนี้

๑.๑ การพึ่งพาด้านสุขภาพของประชาชน กล่าวคือ จากการสำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า ความเชื่อมั่นและการเข้าถึงการดูแลสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ลดลงจากปี พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยในส่วนของความเชื่อมั่นสามารถวัดผลได้จากการสำรวจประชาชนที่มีอาการเจ็บป่วยและเลือกใช้ยาสมุนไพรในการดูแลสุขภาพตนเองเพียงร้อยละ ๑.๑๒ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๑.๔๘

๑.๒ การเข้าถึงบริการของประชาชนด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กล่าวคือ จากการสำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า ความเชื่อมั่นในการจัดบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ลดลงจากปี พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยในส่วนของความเชื่อมั่นสามารถวัดผลได้จากการสำรวจประชาชนที่มีอาการเจ็บป่วยและได้รับการดูแลสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเพียงร้อยละ ๒.๗๔ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๔.๕๘

๒. การสร้างคุณค่าการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือกและสมุนไพรเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของชาติ พบช่องว่างในการพัฒนาที่สำคัญ คือ ยังขาดแผนและข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาและต่อยอดสมุนไพร Herbal Champion และสมุนไพรอื่น ๆ ที่มีศักยภาพ รวมถึงการดำเนินงานของกรมเพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศอย่างบูรณาการ

๓. การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการของกรมเพื่อการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ พบว่า จากการประเมินผลตัวชี้วัดในแต่ละแผนย่อยๆ พบว่ามีตัวชี้วัดจำนวน ๘ ตัวชี้วัด จากทั้งหมด ๓๑ ตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านตัวชี้วัดในปีเนื่องจากความล่าช้าของการรวบรวมข้อมูลหรือยังไม่ได้ดำเนินการใด ๆ เพื่อรวบรวมข้อมูลในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๒๕.๘๐ ของจำนวนตัวชี้วัดทั้งหมด

๖. แนวทางการปรับปรุงการดำเนินการ

การแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร ถือว่ามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศมากขึ้นจากอดีตที่ผ่านมา โดยเฉพาะในยุคทศวรรษชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ ที่กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนให้การแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากการขับเคลื่อนงานด้านการดูแลสุขภาพของประชาชนที่ได้ดำเนินการอยู่ในระยะที่ผ่านมา และเมื่อวิเคราะห์ทิศทางทางการดำเนินงานของรัฐบาล ภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรี (นายเศรษฐา ทวีสิน) ที่ได้ประกาศวิสัยทัศน์ Thailand Vision “IGNITE THAILAND” จุดพลัง รวมใจ ไทยต้องเป็นหนึ่ง เพื่อยกระดับประเทศไทยสู่ศูนย์กลางเมืองแห่งอุตสาหกรรมโลกซึ่งการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรเป็นได้ถูกกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนประเทศภายใต้การขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ การเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวและสุขภาพ (Wellness & Medical Hub) โดยรัฐบาลจะผลักดันอุตสาหกรรม สาธารณสุข ให้เป็นศูนย์กลางสุขภาพครบวงจรของโลก ด้วยเพราะระบบการรักษาพยาบาลของประเทศไทยมีชื่อเสียงระดับโลกทั้งศาสตร์การดูแลสุขภาพแผนไทยที่มีชื่อเสียง บุคลากรที่มีคุณภาพและ Service Mind ทั้งยังสามารถดูแลได้ครอบคลุมตั้งแต่เกิดไปจนถึงวัยชรา และรักษาได้ทุกโรค ที่สำคัญมีค่าใช้จ่ายที่สมเหตุสมผลจนกลายเป็นอีกจุดหมายดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเมืองไทยเป็นจำนวนมาก จากข้อมูลในปี ๒๕๖๖ พบว่าการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ สร้างเม็ดเงินได้กว่า ๔ หมื่นล้านบาท นอกจากนี้รัฐบาลจะเดินหน้าพัฒนาระบบประกันสุขภาพของคนไทย จาก ๓๐ บาทรักษาทุกโรค เพื่อยกระดับเป็น ๓๐ บาทรักษาทุกที่ ซึ่งในส่วนนี้จะทำให้คนไทยเข้าถึงระบบรักษาพยาบาลที่ดีขึ้นทั้งในโรงพยาบาลรัฐบาล และเอกชน ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เชื่อมฐานข้อมูลทั้ง ๗๗ จังหวัดด้วยบัตรประชาชนเพียงใบเดียว ซึ่งในขณะนี้นำร่องไปแล้ว ๔ จังหวัด และคาดว่าจะครบทุกจังหวัดในสิ้นปีนี้ นอกจากนี้รัฐบาลจะเพิ่มจำนวนหมอ และพยาบาลให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน พร้อมทั้งจะพัฒนาคุณภาพ ยกระดับชีวิตบุคลากรให้ดีกว่าเดิม และจะผลักดันการแพทย์แผนไทย นวดแผนไทย สปาแผนไทย สมุนไพร รวมทั้งจะสนับสนุนผู้ประกอบการไทย ทำใบรับรองประกาศนียบัตร และผลักดันให้ไปเปิดศูนย์ Wellness Center ได้ในต่างประเทศด้วย

และเมื่อวิเคราะห์นโยบายกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๗ ทั้งสิ้น ๑๓ ข้อ ภายใต้แนวคิด “ยกระดับ ๓๐ บาท เพิ่มคุณภาพชีวิตประชาชน” โดยการนำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (นายแพทย์ชลน่าน ศรีแก้ว) และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข (นายสันติ พร้อมพัฒน์) พบว่ากรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับประเด็นที่ ๑๒ เศรษฐกิจสุขภาพ โดยมีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนนโยบาย ประกอบด้วย การขับเคลื่อน Wellness Center และ Thainess Wellness Destination (TWD) ครอบคลุมธุรกิจทั้ง ๕ ประเภท การยกระดับชุมชนที่มีศักยภาพให้เป็น Wellness Communities การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ภูมิปัญญาไทยและสมุนไพร การขับเคลื่อนอาหารเป็นยา และนวดไทยรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สำหรับประเด็นนโยบายอื่น ๆ กรมมีส่วนสนับสนุนการดำเนินงานในเชิงวิชาการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ในกระทรวงสาธารณสุข

จากการวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยใช้เครื่องมือ SWOT Analysis ที่ครอบคลุมถึงสถานการณ์ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

จุดแข็ง (Strengths)

(S๑) มีทรัพยากรด้านภูมิปัญญาและองค์ความรู้เป็นจำนวนมาก (ตำรับยาแผนไทยของชาติ ๕๑,๘๘๐ ตำรับ)

(S๒) มีศักยภาพด้านการนำองค์กร การบริหารเชิงยุทธศาสตร์ การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการจัดกระบวนการ (ได้รับ PMQA หมวด ๑,๒,๓ และ ๖)

(S๓) มีศักยภาพในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อประยุกต์ใช้ในการขับเคลื่อนภารกิจกรม (ได้รับ PMQA ๔.๐ ระดับ Advance)

(S๔) มีโรงงานผลิตยาสมุนไพรต้นแบบ ห้องปฏิบัติการวิจัย และโรงพยาบาลในสังกัดกรม ที่มีความคล่องตัวในการพัฒนาบริการ วิชาการ นวัตกรรมและองค์ความรู้

(S๕) ภาควิชาเครือข่ายที่หลากหลายและจำนวนมากเพื่อร่วมขับเคลื่อนภารกิจไปพร้อมกับกรม

จุดอ่อน (Weaknesses)

(W๑) ยังขาดศักยภาพในการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ และการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรบุคคล เพื่อการขับเคลื่อนกรมอย่างเป็นรูปธรรม (ยังไม่ได้รับ PMQA หมวด ๔ และ ๕)

(W๒) ช่องว่างระหว่างวัย (Gap Generation) พบว่า Gen Y มากกว่า Gen X คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕ (ยังขาดผู้มีประสบการณ์มากพอในการขับเคลื่อนภารกิจ)

(W๓) การดำเนินงานตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาฯ เป็นไปอย่างล่าช้าและมีข้อจำกัดด้านกฎหมาย

(W๔) ผลการประเมินระดับความพร้อมรัฐบาลดิจิทัลของกรมต่ำกว่าเป้าหมายของประเทศ (ระดับ ๒ จากเป้าหมายระดับ ๔ ในปี ๒๕๗๐)

(W๕) ความไม่แน่นอนและต่อเนื่องของการขับเคลื่อนในเชิงนโยบาย (ผู้บริหารระดับสูงเปลี่ยนแปลงแทบทุกปี)

โอกาส (Opportunities)

(O๑) นโยบายระดับประเทศมีพื้นที่ให้การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกทางเลือก และสมุนไพรเพื่อขับเคลื่อนประเทศ (รัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ แนวคิด BCG แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล และนโยบายกระทรวงสาธารณสุข)

(O๒) กระแสนิยมด้านการบริโภคสมุนไพรในประเทศ มีแนวโน้มสูงขึ้นต่อเนื่อง (๕๖,๙๙๔ ล้านบาท และเป็น ๔ ของเอเชีย (Euromonitor International, September ๒๐๒๓))

(O๓) ผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๑๙.๒ (๒๕๖๕) เป็นลูกค้ากลุ่มสำคัญที่กรมสามารถเพิ่มการเข้าถึงการให้บริการ

(O๔) การเติบโตของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพชั้นนำของโลก (อันดับที่ ๒๔ ของโลก คิดเป็น ๒๙ billion US\$, Global Wellness Institute (๒๐๒๒))

(O๕) กระแสด้านดิจิทัลสุขภาพ (Digital Health) มีบทบาทสำคัญในการเข้าถึงบริการสุขภาพแก่ประชาชน และการจับจ่ายใช้สอย

สิ่งคุกคาม (Threats)/ความเสี่ยง (Risk)

(T๑) มี Fake News ด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรอย่างต่อเนื่องและจำนวนมาก

(T๒) ประชาชนยังไม่เชื่อมั่นในการดูแลสุขภาพตนเองและการจัดบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (ประชาชนดูแลสุขภาพตนเองด้วยเจ็บป่วยด้วยยาสมุนไพรเพียงร้อยละ ๑.๑๒ และประชาชนเลือกใช้บริการแพทย์แผนไทย/ทางเลือกเมื่อเจ็บป่วยเพียงร้อยละ ๒.๗๔ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๖๖))

(T๓) ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพรและบริการที่เกี่ยวข้อง มีข้อจำกัดในการเติบโต การเข้าถึงองค์ความรู้ งานวิจัย และเทคโนโลยี

(T๔) Global Boiling และปัญหาสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อโรคภัยไข้เจ็บอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ การพัฒนาวัตถุดิบสมุนไพรคุณภาพ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และอุตสาหกรรมและบริการอื่นที่เกี่ยวข้อง

(T๕) การฉกฉวยภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรจากต่างประเทศ

อย่างไรก็ตามเมื่อวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายสูงสุด (Ultimate Goals) ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการรายปี (พ.ศ. ๒๕๖๖) ทั้งสิ้น ๓ ข้อ พบว่า มีเป้าหมาย ๒ ข้อที่ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดได้ คือ ประชาชนที่มีอาการเจ็บป่วยและเลือกใช้ยาสมุนไพรในการดูแลสุขภาพตนเอง คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๒ (เป้าหมาย ร้อยละ ๒) และประชาชนที่มีอาการเจ็บป่วยและเลือกใช้บริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในระบบบริการสุขภาพ คิดเป็นร้อยละ ๒.๗๕ (เป้าหมาย ร้อยละ ๕) ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่า การขับเคลื่อนงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในระยะที่ผ่านมา ยังไม่สามารถสร้างความเชื่อมั่นและยอมรับให้แก่ประชาชนและบุคลากรทางการแพทย์ที่ปฏิบัติงานในระบบบริการสุขภาพได้มากพอ รวมถึงประชาชนบางส่วนยังไม่สามารถเข้าถึงการใช้สมุนไพรหรือบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกได้อย่างทั่วถึงและแพร่หลายด้วย และในส่วนของงานพิจารณาเป้าหมายที่สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดได้ คือ มูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรมวลรวมในประเทศมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นและสามารถบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดได้ คิดเป็น ๕๖.๙๙๔.๔ ล้านบาท (เป้าหมาย ๕๐,๐๐๐ ล้านบาท) ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่าทิศทางการใช้สมุนไพรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากกระแสการดูแลสุขภาพที่ประชาชนและนักท่องเที่ยวนิยมใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพมากขึ้น ทั้งการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพของตนเองและเพื่อรองรับการจัดบริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ได้รับความนิยมแพร่หลายมากขึ้นอีกด้วย อย่างไรก็ตามการเพิ่มขึ้นของมูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรมวลรวมภายในประเทศ ยังถือว่าเป็นประชาชนในกลุ่มแคบ ๆ เท่านั้น

ดังนั้น ทิศทางการขับเคลื่อนกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ จึงจำเป็นต้องมุ่งการดำเนินการเพื่อให้การแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรเกิดความเชื่อมั่นและยอมรับในวงกว้าง รวมถึงการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน ตลอดจนมุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมเพื่อปรับภาพลักษณ์และเพิ่มศักยภาพให้การแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรสามารถเข้าถึงการดูแลสุขภาพของประชาชนได้อย่างสะดวก มีประสิทธิภาพและความปลอดภัย ภายใต้การนำองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ และงานวิจัยที่เหมาะสม โดยการขับเคลื่อนทั้งหมดที่กล่าวมานี้จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลคุณภาพเพื่อให้เกิดการนำไปใช้ในการกำหนดนโยบาย (Policy Making) การตัดสินใจเชิงนโยบาย (Policy Decision) และการพัฒนาแผนงาน/โครงการที่สามารถปิดช่องว่างของการพัฒนางานการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการขับเคลื่อนกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ของอธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกคนปัจจุบัน (นายแพทย์ทวีศิลป์ วิษณุโยธิน) ที่ได้กำหนดนโยบายด้วยแนวคิด 3I 1D เพื่อนำไปใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามบทบาทภารกิจของกรม ได้แก่

๑. Integrity (สร้างความเชื่อมั่น) โดยมุ่งการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมบนฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ สื่อสารสร้างความเชื่อมั่น ในการใช้ผลิตภัณฑ์และบริการอย่างมีคุณภาพและปลอดภัย

๒. Integration (ผสานพลังเครือข่าย) โดยมุ่งบูรณาการทุกมิติ ผสานการแพทย์ทุกแขนงด้วยความร่วมมือของสหวิชาชีพ ทุกภาคีเครือข่าย ทั้งรัฐ เอกชน ยกระดับความสามารถการแข่งขันในระดับสากล

๓. Innovation (นวัตกรรมเพิ่มคุณค่า) โดยพัฒนาและส่งเสริมนวัตกรรมภูมิปัญญาไทย ประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์ เสริมภาพลักษณ์ และวิธีการทันสมัย สร้างการยอมรับในระบบสุขภาพ สู่การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ

๔. Data Driven Organization (ขับเคลื่อนองค์กรด้วยข้อมูลคุณภาพทันสถานการณ์)

และเมื่อพิจารณาการดำเนินงานที่สำคัญ ได้มีการกำหนดแผนที่ผลลัพธ์ (Outcome Mapping) เพื่อการขับเคลื่อนงานของกรมทั้งบทบาทภารกิจตามหน้าที่ (Function base) ภารกิจที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ (Area base) และงานตามประเด็นนโยบาย (Agenda base) โดยในหลัก 3I 1D ในการทำงานร่วมด้วย เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายสูงสุดของกรม (Ultimate Goals) ให้ได้ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ ดังนี้

๑. ประชาชนสามารถดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วยด้วยยาสมุนไพรเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๔

๒. ประชาชนเลือกใช้บริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเมื่อมีอาการเจ็บป่วยเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๙

๓. มูลค่าการบริโภคสมุนไพรในประกาศเพิ่มขึ้นเป็น ๙๐,๐๐๐ ล้านบาท และเป็น ๑ ใน ๓ ของเอเชีย รายละเอียดตาม

และการดำเนินงานทั้งหมดที่ได้กล่าวมา สามารถสรุปเป็นแผนการดำเนินงานสำคัญ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ทั้งสิ้น ๔ เรื่อง ดังนี้

๑. ส่งเสริมผลิตภัณฑ์สมุนไพร ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก หนุนเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

๒. ผลักดันให้การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกมีบทบาทสำคัญในการดูแลสุขภาพในระดับปฐมภูมิ ผู้สูงอายุ และกลุ่มโรค ๕ กลุ่มโรค/อาการที่มีศักยภาพ (Stroke, Pain & Insomnia, Psoriasis, Postpartum care, และ Harm Reduction)

๓. ยกระดับบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกสู่แพลตฟอร์มดิจิทัลภูมิปัญญา การแพทย์แผนไทยและสมุนไพรอัจฉริยะ (Smart Health Care TTM)

๔. ยกระดับการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกให้เป็นการแพทย์เฉพาะทางของประเทศ และมีศูนย์บริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก อย่างน้อย ๔ ภาค

โดยมุ่งเน้นมีแนวทางพัฒนาเพื่อปิดช่องว่างการพัฒนา (Gap) ที่ได้วิเคราะห์ไว้แล้ว ดังนี้

๑. ควรดำเนินการทบทวนกลุ่มโรคและกลุ่มอาการที่แพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือกที่มีศักยภาพเพื่อนำไปพัฒนาองค์ความรู้และผลงานวิจัยเชิงประจักษ์ให้เกิดการสร้างการยอมรับและเชื่อมั่นมากขึ้น นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความครอบคลุมของแพทย์แผนไทยในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐในหน่วยบริการในระดับปฐมภูมิอาจไม่ทั่วถึงต่อการให้บริการประชาชนทั่วประเทศ โดยกรมควรดำเนินการพัฒนาองค์ความรู้และวิชาการที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดการนำ การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกไปใช้ในการดูแลสุขภาพประชาชนในระดับปฐมภูมิอย่างเป็นรูปธรรม และควรร่วมมือกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรและแผนการขยายกรอบอัตราากำลังใน รพ.สต. ที่ถ่ายโอน เพื่อให้การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนระบบสุขภาพของ ประชาชน เน้นการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกัน และ รักษาสุขภาพเบื้องต้น นำไปสู่การลดความแออัดของการส่งต่อผู้ป่วยใน โรงพยาบาลขนาดใหญ่

๒. ควรดำเนินการกำหนดเป้าหมาย แนวทาง และกลไกการติดตามและประเมินผลเพื่อต่อยอดสมุนไพรที่ ชัดเจนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนากลไกที่ได้มาซึ่งข้อมูลเชิงประจักษ์ (Data Driven) และพัฒนาระบบเทคโนโลยี ดิจิทัลเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามการขับเคลื่อนสมุนไพรอย่างเป็นรูปธรรมการส่งเสริมศักยภาพผู้ประกอบการ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร

๓. ควรเร่งรัดการจัดทำคำอธิบายเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติราชการ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖- ๒๕๗๐) ให้แล้วเสร็จและจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการเชิงยุทธศาสตร์ (Management Information System) เพื่อให้เกิดการติดตามและประเมินตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องภายใต้แผนปฏิบัติราชการกรมให้เป็นไปอย่างมีรูปธรรม
